

INŠTITUT ZA GOZDNO IN LESNO GOSPODARSTVO  
PRI BIOTEHNIŠKI FAKULTETI V LJUBLJANI

LOJZE ČAMPA,  
IVAN ŽONTA

NARAVNI VIRI KOT RAZVOJNI  
DEJAVNIK IN VARSTVO OKOLJA  
GOZD IN GOZDNI PROSTOR

**Raziskovalna naloga**

Ljubljana 1990

GDK 90/91 : (497.12)

e-382

1/6. qzd, qzdui pzdin, uaraini nri, qzdui fmd, oqroženost,  
odnos družbe, gospodarski namerni

Inštitut za gozdno in lesno gospodarstvo  
pri Biotehniški fakulteti v Ljubljani

Lojze ČAMPA

Ivan ŽONTA

NARAVNI VIRI KOT RAZVOJNI DEJAVNIK  
IN VARSTVO OKOLJA

Gozd in gozdni prostori

Raziskovalna naloga

Ljubljana, 1990



e 382/1990

Nosilec naloge: Lojze ČAMPA,dipl.inž.goz.,Inštitut za  
gozdno in lesno gospodarstvo Ljubljana

Sonosilec naloge: Ivan ŽONTA,dipl.inž.goz., Inštitut za  
gozdno in lesno gospodarstvo Ljubljana

Sodelavci: Evgenij AZAROV,dipl.inž.goz., IGLG  
Vid MIKULIČ,dipl.inž.goz., IGLG  
Marjan ŠOLAR,dipl.inž.goz., IGLG

Tehnični sodelavci: ♣ Mojca HREN-ŠENK, strojepiska, IGLG  
Zvone STERMŠEK, tehnik, IGLG  
Iztok SANKOVIČ, kopirant, IGLG

Zunanji sodelavci: Dušan PLUT,prof.dr.geogr., Filozofska  
fakulteta Ljubljana

Lojze PETERLE,dipl.geogr.,oec., Zavod  
R Slovenije za družbeno planiranje  
Ljubljana

GDK 90/91 : (497.12)

Izveček

Čampa, L., Žonta, I. ~~in sod.~~ NARAVNI VIRI KOT RAZVOJNI DEJAVNIK IN  
VARSTVO OKOLJA - gozd in gozdni prostor

V zaključni fazi raziskave smo naravni vir gozd in gozdni prostor predstavili kompleksneje. Dopolnili smo uporabljeno metodologijo in obogatili bilančna razmerja gozdnih fondov. Podrobneje smo analizirali odnos družbe do gozda in gozdarstva z opredelitvijo odprtih problemov in nakazali bodočo strategijo gospodarjenja z gozdovi. V okviru celotne raziskave, ki vsebuje dva tekstna dela in devet tematskih kart, smo izvedli dve novinarski konferenci in javno predstavitev v Cankarjevem domu v Ljubljani.

Ključne besede: gozd in gozdni prostor, naravni vir, ogroženost, bilančna razmerja, analize, sinteze, vrednotenje, odprti problemi, bodoča strategija, navzkrižni interesi

Abstract

Čampa, L., Žonta, I. ~~in sod.~~ NATURAL SOURCES AS THE FACTOR OF DEVELOPMENT  
AND PROTECTION OF ENVIRONMENT - forest and  
forest place

In the conclusive phase of our investigation we represented the natural source - forest and forest place - more complete. Used methodology was completed and balance relations between forest funds were enriched. Social relations towards forest and forestry, definition of open problems and proposition of strategy for economicaly management with forests was made. The investigation, composed from two parts of text and from nine thematic maps was completed with two press conferences and public representation in Cankarjev dom.

Key words: forest and forest place, natural source, endangerment, balance relations, analysis, synthesis, evaluation, open problems, strategy in the future, interests in confusion

# V S E B I N A

	str.
1. UVOD - DELOVNA HIPOTEZA IN CILJI RAZISKAVE	1
1.1. Okvir proučevanja in metodologija	4
2. BILANCA GOZDA IN GOZDNEGA PROSTORA	
2.1. Stopnja raziskanosti	5
2.2. Količina - analiza gozdnih fondov	7
2.2.1. Splošno o gozdu in gozdnih rastiščih	7
2.2.2. Sistem/notranje delitve gozdov in gozdarstva ter načini obdelave podatkov	10
2.2.3. Opis gozdnogospodarskih območij	11
2.3. Kakovost in stopnja obremenitve - gozdni fondi Slovenije in zmogljivosti gozdov (bilančni podatki v prilogi)	22
2.4. Prostorska razporeditev (kartogrami in karte v prilogi) in dostopnost - odprtost z gozdnimi komunikacijami	27
3. ODNOS DRUŽBE DO GOZDA IN GOZDNEGA PROSTORA	
3.1. Analiza trendov rabe } bilančni podatki	30
3.2. Načini gospodarjenja } v prilogi	30
3.3. Funkcije gozda skozi čas in prostor	30
3.4. Načini varovanja - načelno obravnavani v poglavju 3.5.	31
3.5. Pravni vidiki varovanja	32
3.6. Primerjave glede odnosa, rabe in normativov s svetom	41
3.7. Odprti problemi	42
3.7.1. Poškodbe gozdov	42
3.7.2. Gozd-divjad	48
4. BODOČA STRATEGIJA GOSPODARJENJA Z GOZDOM IN GOZDNIM PROSTOROM	
4.1. Bodoča opredelitev odnosa med proizvodno (razvojno) in varovalno funkcijo - vsebine obravnavane v drugih poglavjih in prilogi	54
4.2. Navzkrižni interesi	54
4.2.1. Odnosi do drugih naravnih virov	54
4.2.2. Odnosi do krajinskih ekosistemov - obdelano v poglavju 3.3.	56

	str.
4.2.3. Odnosi do drugih porabnikov prostora	56
4.2.4. Poseganje v gozdni prostor	62
4.2.5. Opuščanje in zaraščanje kmetijskih zemljišč ter spreminjanje namembnosti plodnih zemljišč	67
4.2.6. Erozijska in plazovna	73
4.3. Predvidene spremembe v gospodarjenju z gozdom in gozdnim prostorom v prihodnje	76



## P R I L O G E

Str.

- 1 - 11 ILUSTRACIJA GOZDNIH FONDOV  
po gozdnogospodarskih območjih Slovenije  
(tabele, kartogrami, diagrami)
- 12 - 14 PREGLED GOZDNIH FONDOV  
po gozdnogospodarskih območjih Slovenije
- 15 - 25 PREGLED GOZDNIH FONDOV  
po občinah Slovenije
- 26 - 29 BLAGOVNA PROIZVODNJA  
po gozdnogospodarskih območjih Slovenije  
(vse iz popisa gozdov 1981, vir: rač.vodena banka podatkov)
- 30 - 38 PRIKAZ GOZDNIH FONDOV  
na kartogramih
- a) po gozdnogospodarskih območjih
- 30 Kartogram 1 : Lesne zaloge na ha gozdne površine območji
- 31 Kartogram 2 : Letni prirastek na ha gozdne površine območij
- 32 Kartogram 3 : Stopnja akumulacije tekočega prirastka območij
- 33 Kartogram 4 : Sečnja v letu 1988 po gozdnogospodarskih območjih
- b) po občinah:
- 34 Kartogram 5 : Gozdnatost v posameznih občinah Slovenije
- 35 Kartogram 6 : Površine gozda na prebivalca občin
- 36 Kartogram 7 : Lesne zaloge na prebivalca občin
- 37 Kartogram 8 : Prirastki na prebivalca občin
- 38 Kartogram 9 : Etati na prebivalca občin
- 39 - 50 POŠKODBE GOZDOV  
(dokumentacija iz 1.faze)

KARTOGRAFSKA DOKUMENTACIJA V M 1 : 250.000

- Karta I. OBMOČJA GOZDNIH ZEMLJISČ
- Karta II. PREDNOSTNA OBMOČJA GOZDOV GLEDE NA RASTIŠČNI POTENCIAL
- Karta III. PREDNOSTNA OBMOČJA POMEMBNEJSIH NEPROIZVODNIH  
FUNKCIJ GOZDOV
- Karta IV. ZASNOVA NEKATERIH ELEMENTOV PLANIRANJA , POMEMBNIH  
ZA GOZDNI PROSTOR  
- Dolgoročni plan Slovenije 1986-2000
- Karta V. OGROŽENOST GOZDOV ZARADI UJM  
VETROLOM, SNEGOLOM, ŽLED, SNEŽNI PLAZOVI,  
USADI, POŽAR
- Karta VI. MREŽA POPISNIH TOČK POŠKODOVANOSTI  
GOZDNEGA DREVJA
- Karta VII. POŠKODOVANOST GOZDNEGA DREVJA  
PO POPISNIH TOČKAH
- Karta VIII. PROPADANJE GOZDOV - STOPNJA POŠKODOVANOSTI  
GOZDNEGA DREVJA

Raziskava:

NARAVNI VIPI KOT RAZVOJNI DEJAVNIK IN VARSTVO OKOLJA

- gozd in gozdni prostor

## 1. UVOD - DELOVNA HIPOTEZA IN CILJI RAZISKAVE

Geografski položaj Slovenije je razpet med obromke velikih evropskih geomorfoloških sistemov (Mediteran, Alpe, Dinaridi, Panonija), kar ima odločilni vpliv na naravno zgradbo in splošne razvojne možnosti tega ozemlja.

Prehodni značaj teh sistemov, njihova prepletanja in kombinacije pogojujejo pestro zgradbo ekoloških dejavnikov, s tem pa tudi raznoliko pokrajinsko regionalizacijo.

Po zgradbi naravnih ekosistemov in pokrajinskih enot je območje Slovenije povečini izredno občutljive narave in potencialno nenehno v nevarnosti porušitve naravnega ravnotežja (erozija tal, plazovi, zasipavanja dolin, poplave, klimatske ujme idr.), če bi naravno okolje obremenjevali preko njegovih zmogljivosti.

Da do porušitve ekosistemov v večji meri še ne prihaja, v veliki meri skrbijo še gozdovi, katerih varovalna funkcija je tako pomembna, da prostor, zlasti hribovski, brez gozdov ne bi mogel funkcionirati, pa tudi človek ne obstajati.

Raznolikost ekoloških dejavnikov pogojuje raznolikost tipov gozdov, ki se izražajo v mnogih gozdnih združbah, podzdružbah, obličjih, raznih razvojnih stadijih idr. (fitocenološka karta).

Potencialna značilnost ozemlja Slovenije je gozdna pokrajina. Pred prihodom človeka je bilo ozemlje današnje Slovenije, razen ledenikov, najvišjih gora in vodnih površin v celoti noraslo z gozdovi. Tja bi se razvoj zopet vrnil, če bi se ljudje odselili. Z naselitvijo začne človek krčiti gozdove in jih spremljati v kmetijske po-

RAZDELITEV SLOVENIJE NA GLAVNA FITOGEOGRAFSKA OBMOČJA  
 Povzeto po pregledni karti Biološkega inštituta  
 SAZU v M 1:500000



S. R. SLOVENIJA  
 1:750000

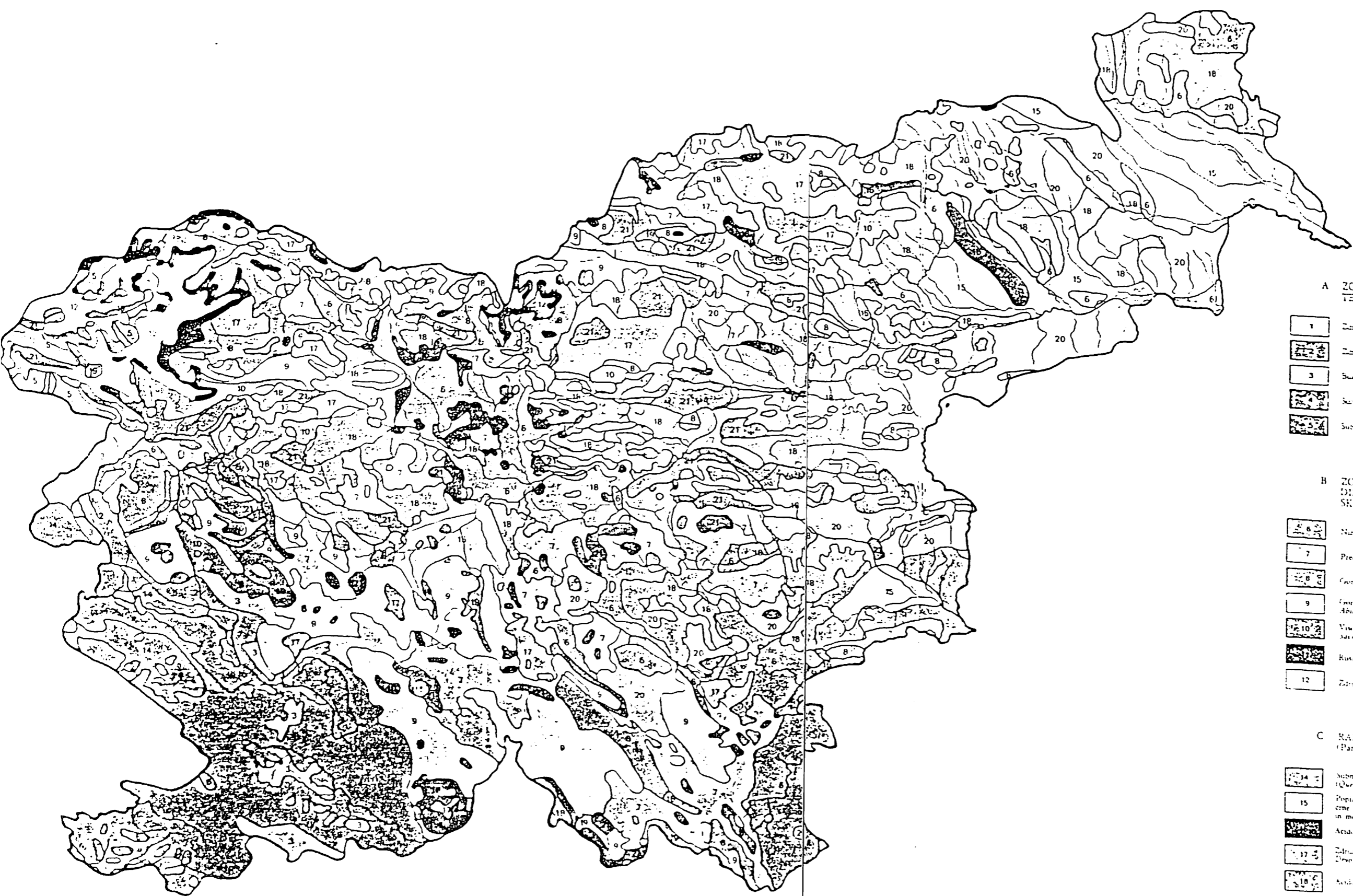
LEGENDA:

- 1- alpsko območje
- 2- dinarsko
- 3- submediteransko
- 4- subpanonsko
- 5- predinarsko
- 6- predalpsko

# FITOCENOLOŠKA KARTA POTENCIALNIH RASTLINSKIH ZDRUŽB V SLOVENIJI

(M 1 : 750.000)

Prilagojeno po «Fitocenološka karta Slovenije : 1 : 100.000»  
Biro za gozdarsko načrtovanje, Ljubljana»



- A ZONALNE ZDRUŽBE SUBMEDITERANSKEGA TERITORIJA**
- 1 *Quercus pedunculata* greda (*Carpinetum orientalis*)
  - 2 *Quercus ilex* greda in *Quercus robur* (Sesuvio-Ostryetum)
  - 3 *Quercus ilex* z *Ulmus* (Sesuvio-Fagetum)
  - 4 *Quercus ilex* z *Ulmus* (Ulmulo-Fagetum)
  - 5 *Quercus ilex* z *Ulmus* (Luzulo-muscis Fagetum)
- B ZONALNE ZDRUŽBE ALPSKEGA, PREDALPSKEGA, DINARŠKEGA, PREDINARŠKEGA IN SUBPANONŠKEGA TERITORIJA**
- 6 *Quercus pedunculata* greda in *Quercus ilex* greda (*Quercus-Carpinetum* II)
  - 7 *Quercus pedunculata* bukova greda (*Hicaco-Fagetum* II)
  - 8 *Quercus pedunculata* bukova greda (*Acer-Fagetum*, *Enneaphyllo-Fagetum*)
  - 9 *Quercus pedunculata* jelke in bukve (*Abies-Fagetum* praecip., *Abies-Fagetum* II)
  - 10 *Quercus pedunculata* bukove (*Larix-Fagetum*, *Adiantum-Fagetum* II, *Saxifraga-Fagetum* II)
  - 11 *Quercus pedunculata* bukove (*Larix-Fagetum*, *Adiantum-Fagetum* II, *Saxifraga-Fagetum* II)
  - 12 *Quercus pedunculata* bukove (*Larix-Fagetum*, *Adiantum-Fagetum* II, *Saxifraga-Fagetum* II)
- C RAJČOVINO SAMOSVOJE RASTLINSKE ZDRUŽBE (Paraklimaks ali trajne zružbe)**
- 13 *Quercus pedunculata* bukova greda in bukve (*Quercus-Carpinetum* I, *Quercus-Carpinetum* II)
  - 14 *Quercus pedunculata* bukova greda in bukve (*Quercus-Carpinetum* I, *Quercus-Carpinetum* II)
  - 15 *Quercus pedunculata* bukova greda in bukve (*Quercus-Carpinetum* I, *Quercus-Carpinetum* II)
  - 16 *Quercus pedunculata* bukova greda in bukve (*Quercus-Carpinetum* I, *Quercus-Carpinetum* II)
  - 17 *Quercus pedunculata* bukova greda in bukve (*Quercus-Carpinetum* I, *Quercus-Carpinetum* II)
  - 18 *Quercus pedunculata* bukova greda in bukve (*Quercus-Carpinetum* I, *Quercus-Carpinetum* II)
  - 19 *Quercus pedunculata* bukova greda in bukve (*Quercus-Carpinetum* I, *Quercus-Carpinetum* II)
  - 20 *Quercus pedunculata* bukova greda in bukve (*Quercus-Carpinetum* I, *Quercus-Carpinetum* II)
  - 21 *Quercus pedunculata* bukova greda in bukve (*Quercus-Carpinetum* I, *Quercus-Carpinetum* II)

vršine, naselja in drugo rabo. Odnos med gozdnimi in negozdnimi površinami se skozi stoletja spreminja. Tako se v agrarnih zgodovinskih obdobjih veliko gozdov izkrči, v industrijskih obdobjih, zlasti po zadnji vojni, s premikom ljudi v mesta, na se nekdanje kmetijske in poselitvene površine zopet zaraščajo proti gozdu, medtem pa se v nižinskih, urbanih predelih gozdovi še nadalje krčijo. Seveda prihaja v novejšem času še do vsesplošnega kemičnega uničevanja okolja in tudi gozdov. Očitno je, da je horizontalno in vertikalno pogojena dinamika zgodovinsko razvojno pogojena in kot taka normalna, le da bi morale biti razvojne smeri bolj programsko opredeljene in posledice ublažene.

Poznavanje potencialno gozdnih značilnosti ozemlja Slovenije ni pomembno le za gozdarstvo, ampak tudi za vse druge primarne in sekundarne dejavnosti, predvsem pa za sistem prostorsko - krajinskega načrtovanja.

## 1.2. Okvir proučevanja in metodologija

Potreba po celoviti proučitvi stanja, ogroženosti ter vzklajeni, optimalnejši rabi naravnih virov je nujna, kajti v prostoru prihaja do vse večjih problemov, neskladij in konfrontacij prav na tem področju.

Pri raziskavi naravnega vira - gozda in gozdnega prostora se bomo poslužili vseh doslej opravljenih raziskav, z opredelitvijo glavnih razvojnih problemov, vzklajevanj z drugimi dejavnostmi in vse pogostejšimi konfrontacijami.

V raziskavi bomo opredelili tudi še vsa neraziskana področja in nakazali bodoče raziskovalne usmeritve v smislu razvojnih razsežnosti gozdov in gozdarstva.

Prvi sektorski metodološki pristop je zadeval poenotenje osnovenga pristopa posameznega naravnega vira, v našem primeru gozda in gozdnega prostora, s posebnim povdarkom na analitskem in valorizacijskem delu.

Drugi, medsektorski pa v sintezni gradnji in povezovanju soodvisnih naravnih virov v smislu funkcionalne projektne celote.

## 2. BILANCA GOZDA IN GOZDNEGA PROSTORA

### 2.1. Stopnje raziskanosti

V gozdarstvu že tradicionalno, sistematsko obdelujemo gozd in gozdni prostor ne samo za potrebe lastne stroke, ampak vse bolj tudi za potrebe širše družbe. Do danes imamo zbranih množico različnih podatkov, obdelav in raziskav, različnih nivojev, vsebin ter praktičnih rab. Za namen raziskave naravnega vira gozda in gozdnega prostora bi prišla v poštev naslednja vsebinsko zaokrožena področja:

- fitocenološka proučevanja in kartiranje Slovenije (karte, studije, elaborati)
- gozdnovegetacijske in gozdnorastiščne raziskave
- gozdnoureditveni načrti enot in območij (elaborati, karte)
- popis gozdov (računalniški izpisi)
- prostorsko planiranje in krajinsko načrtovanje (karte, ekspertize, elaborati)
- gozd in gozdarstvo v sistemu družbenega planiranja (tekst, karte, javne razprave)
- vrednotenje gozdnega prostora (študije, karte, navodila)
- kartografija in prostorska informatika
- bioindikacijsko omrežje za spremljanje propadanja gozdov (raziskava)
- sanacijski načrti degradiranih površin
- zaraščanje kmetijskih površin proti gozdnim
- infrastruktura v gozdnem prostoru
- parcialne študije, ekspertize, elaborati, raziskave z različnih področij.

Kljub obilici merljivih in drugače oprijemljivih podatkov pa v gozdarstvu obstajajo še nekatere raziskovalne in druge nedorečenosti nekaterih področij, ki še niso dokončno raziskana:

- vrednotenje splošnokoristnih funkcij gozdov
- splošna problematika propadanja gozdov  
(vzroki, posledice, trendi, sanacije idr.)
- optimalnejša raba gozdnega prostora tudi za druge uporabnike
- razreševanje konfliktnih situacij
- optimalizacija družbenih interesov do gozdnega prostora idr.



## 2.2. Količina - analiza gozdnih fondov

### 2.2.1. Splošno o gozdu in gozdnih rastiščih

Pod gozdnimi fondi razumemo (proizvodno) vrednost gozdov. Običajno mednje spada gozdna **površina**, **zaloga** (količina lesa stoječega drevja v m<sup>3</sup>), **prirastek** (letno povečanje zaloge drevja) in **etat** (z gozdnogospodarskimi načrti predvidena količina lesa za sečnjo!). Po Popisu gozdov (IGLG 1981), prvem celostnem prikazu gozdnih fondov v Sloveniji (1980), je pod gozdom 1,044.754,25 ha ali 52% celotne površine. Večjo gozdnatost ima v Evropi le še Finska (69%) in Švedska (53%)! Na vsakega Slovenca odpade **0.55** ha gozda, podobno tudi v Avstriji. Glavna značilnost preteklih stoletnih prostorskih sprememb je naglo naraščanje površine (deleža) gozdov, ki se glede na socialnoekonomske spremembe povečuje vse od 1875. leta dalje, ko imamo na razpolago zanesljivejše številčne podatke o njegovem obsegu (ŽUMER 1976, PERKO in sod. 1989).

Obseg in časovna dinamika naraščanja gozdnih površin

Leto	1875	1947	1961	1970	1980
Površina gozda v SRS (ha)	737.000	860.000	943.000	1,008.000	1,044.754
% (20.254 km <sup>2</sup> SRS)	36.4	42.4	46.5	49.8	51.6
Indeks	100	117	128	137	142

Osnovni razlog povečanja gozdnih površin je zaraščanje kmetijskih zemljišč, ki je posebno značilen za zahodni in južni del Slovenije (GG Bled, SGG Tolmin SPMK Sežana, GG Kočevje idr.). Zaraščajo se predvsem ekstenzivna kmetijska zemljišča, za sodobno kmetijsko pridelavo manj primerna. Opuščanje kmetijske rabe ima ekološke, krajinske, ekonomske (družbeni proizvod), socialne in demografske (praznjenje) posledice.

Naravno proizvodno sposobnost rastišč določa količina "pridelanega" lesa na enoto površine v nekem proizvodnem obdobju. Izražena v denarju je to tudi vrednost "pridelka" na lesnem trgu, ki je (v pretežni meri) odvisen tudi od strokovnega pristopa. Lesna zaloga in prirastek (zlasti pa prirastek vrednosti!) sta torej variabilni količini, spreminjajoča se na različnih rastiščih in v različnih razvojnih obdobjih gozda. Na splošno pa velja - večje prirastke lahko pričakujemo v gozdovih z višjimi hektarskimi zalogami, kjer praviloma pridelujemo tudi dražji les.

Po cenitvah dr. Koširja (1976) je Slovenija po naravnem proizvodnem potencialu razmeroma bogata dežela. Proizvodni potencial gozda je ocenil z ovrednotenjem preko življenjskih združb (fitocenoz), kjer poteka razvoj, rast, razmnoževanje in odmiranje organizmov, procesi biološkega kroženja in akumulacija, procesi tlo-tvorbe in mezoklime združb. Ta je izražen kot (relativni) rastiščni koeficient ( $R_k$ ), ki približno ustreza tekočemu prirastku gozda na enoto (ha) površine, zlasti pa določa rang proizvodne sposobnosti rastišč:

Tabela 1

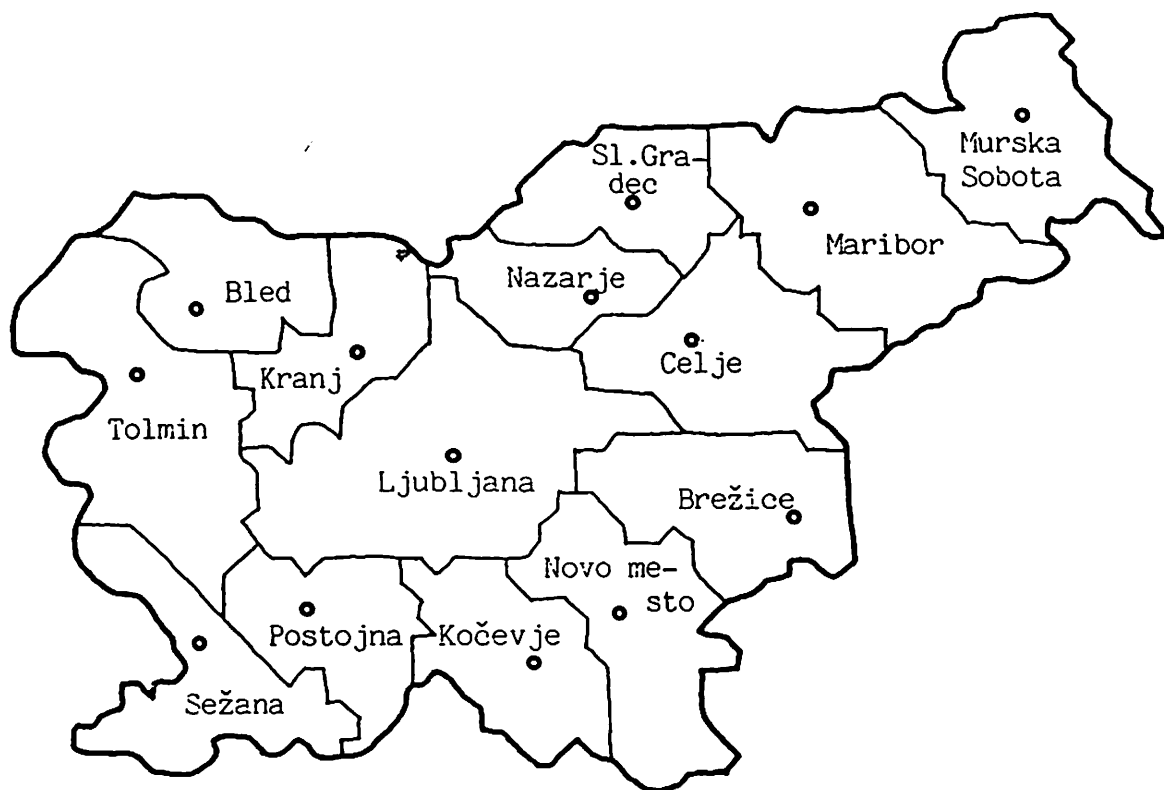
Rang	Gozdna združba	Delež gozd. prostora	Rast.koeficient $R_k$	Površina ha
5	borovja	5.8%	4.4	58.067
6	smrekovja	2.9%	8.1	29.541
1	jelovja	5.4%	15.9	54.184
2	jelovo-bukovja	13.3%	13.0	134.446
5	bukovja	54.3%	8.1	547.934
4	dobovja, gradnovja	10.5%	11.0	106.398
7	mešani listavci	0.3%	5.8	3.370
8	jelševja, topolja	0.6%	5.4	5.524
6	bazofilna hrastovja	6.8%	2.4	69.062
		100.0%	8.8	1008.526

Povprečna proizvodna sposobnost gozdnih rastišč Slovenije je podobna kot jo imajo bukova rastišča, ki po površini absolutno prevladujejo. Bukovjem po proizvodnosti sledijo mešani gozdovi jelke in bukve, ki pokrivajo ves dinarski predele in še velik del predalpskega sveta in gozdovi doba in gradna z belim gradnom. Ostala rastišča, ki so zastopana z manjšimi deleži, imajo zelo različno proizvodno sposobnost.

Stopnja izkoriščenosti rastiščnega potenciala je majhna. Če tekoči letni prirastek istovetimo s povprečnim dobnim prirastkom, ki znaša 4,3 m<sup>3</sup>/ha (KOŠIR 1976, str.99), z  $R_k$ -jem kot potencialnim tekočim prirastkom (KOŠIR 1976, str.97) v višini 8,8 m<sup>3</sup>/ha, je izkoriščenost komaj polovična. Na tej podlagi

## GOZDNOGOSPODARSKA OBMOČJA

## V SLOVENIJI



- |               |                    |
|---------------|--------------------|
| 1. Tolmin     | 8. Brežice         |
| 2. Bled       | 9. Celje           |
| 3. Kranj      | 10. Nazarje        |
| 4. Ljubljana  | 11. Slovenj Gradec |
| 5. Postojna   | 12. Maribor        |
| 6. Kočevje    | 13. Murska Sobota  |
| 7. Novo mesto | 14. Kras           |

Sistem notranje delitve gozdov in gozdarstva ter načini obdelave podatkov

1. Sistem notranje delitve gozdov je ~~vezan~~ na katastrsko in gozdno-gospodarsko hierarhično razdelitev:

katastrska	upravno statistična (ROTE)	gozdnogospodarska
- parcela	- parcela	- odsek
- katastrska občina	- popisni, statistični okoliš	- oddelek
- katastrski okraj	- naselje	- gospodarska enota
- republika	- katastrska občina	- gozdnogospodarsko območje
	- upravna občina	- republika
	- republika	

## 2. Organizacijska struktura gozdarstva

- revir	
- TOZD (za družb.sektor)	57
- TOK (za zasebni sektor)	45
- DO (GG)	14
- izven GG	
- republika	1

## 3. Načini obdelave gozdarskih podatkov

Računalniško vodeni popisi gozdov so redni način interpretacije gozdarske podatkovne baze.

82 166 popisnih listov

Zajemajo:

- knjiga z 2900 stranmi

37 programov

- knjiga z 260 stranmi

- 10 programerjev

- 1,7% časa računalnika za gozdarstvo

1635 šifer

- 16,4 milijona znakov

- 290 m na magnetnem traku

- 533 zbiralcev

- 17 obdelovalcev

- 3,2% časa računalnika za gozdarstvo

sklepamo, da prirastek (posebno še, če je izražen kot prirastek vrednosti!) ni le funkcija rastišča, temveč tudi funkcija (kvalitetnih) lesnih zalog, kar skupno štejemo med gozdne fonde, ki so temelj vsakršne gospodarske in ekonomske presoje regionalnih resursov.

### 2.2.3 Opis gozdnogospodarskih območij

Kmalu po vojni smo Slovenijo razdelili v 14 gozdnogospodarskih območij, v katerih naj bi načeloma gospodarila po ena gozdnogospodarska organizacija (gozdno gospodarstvo). Ta teritorialna razdelitev naj bi zagotavljala skladen proizvodni in lesnopredelovalni razvoj v skladu z rastiščnimi potenciali posameznih območij (z izjemo pasivnega Kraškega). Posledica različnih prirodnih potencialov, zlasti pa preteklih vlaganj v gozdove je različen gnotni položaj posameznih gozdnih gospodarstev in tudi stopnja razvitosti lesne industrije, izražena v deležu družbenega proizvoda.

Za posamezna gozdnogospodarska območja (situacijo vseh 14 prikazuje skica!) in skupno za celotno Slovenijo so gozdni fondi prikazani v tabeli 4. V tabeli so gozdni fondi prikazani tudi po upravnih občinah.

V nadaljevanju podajamo kratek opis stanja, vloge in pomena gozdov v posameznih gozdnogospodarskih območjih Slovenije z opisom njihovih pglavitnih problemov. Deloma smo gradivo povzeli po publikacijah nekaterih gozdnih gospodarstev ob priliki 18. IUFRO kongresa 1.1986 v Ljubljani.

1. Tolminsko gozdnogospodarsko območje obsega upravne občine Tolmin, Nova Gorica, Ajdovščina in Idrija. To je eden najlepših predelov zahodne Slovenije, v porečju alpskih rek Soče, Bače, Idrijce, močno izpostavljeno eroziji, snežnim plazovom, nekdam tudi paši drobnice (paša koz prepovedana šele 1.1952!). Območje sodeluje v skupni površini gozdov Slovenije z 10%. Od tega je velik delež (8.6%) varovalnih gozdov in gozdov s posebnim namenom (7.5%). (Samo v Triglavskem narodnem parku 13.158 ha gozdov s posebnim namenom!). Kapitalni gozdovi (jelke, bukve) so na Trnovski planoti, Idrijski in Bovški gozdovi. V tem območju je v prvi svetovni vojni potekala soška fronta, kjer so bili (stari) gozdovi popolnoma uničeni.

Gozdnatost območja je 52%-na, večina gozdov (52%) je zasebnih, od tega je velik del opustošen in degradiran, veliko je mlajših razvojnih faz.

Prevladujejo bukovi gozdovi v različnih asociacijah in z različno stopnjo spremenjenosti. V južnem delu je opazen morski vpliv v združbah gabrovca in puhastega hrasta. Navzgor segajo gozdovi v pas rušja in brezgozdni svet pod Triglavom. Dinarski gozd jelke in bukve se prične s Trnovsko planoto, nadaljuje z Nanosom in Hrušico proti jugovzhodu.

Gozdarstvo z lesno industrijo (Meblo, Nova Gorica, Lipa, Ajdovščina, obrat v Idriji, Murnu, Podmelcu) ustvari pomemben delež družbenega prihodka.

Gozdni fondi so neenakomerno razmeščeni. Posebno družbeni gozdovi z bogato gozdarsko tradicijo (Ressel) se odlikujejo po bogatih zalogah, prirastkih in etatih. V povprečju pa so gozdni fondi tega območja med najnižjimi v Sloveniji.

2. **Blejsko gozdnogospodarsko območje** zajema porečje Save Bohinjke in Save Dolinke, torej območje upravnih občin Jesenice in Radovljica. Relief je razgiban kot rezultat delovanja ledenikov in hudournikov, zato ima gozdna odeja izreden varovalni pomen. Tradicionalno turistično območje, živinorejski predel in gozdarska tradicija so najpomembnejše gospodarske karakteristike Zgornje Savske doline. V Triglavskem narodnem parku je 22.427 ha urejenih gozdov območja ali skoraj dve tretjini površine tega edinega nacionalnega parka Slovenije (TNP osrednje in robno območje 35.585 ha mejnih gozdov; 24.481 ha gozdov z lesnoproizvodnim, 11.104 ha z varovalnim pomenom). Glede na skupno površino gozdov sodeluje območje z dobrimi 5% in spada med manjša gozdnogospodarska območja. Prevladujoča drevesna vrsta je smreka, ki je tudi vodilna drevesna vrsta v velikih družbenih kompleksih na Pokljuki, Jelovici, Mežakli in v zgornjesavskih gozdovih. Sicer prevladujejo bukova rastišča (Anemone Fagetum 42%, Adenostylo-Fagetum 6%; kisli bukovi gozdovi 4%) in rastišča bukve-jelke (Abieti-Fagetum praealpinum 21%). Smrekovih rastišč (Piceetum subalpinum) je dobra desetina (12%) / ob gornji meji (Rhodothamnio-Rhodoretum) slaba desetina (9%), ostala rastišča (Ostryo-Fraxinetum 1%, Aceri-Fraxinetum 1%, Querco-Carpinetum 1%, Pinetum subilyricum 5%) so zastopana v fragmentih.

Gozdnatost je 55%-na, blizu polovica gozdov (46%) je v privatnih rokah. Prevladujejo iglavci (78%), vendar v tolikšni meri prisotni zaradi človekovega vpliva (glažute, oglarjenje, golosečnje zaradi pašnih površin, pogozdovanje s smreko zaradi ugodne zemljiške rente). Velika večina je ohranjenih gozdov, njihova zaloga je razmeroma visoka (229 m<sup>3</sup>/ha), visok je tudi prirastek (5.3 m<sup>3</sup>/ha) in etat (3.8 m<sup>3</sup>/ha). Gozdno cestno omrežje (18,3 m<sup>3</sup>/ha) je med

najgostejšimi v Sloveniji. Velik potencial gozdnih površin, zlasti pa nadpovprečna kakovost lesa je trdna osnova za razvoj predelovalne industrije (LIP Bled s številnimi obrati) za predelavo iglavcev (poključka smreka je pojem kakovostnega lesa, tudi celulozni les daje za 15% večjo količino lesnih vlaken in celuloze kot normalna smrekovina). Predelovalna industrija predela 63% pridelanega lesa v območju. Delež gozdarstva in lesnopredelovalne industrije je v družbenem proizvodu območja 3% (gozdarstvo) oz. 11% (gozdarstvo in lesna industrija) družbenega proizvoda.

Največji problemi gozdarstva v območju je propadanje gozdov (predvsem jelka in smreka), ki je delno pogojeno tudi z nestabilno zgradbo sestojev, z njihovo neodpornostjo do naravnih (žledolomi, snegolomi, vetroolomi, lubadar) in po človeku povzročениh stresov ( $SO_2$ ). V območju je še 585 ha malodonosnih gozdov, nastalih po zaraščanju kmetijskih površin. Neuskaljeno je razmerje med razvojnimi fazami. K temu je pripomogel tudi (pre)velik stalež divjadi in še vedno prisotna gozdna paša. Zaradi izpuhov železarnе propada preko 2000 ha (bukovih) gozdov.

**3. Kranjsko gozdnogospodarsko območje** obsega območje občine Kranj in Škofja Loka. Je med manjšimi v Sloveniji, vendar le nekoliko večje od blejskega. Zajema povodja Save in njenih pritokov: T.Bistrice, Kokre in obeh Sor. Večjih gozdnih kompleksov je malo, delež zasebnih gozdov je precejšen (68%). Gozdnatost je skoraj 2/3 (63%), vendar je velik del (11.441 ha) pionirskih gozdov in degradiranih sestojev, panjevcev in steljnikov z malovredno zalogo (predvsem kisli borovi in borovi gozdovi). Večjih kompleksov družbenih gozdov je malo. Ob zgornjem toku Tržiške Bistrice je to enota Jelendol v dolini Kokre in na Jezerskem, škofjeloški gozdovi z enotami Jelovica, Blegoš, Hrastnik. Dolinski predeli so manj gozdnati. V povprečju pa sodi kranjsko gozdnogospodarsko območje med bolj gozdnate, saj je gozdov skoraj 2/3, od tega je več kot 2/3 zasebnih.

Prevladujoča drevesna vrsta (47%) je smreka, mestoma jelka, na degradiranih steljnikih bor, v višjih legah tudi macesen. Iglavci sodelujejo v zalogi z 2/3, listavci le z 1/3, čeprav so rastišča pretežno (69%) bukova. Delež jelovo-bukovih rastišč je dobrih 19% (11.8%), jelovih 6.6, borovih 5.7%, smrekovih 1.7%, nižinskih gradnovo-gabrovih 5.2%.

Sedanja zaloga (209 m<sup>3</sup>/ha) je sicer zadovoljiva, vendar še ni optimalna (300 m<sup>3</sup>/ha za lesnoproizvodne gozdove), tudi prirastek (4.6 m<sup>3</sup>/ga) in etat (3.7 m<sup>3</sup>/ha) bi bil tedaj občutno večji in kvalitetnejši. Žal pa velik del kranjskih gozdov (48% družbenih, 19% zasebnih) trpi od divjadi (poškodbe v 31% družbenih gozdov), propada jelka, smreka, ali jih ogrožajo naravne ujme (vetrolomi l.1984, snegolomi). Odprtost gozdov (14 m<sup>2</sup>/ha) je zadovoljiva, tako se dokaj razvita lesna industrija skoraj v popolnosti (93%) oskrbuje z območno lesno surovino, ki jo sestavlja v pretežni meri (2/3) hlodovina, ostalo je prostorninski in drugi tehnični les. Med večjimi porabniki je na prvem mestu Jelovica iz Škofje Loke, Alples iz Železnikov pa ostali obrati v Tržiču, Kranju i.dr. Delež gozdarskega in lesnega sektorja v družbenem proizvodu je 7%, pri čemer je udeležba v izvozu blizu 50%.

4. Ljubljansko gozdnogospodarsko območje zajema območje 15 upravnih občin in leži v osrednjem slovenskem prostoru s centralno Ljubljansko kotlino, Polhograjskimi dolomiti, Zasavskim hribovjem in južnimi pobočji Savinjskih Alp in je po površini največje (1/6 vseh slovenskih gozdov!) gg območje. Zaradi križanja podnebnih, geoloških, prometnih in gospodarskih vplivov, je območje izredno heterogeno.

Gozdovi so pretežno (78%) v zasebnih rokah, pokrivajo dobro polovico območja. Najboljši so notranjski gozdovi, kjer prevladujejo rastišča jelovo-bukovih gozdov.

Slabši so gozdovi v Polhograjskih Dolomitih in v Zasavju, kjer leži pretežni del (od skupno 6.013 ha : 4,4% vseh) varovalnih gozdov v območju. Nižinski gozdovi so razparcelirani, steljarjeni, v okolici Ljubljane namenjeni pretežno rekreaciji (zeleni pas) in brez večjega proizvodnega interesa. Malodonosnih in degradiranih gozdov je 17.580 ha, velik delež teh gozdov je na meji proti Suhi krajini in Kočevskem.

Gozdna rastišča so izredno pestra, prevladujejo rastišča bukve (70.4%) in bukve z jelo (11.8%). Zlasti nižinski gozdovi so borovi (6.7%) in gradnovo-gabrovi (3.5%) gozdovi. V fragmentih nastopajo še jelova (3.9%) in druga (2.7%) rastišča. Žal so njihovi proizvodni potenciali premalo izkoriščeni, saj so lesna zaloga (185 m<sup>3</sup>/ha) kot tudi prirastek (4.3 m<sup>3</sup>/ha) in etat (3.2 m<sup>3</sup>/ha) prenizki. Vzrok so velike površine malodonosnih gozdov, kjer je tudi struktura etata (cena!) slaba, v Zasavju je 5417 ha gozdov močno ogroženih od imisij in termoelektrarne (po stanju l.1977!) , v zadnjem desetletju (1971-80) je bilo 29.200 ha gozdov



ogroženih od žleda, snegolomov in vetrolomov, škode zaradi divjadi so neocenljive, predvsem v jelovo-bukovih gozdovih. Odprtost gozdov je nizka (11.7 m<sup>3</sup>/ha). Zaradi močno razvite lesnopredelovalne (Radomlje, Medvode, Duplica, Ljubljana, Logatec, Trbovlje, Vrhnika, Zagorje, Litija) in celuloznopapirne (Medvode, Vevče, Količevo) industrije je oskrba skromna (55%). Splošna gospodarska razvitost območja in večji splošnodružbeni pomen gozda se odraža v nizkem deležu družbenega proizvoda tako gozdarstva (0.4%) kot tudi lesnega kompleksa (0.7%).

**5. Postojnsko gozdnogospodarsko območje** obsega upravne občine Postojna in Ilirska Bistrica ter del občine Logatec in Cerknica). Leži na visoko-kraškem ozemlju in zajema najlepše slovenske gozdove z bogato tradicijo gospodarjenja v teh jelovo-bukovih prostranstvih od Trnovskega gozda, Snežniškojavorniškega masiva do Hrušice, Nanosa, kjer prevladujejo družbeni kompleksi in visoka (67%-na) gozdnatost. Značilno zanje je zajelovljenje, nastalo zaradi nekdanjega izsekovanja bukve, ki se zaradi neuskklajenosti z divjadjo danes ne pomlajujejo. Posledica je premalo pomlajenih površin in neizkoriščenost rastiščnih potencialov, porušeno normalno razmerje razvojnih faz, odstopanje od optimalnega stanja lesnih zalog in slaba sestojna zasnova pomlajencev (ok.50%), prirastnikov in mladja, velika površina (8733 ha) malodonosnih gozdov in grmišč.

Ob vsem povedanem je 2/3 delež iglavcev v skupni lesni zalogi 212 m<sup>3</sup>/ha razmeroma šibek lesnoproizvodni fond zlasti ob upoštevanju, da je kar 95% vseh gozdov lesnoproizvodnih brez omejitev. Prisotnost jelke - vodilne drevesne vrste območja, pa pomeni istočasno tudi velike zdravstvene probleme in probleme zagotovitve trajnosti (reprodukcije) gozdov zaradi preštevilne rastlinojede divjadi. Na 14.000 ha je jelka močno ogrožena zaradi propadanja, na 37.232 ha (52% površine območja!) se jelka suši. Problematika sušenja jelke in gojenje lajša nekoliko večja gostota cestnega omrežja (15.9 m<sup>3</sup>/ha), ki naj bi se do leta 2000 zgostilo do optimalnih 24.1 m.

Velika gozdnatost in bogati gozdovi so dali območju pomemben "lesni" pečat, saj zagotavlja gozdarska in lesna dejavnost kar 35% celotnega družbenega proizvoda. Z domicilnega območja se lesna predelava oskrbuje z 52%. Največji lesnopredelovalni obrati z visoko stopnjo finalizacije so Brest iz Cerknice z obratoma v Cerknici in Marofu, Javor Pivka z obrati v Pivki, Postojni in Prestranku in Knežaku, Topol v Ilirski Bistrici, Lesonit v Ili.Bistrici, Krasoprema Dutovlje, Gaber v Starem trgu, Jelka v Begunjcih.

**6. Kočevsko-ribniško gozdnogospodarsko območje** obsega občine Kočevje in Ribnica ter dele občin Vič in Grosuplje. Trije gorski grebeni - Velika Gora, Mala Gora

in Kočevski Rog - tvorijo skelet tega gg območja. Izredno gozdnato (71%) območje večinoma (66%) družbenih gozdov v velikih kompleksih so zapuščina nekdanjih veleposestnikov, kjer ležijo tudi ostanki nekdanjih občinskih pragozdov jelke in bukve na naših kraških tleh ali posest nekdanjih Kočevskih Nemcev. Zaradi bogate tradicije (Hufnagl 1890 - znanstveni utemeljitelj prebiranja) imajo ti gozdovi bogate gozdne fonde.

Zasebnih gozdov je izredno malo (40%), vendar izredno kakovostnih, razen v predelih Suhe Krajine in predelih, ki so bili pred 600 leti izkrčeni (nemški kolonisti) in se vsa povojna leta ponovno zaraščajo.

Prevladujejo rastišča bukovega gozda (50%), vendar je tudi delež jelovo-bukovega gozda (43%) v območju skoraj polovičen. Iglavcev je tako nekoliko več od polovice (52%), zaloga je v povprečju 220 m<sup>3</sup>/ha, čeprav je tudi velika površina (7643 ha) malodonosnih gozdov in grmišč.

Predelava lesa je na tem območju že tradicionalna dejavnost. S suhorobarstvom se dodatno ukvarja skoraj vsaka kmetija. Skupno z lesno industrijo ustvarja gozdarstvo tudi danes okrog 1/5 (19 oz. 23%) družbenega proizvoda. Več kot 70% predelovalnega lesa je z domačega območja. Predelovalni obrati so v Ribnici in Kočevju. Gostota cestnega gozdnega omrežja je 14,6 m<sup>2</sup>/ha. Teritorialno in upravno sicer sodi v to območje tudi zaprto območje **Kočevska Reka** (17.854 ha), s katerim pa gospodari posebna gospodarska organizacija. Predeluje tudi les na svojih predelovalnih obratih.

**7. Novomeško gozdnogospodarsko območje** obsega črnomeljsko in metliško občino v celoti ter dele občin Novo mesto, Trebnje in Grosuplje, torej Belo Krajino, Suho Krajino, Gorjance, ravninski predel okrog Šentjerneja in del Roga. To območje tvori prehod v panonski svet. Zanj je značilno pomanjkanje iglavcev (30%), saj tod tudi zanje ni rastišč. Edino jelovo-bukova rastišča in rastišča jelke so na Rogu (10%), prevladujejo pa bukovja (50%) in hrastovja (33%).

Prevladujejo (slabši) zasebni gozdovi. Edini večji družbeni kompleks v zadovoljivem stanju je v gospodarski enoti Poljane na Kočevskem Rogu. Drugi družbeni kompleksi so: Soteska, Brezova reber, Radoha, Gorjanci, Otočec in Struga, Hemljnik, poznani po negovanih in kakovostnih bukovih gozdovih. Bukev je tod avtohtona prevladujoča drevesna vrsta in znatno vitalnejša od (marsikje) vnešene smreke. Medtem ko je stanje družbenih gozdov in njihovih fondov zadovoljivo, pa so zasebni gozdovi gozdnogospodarski problem - posledica

brezobzirnega odnosa njihovih prejšnjih lastnikov, agrarne prenaseljenosti in nerazvitosti. Kar 13.072 ha ali slabih 15% vseh območnih gozdov je manj donosnih ali grmišč! Med večjimi gozdnogospodarskimi problemi je tudi majhna gostota cestnega omrežja (10,3 m'/ha), kar zavira racionalno gospodarjenje. Trajnost gozdov ogroža divjad in hiranje (zlasti jelke in smreke), brestova bolezen, žled in sneg.

**8. Brežiško gozdnogospodarsko območje** leži v Posavju ob meji s Hrvatsko - obsega občine Brežice, Krško in Sevnica. V pretežni večini ima območje zasebne gozdove (76%), (pre)ostali družbeni gozdovi so manjši gozdni kompleksi (Jatna, Krakovski gozd, Mokrice, Vrbina, Dobrova, Pisece, Bohor) ali parcele med zasebnimi gozdovi. V njih prevladujejo gozdovi listavcev z izjemno nizkimi zalogami (143 m<sup>3</sup>/ha) prirastki (3,99 m<sup>3</sup>/ha) in etati (2.0 m<sup>3</sup>/ha). Kar 17.000 ha ali dobra četrtina (27%) od vseh gozdov je malodonosnih! Nižinska lega je primerna za gradnove (8%), hrastovo-bukove (29%) in dobove (6%) gozdove, po površini pa prevladujejo različne bukove (HF, BF, ArF, EF, SF) združbe. Rastišča iglavcev so le na Bohorju (jelka), tu imamo tudi edini pragozdni rezervat doba in belega gabra (38 ha) v Krakovskem gozdu z redkimi rastlinskimi in živalskimi vrstami. V Vrbini (300 ha), na naplavinah Save pri Brežicah že vrsto let uspešno vzgajajo topolovino z intenzivno plantažno proizvodnjo. Največji potrošnik (celuloznega) lesa sta tovarna papirja v Vidmu in Radečah, ostali lesnopredelovalni obrati so v Brežicah in Sevnici, Radečah. Znana je tudi kopitarna v Sevnici. Poraba lesa v območju (800.000 m<sup>3</sup>) skoraj desetkratno presega blagovno proizvodnjo (94.000 m<sup>3</sup>). Največji primanjkljaj ima kemična predelava, katere deficitnost le do neke mere pokriva plantažna proizvodnja (4.000 m<sup>3</sup> topolovine letno). Razumljivo je torej, da je delež gozdno-lesne dejavnosti gospodarstva v tem gozdnogospodarskem območju med večjimi v Sloveniji (gozdarstvo 1.7%, lesna, celulozna industrija 7.6%). Pred izgradnjo nuklearke je bil delež celo 54%! Gozdovi so slabo odprti (19,3 m'/ha), kakovostno malovredni, pretežno mladi, potrebni nege.

**9. Celjsko gozdnogospodarsko območje** zajema celjsko kotlino, porečje Savinje, Dravinje, Sotle, torej območje občin Celje, Laško, Slovenske Konjice, Žalec in dele občin Šentjur in Šmarje. Ravninski predeli, nekoč pokriti z gradnovogabrovimi gozdovi (8%) so danes večinoma izkrčeni za kmetijstvo (hmeljarstvo, sadjarstvo, vinogradništvo).

Severni del pripada Pohorju z obsežnimi in bogatimi gozdovi iglavcev (smreka!), čeprav pripada več kot 3/4 površin območja bukovim rastiščem. Borovih (kisli borovi gozdovi na deluvialnih ilovicah) gozdov je 8%, jelovosmrekovih in jelovo-

bukovih 5%. Območje je torej zelo heterogeno. Prevladujejo zasebni gozdovi (78%). Večji družbeni kompleksi so blizu Rogaške Slatine (Boč, Donačka gora, Macelj), Jurkloštra, Vitanja in Slov.Konjic, večinoma lepi, negovani, bogati. Zasebni gozdovi so razdrobljeni, degradirani (5495 ha malodonosnih!). Na območju Bukovega Žlaka propada 4259 ha kisljih bukovih gozdov; posajeno smreko in borom zaradi cinkarne in njenih produktov praženja rude. Ponekod se še steljari, pase, ob mestnih središčih so polni obiskovalcev, nabiralcev gob in borovnic, kljub temu, da je zemlja že v dobršni meri zastrupljena.

Gozdnatost območja je komaj polovična (46.7), povprečna zaloga pod 200 ha, prirastek 4.8, etat 3.8 m<sup>3</sup>/ha. Gostota gozdnega cestnega omrežja je 15 m'/ha. Vsekakor je poraba še enkrat večja od proizvodne zmogljivosti gozdov, ki še zdaleč ni v popolnosti izkoriščena. Delujejo 3 večja industrijska podjetja - v Celju, Šentjurju in Slovenskih Konjicah in 4 manjša (Laško, Polzela, Žalec, Rimske Toplice), poleg njih pa še več manjših. Vseeno pa delež v družbenem produktu ni velik.

**10. Nazarsko gozdnogospodarsko območje** obsega celotno občino Mozirje, skoraj v celoti se nahaja v porečju Zgornje Savinje, Drete in Pake do sotočja s Savinjo pri Letušu. To alpsko območje je gozdnato (66%) s pretežno zasebno (62%) po sestjo gozdov, v katerih prevladujejo iglavci (preovsem smreka in jelka). Tu se je izoblikoval specifičen tip osamelih višinskih kmetij - celkov, kjer je poglavitna gospodarska dejavnost in tradicija gozdarstvo, v novejšem času tudi kmečki turizem (Logarska dolina, Robanov kot, ...). Strmine so marsikje žarišča hudourniškega delovanja. Nekdaj so les na primitivne načine spravljali v dolino, ga razžagovali in plavili vse do Beograda in celo v Romunijo.

Družbeni gozdovi so združeni v dveh večjih kompleksih z velikim deležem (25%) varovalnih gozdov. Velik delež iglavcev (82%) je tod že po naravi, veliko so jih vnesli umetno s pogozdovanjem (smreke). Jelovih rastišč je 24%, jelovobukovih 21%, bukovih 45%, smrekovih le 3%.

Po gozdni površini je nazarsko območje med najmanjšimi v Sloveniji, po zalogah/ha med največjimi (226 m<sup>3</sup>/ha), najmanjša je tudi površina malodonosnih gozdov (372 ha), pretežno na račun zaraščanja kmetijskih zemljišč! Močna odvisnost kmetov od gozda, po drugi strani pa tudi družbe od gozdnih proizvodov, rezultira v dokaj obsežnem cestnem omrežju 14.3 m'/ha, po katerem danes vozijo les v lesno-predelovalno središče Nazarje. Tu predelajo 75% vseh iglavcev in 10% vseh li-

stavcev območja, kar 90% vseh tržnih viškov je iz zasebnih gozdov.

Strupeni izpuhi termoelektrarne v Šoštanju ( $125 \text{ t SO}_2/\text{dnevno}$ ) so že dodobra načeli vitalnost gozdov, predvsem iglavcev, ki tod prevladujejo. Monokulture so nestabilne, izpostavljene naravnim ujmam in škodljivcem, ponekod še pasejo v gozdovih, divjad je preštevilčna.

11. Slovenjgraško gozdnogospodarsko območje je razširjeno na območju štirih upravnih občin - Slovenj Gradca, Raven, Dravograda in Radelj - v porečju Drave, Meže in Mislinje, manjši del tudi Pake. Podobno kot v nazarskem so tudi tod višinske kmetije oblikovane v celke, gozdarjenje ima tudi tu bogato tradicijo, saj gozd pokriva  $2/3$  celotne površine območja; od vseh gozdov je dobra polovica (56%) privatnih. Na stanje gozdov je tudi tukaj odločilno vplivalo glažutarstvo na Pohorju, fužinarstvo na Koroškem in fratarjenje. Zato je delež iglavcev med najvišjimi (87% iglavcev). Največja je tudi hektarska zaloga ( $246 \text{ m}^3/\text{ha}$ ), med največjimi prirastek ( $6.0 \text{ m}^3/\text{ha}$ ) in etat ( $5.0 \text{ m}^3/\text{ha}$ ). Dominantna drevesna vrsta je smreka, ki gradi enomerne čiste sestoje, ki so ekološki tujek in biološko nestabilni, čeprav je/smrekovih rastišč le 2.8%. Prevladujejo bukova (57.1%) in rastišča z jelko (33.3%).

Velik delež problematičnih drevesnih vrst (jelka, smreka) in kar dva velika onesnaževalca (Železarna Ravne, Žerjav) že nakazujejo najvažnejšo gozdarsko problematiko - propadajočih gozdov z imisijsko klasiko je preko 5000 ha ali 8,5% vseh gozdov območja! Na drugem mestu je divjad, ki marsikje že onemogoča naravno pomlajevanje in/trajnost gozdov, k čemer pripomore paša živine v gozdu.

Gozdovi skoraj v celoti oskrbujejo predelovalno industrijo s potrebno surovino, predvsem s hlodovino za žaganje, ki je skoncentrirana predvsem v Slovenj Gradcu (80% porabe), celulozni les predela tovarna plošč v Otiškem vrhu, nekaj gre tudi izven območja. Gostota cest je največja ( $28.9 \text{ m}^2/\text{ha}$ ) v Sloveniji. V družbenem proizvodni je gozdarstvo in lesarstvo udeleženo z  $1/5$ , torej spada med pomembne gospodarske dejavnosti v območju.

12. **Mariborsko gozdnogospodarsko območje** s teritorijem občine Maribor, Radlje (del), Sl. Bistrica, Lenart, Ptuj in Ormož je sestavljeno iz dveh neenakih delov - zahodnega (Pohorje, Kozjak) in vzhodnega (Dravsko, Ptujsko polje, Slovenske gorice, Haloze). V zahodnem delu območja je kar 87.900 ha strnjenih gozdnih kompleksov s kapitalnimi gozdovi (pretežno iglavcev, nastalih zaradi glažutarjenja, fratarjenja, kuhanja oglja in delovanja fužin). Zasebnih gozdov je cca 2/3 (64%), gozdnatost pa le 40%. V vzhodnem delu prevladuje zasebna gozdna posest, zaradi ekonomskih stisk so gozdovi slabši, degradirani, izčrpani, steljarjeni - pretežno listavci; malodonosnih je 9959 ha! Kljub temu je lesna zaloga med najvišjimi v Sloveniji (229 m<sup>3</sup>/ha, od tega 54% iglavcev), srednjevisok je prirastek (5.4 m<sup>3</sup>/ha) in etat (4.4 m<sup>3</sup>/ha).

Do površini prevladujejo jelovobukova rastišča (35%) in bukovja (29.9%), jelovij je 15.7%, smrečij pa le 1.1%, čeprav je dominantna drevesna vrsta smreka! Preko desetine (10,9%) je tudi hrastovih in borovih (4.8%) gozdov kot ostankov nekdanjih nižinskih gozdov. Na kisljih rastiščih Pohorja prevladujejo čisti smrekovi sestoji, ki neugodno vplivajo na rastišče in se težko obnavljajo zaradi divjadi. Preštevilčna divjad napravi tudi ogromno škode z lupljenjem. Velik delež jelke predstavlja stalno potencialno nevarnost za njen propad. Znani onesnaževalci so Ruše in Kidričevo.

GG Maribor je osnoval ob Dravi več sto hektarjev topolovih nasadov, katerih proizvodnjo pokupi tovarna papirja in lepenke v Sladkem vrhu in Ceršaku. Lesno-predelovalni obrati v Mariboru, Slo. Konjicah, Ptuju, predelajo večino doma pridelane lesne surovine Delež DP gozdarstva (1.2%), skupno z lesno industrijo (7.6%) je v tem industrijskem območju razmeroma velik, k čemer pripomore večinoma po vojni zgrajeno gozdno prometno omrežje (14 m<sup>3</sup>/ha).

13. **Murkosoboško gozdnogospodarsko območje** obsega nižinski in gričevnat svet njiv, polj, travnikov in vinogradov Goričkega, Slovenskih goric, Lendavskih goric in Murske ravnice - teritorij pomurskih občin M. Sobota, Ljutomer in Gornja Radgona. Po gozdni površini, zlasti pa po njegovem deležu je od vseh območij najslabše zastopana (gozdnatost le 25%). Tudi struktura gozdov je slaba - prevladuje tanjše panjevsko drevje, pretežno listavcev (značilen prostorski element črna jelša), z nizkimi zalogami, prirastki in etati, zlasti pa s slabo strukturo sortimentov (pretežno drva), steljarjeni, močno obremenjeni (prenaseljenost<sup>1</sup>). Rastišča so sicer bogata, prevladujejo bukovja, vendar

je tudi delež hrastovih gozdov občuten. Obvodni svet so rastišča jelševij. Hrast je najinteresantnejša drevesna vrsta, ki ga sicer v Sloveniji primanjkuje. KIK Pomurka je tudi tod osnovala več 100 ha topolovih nasadov.

Gozdna prometna mreža je zelo redka. Prevladujejo (75%) zasebni gozdovi z visoko stopnjo razdrobljenosti. Skromno razvita lesna industrija predela predvsem žagarski les (obrati KIK Lendava, Marles Boračevo, VŽK v Ljutomeru), vendar je območje s surovino suficitno. Delež družbenega proizvoda je tako zelo skromen.

14. **Kraško gozdnogospodarsko območje** je edino pasivno gozdnogospodarsko območje v Sloveniji. Obsega območje občin Sežana, Ilirska Bistrica, primorske občine torej ves obmorski del Slovenije z apneno in flišno geološko podlago (Goriška, Šavrinska brda, Brkini, Vipavska dolina, Kras). Zaradi mediteranskega vpliva, nekdanjega roparskega odnosa do gozdov in paše je bilo to skoraj golo kamenišče z izjemo flišnih delov območja, kjer prevladujejo bukova rastišča in zadovoljivi (bukov, gradnovi) naravni gozdovi listavcev. Iglavcev tu po naravi ni. Črni bor, ki simbolizira območje, je bil posajen, prav tako so nasajene druge "hitrorastoče" vrste iglavcev v sicer manjdonosnih avtohtonih panjevskih gozdovih bukve (in jelše) na flišnih tleh. Kultur črnega bora, ki se je dodobra uveljavil in se samosevno širi na kmetijska območja, je 24% vseh gozdnih površin. Dobra tretjina je bukovih rastišč na flišu (QLF, MQ), desetina bukovij v višjih predelih apnenčastih predgorij, ostalo je malo vreden gozd avtohtonih listavcev (črni gaber, jesen, hrast puhovec), redke nekakovostne panjevece, primerne edino za drva. Ta gozd in kulture, ki so poleg tega še polne smolnatega, gorljivega lesa, so stalna nevarnost gozdnih požarov. Velik del (zlasti flišnega območja) je potencialno ogrožen od žledu (katastrofalen v jeseni 1980!), borovi nasadi propadajo od znanih in neznanih povzročiteljev (sprevodni prelec). V celoti je ogroženih 46.700 ha gozdov (požari, žled).

Gostota gozdnih cest je najnižja v Sloveniji (7,4 m'/ha). Gozdarstvo in industrija ne predstavljata pomembnega deleža družbenega proizvoda (Dutovlje)

### 2.3. Kakovost in stopnje obremenitve - gozdni fondi Slovenije in zmogljivosti gozdov (bilančni podatki v prilogi)

Surovinski in energetske viri Slovenije so skromni. Gozd in les pa predstavljata pomemben samoobnovljiv naravni vir, na katerem je že doslej slonel njen gospodarski razvoj. Kljub krčitvam (vsako leto izkrčimo približno 700 ha gozda za različne družbene potrebe\*), naravnim ujmam (žled, sneg, požari), boleznim in škodljivcem (orvenstveno preštevilna divjad), lahko z njim računamo tudi v prihodnje - če ga bomo le znali ohraniti pred grozečim propadanjem. Propadanje gozdov napreduje najmočneje v gozdovih z jelko, smreko, zato so ti gozdovi tudi najbolj ogroženi. Iz vidika trenutne preskrbe z lesno surovino je pojav sušenja morda dobrodošel, saj Slovenija več kot 1/3 svojih potreb uvažja, z vidika trajnosti donosov in funkcij, ki jih gozdovi imajo, pa pomeni katastrofo širokih razsežnosti.

Odnos družbe do gozdov se zadnja leta počasi spreminja v interesu nje same, človeka in gozdov. S planirano izgradnjo čistilnih naprav v naših največjih termopripravah se tudi gozdu obetajo boljše perspektive. V družbi dozoreva spoznanje, da potrebujemo gozd-kot vodo in (čist) zrak. Če umira gozd, umira človek. Policentrični razvoj Slovenije, poselitev ravnin, opuščanje kmetovanja v hribovskem svetu daje gozdu povsem nove okoljetvorne dimenzije - zaščita pred delovanjem erozije, edino zanesljivo varstvo pitne vode nad zajetji in zbiralniki!

**Proizvodna funkcija**, ki je tradicionalno povezana s predstavo o gozdu (drva za kurjavo, gozdni sortimenti), počasi izgublja pomenski primat. Gozd v očeh družbe vse bolj pomeni čist zrak, zdravje, lepoto, socialno in družbeno varnost, njegovo uničevanje pa neetično ravnanje, barbarstvo - posebno tam, kjer je gozda malo, v mestih. Z izločanjem varovalnih gozdov in gozdov s posebnim pomenom želimo aktivno zavarovati gozdne predele in dele gozda, ki so iz širšega družbenega interesa potrebni takšnega varstva. V tabelah 2 in 3 smo ločeno prikazali fonde gozdov brez omejitev, varovalne gozdove in gozdove s posebnim namenom. Od skupno 1.044.754,25 ha gozdov je v Sloveniji 48.176,44 ha varovalnih gozdov in 27.464,82 ha gozdov s posebnim namenom!

\* ANKO, B.: Posegi v gozdni prostor v obdobju 1981-85



Temeljna gozdarska načela pri ravnanju z gozdom poudarjajo trajnost - trajnost gozda kot naravnega vira, trajno ohranitev plodnosti tal, gozda kot življenjske skupnosti, trajnost in povečano donosnost v količinskem in vrednostnem pogledu, zato je gozdarska veda iz vidika družbe etična.

Najprimernejše merilo za oceno uspešnega gospodarjenja je višina lesnih zalog<sup>#</sup>. Visoke lesne zaloge so obenem garancija za optimalno funkcioniranje gozda kot ekosistema. Na večanje hektarskih zalog vpliva več dejavnikov - predvsem delež njene akumulacije, nega, premena. Na večanje vrednosti zalog in rentabilnosti gozdne proizvodnje pa vpliva še napredek v pridelovalnih in predelovalnih postopkih, pravilu, prevozu, ..., zlasti pa v ceni pridobljenih sortimentov, kar je odraz ponudbe in povpraševanja na trgu. Že določitev hektarskih zalog z zadovoljivo točnostjo je težavno in drago opravilo, določanja vrednosti teh zalog se doslej v nacionalnem merilu še nihče ni uspešno lotil!

Delež slovenskih gozdov v lesni zalogi Jugoslavije je ok.15% (iglavcev 32%, listavcev 9%)\* Zaradi višje akumulacije v Sloveniji hitreje narašča lesna zaloga kot v povprečju Jugoslavije. Po katastrofalnih povojnih planskih letih se je zaloga slovenskih gozdov pričela postopno zviševati:

Tabela 2

Leto	Površina ha	Zaloga m <sup>3</sup> 000**			m <sup>3</sup> /ha	zaloga m <sup>3</sup> /1 preb	% igl
		igl	li	skupaj			
1947	832.920	59.000	51.800	110.800	134	80	53
1960	943.000						
1970	1004.700	97.380	76.650	174.030	174	102	56
1980	1044.754	104.913	89.044	193.957	186	103	54
1990	(mehanog.	obdelava v teku!)					
2000 <sup>+</sup>	1085.000	125.320	102.530	227.850	210	114	54

\*\* vsi gozdovi , ne glede na namen

\* FUNKEL,M.,MLINSEK,D.: Proizvodna zmogljivost gozdov. Gozdovi na Slovenskem, Ljubljana,1975

+ Aktualna tema. Ekologija, energija, varčevanje.Delavska enotnost,Lj.,1987

S povišanjem hektarskih zalog se je dvignil tudi **hektarski prirastek**

Tabela 3

Leto	Površina ha	Sk. prirastek m <sup>3</sup> 000			m <sup>3</sup> /ha	prir./preb. m <sup>3</sup>	% igl
		igl	list	skupaj			
1947	833.920	1.500	1.200	2.700	3.2	2.0	56
1970	1004.700	2.310	1.770	4.080	4.1	2.4	57
1980	1044.754	2.566	2.365	4.931	4.7	2.6	52

Primerjava hektarskih zalog in prirastkov v nekaterih sosednjih deželah kaže, da z največjimi akumuliranimi zalogami gospodarijo v Švici (1965. leta 257 m<sup>3</sup>/ha!), nekoliko nižjimi v Avstriji (1964. l., 201 m<sup>3</sup>/ha), Romuniji (1965 - 170 m<sup>3</sup>/ha), nižjimi od Slovenije pa v ČSSR (136 m<sup>3</sup>/ha leta 1965), ZR Nemčiji (126 m<sup>3</sup>/ha l. 1965) in Jugoslaviji (l. 1961 116 m<sup>3</sup>/ha) kot poprečju. Temu ustrezni so tudi prirastki - v Švici (4.4 m<sup>3</sup>/ha 1965 l.), Avstriji (4,9 m<sup>3</sup> leta 1964), ZR Nemčiji (3,9 m<sup>3</sup>/ha l. 1965) in Jugoslaviji (2,5 m<sup>3</sup>/ha l. 1961).

**Etat** je rezultanta številnih dejavnikov, določa pa razmerje med akumulacijo in posekom v določenem časovnem razdobju (običajno 10 let, kolikor traja veljavnost gozdnogospodarskih načrtov). Za obdobje 1981-90 je znašal etat 33.785.911 m<sup>3</sup> ali 3.2 m<sup>3</sup>/ha oz. 1,8 m<sup>3</sup> na prebivalca. Pomeni, da je bil predviden posek 68% ali 2/3 prirastka, preostala tretjina pa kot akumulacija lesnih zalog. Etat se kot predmet družbenega planiranja gozdarstva v družbenih planih SRS menja v srednjeročnih in letnih planskih obdobjih (s samoupravnim sporazumom srednjeročnega plana 1986-90 jih je za vsako leto posebej določila republiška skupnost za gozdarstvo!), odvisno od zmogljivosti gozdov. Zaradi pešanja gozdov se višina etata od l. 1982 naprej znižuje. Ocenjujemo, da zadnja 3 leta kar tretjina poseka odpade na odmrlo ali prizadeto drevje, ponekod tudi več!

Leta 1988\* je bilo v vseh gozdovih v Sloveniji **posekanih** 3,433.000 m<sup>3</sup> (iglavci 2,045.000 m<sup>3</sup>, listavci 1,388.000 m<sup>3</sup>, od tega v družbenih gozdovih 1,603.000 m<sup>3</sup> (iglavci 1,013.000 m<sup>3</sup>, listavci 590.000 m<sup>3</sup>) in v zasebnih 1,830.000 m<sup>3</sup> (iglavci 1,032.000 m<sup>3</sup>, listavci 798.000 m<sup>3</sup>). To je za polovico procenta manj kot leta 1987.

\* Poročilo SIS za gozdarstvo Slovenije...za obdobje 1986-90 v letu 1988. GV 7-8 Ljubljana, 1989

Poleg poseka lesa v gozdovih je bilo posekano izven gozda (plantaže) še 27.000 m<sup>3</sup> lesa.

Količina posekanega lesa, ki je prišla na tržišče (blagovna proizvodnja) je bila v letu 1988 2,540.000 m<sup>3</sup> (iglavci 1,616.000 m<sup>3</sup>, listavci 924.000 m<sup>3</sup>) ali 2% manj kot leta 1987. Posamezna gozdna gospodarstva Slovenije so bila udeležena v blagovni proizvodnji takole (skupaj zasebni in družbeni gozdovi):

Tabela 4

G G O	Listavci	Listavci	Skupaj
1. Tolmin	91.956	107.129	199.085
2. Bled	131.579	11.420	142.999
3. Kranj	148.820	41.268	190.088
4. Ljubljana	207.098	111.136	318.234
5. Postojna	185.261	35.654	220.915
6. Kočevje	149.124	106.737	255.861
7. Novo mesto	74.058	131.084	205.142
8. Brežice	15.045	68.820	83.865
9. Celje	64.803	97.148	161.951
10. Nazarje	108.898	19.132	128.030
11. Slovenj Gradec	212.051	11.729	223.780
12. Maribor	162.370	83.920	246.290
13. Murska Sobota	8.545	28.115	36.690
Radgona	2.168	8.115	10.283
14. Kras	11.130	25.290	36.420
Skupaj	1,572.906	886.727	2,459.633
Druge OZD	43.000	37.000	80.000
S K U P A J	1,615.906	923.727	2,539.633

Lesi že dolgo več ne uporabljamo le za zadovoljevanje energetskih potreb, ker je predrag. Les je vse bolj iskana osnovna surovina za mehansko in kemično predelavo. Leta 1988 je bila skupna poraba lesa 3,656.000 m<sup>3</sup> (iglavcev 2,192.000 m<sup>3</sup> ali 60%, listavcev 1,464 m<sup>3</sup> ali 40%), od tega

		Iglavci	Listavci	Skupaj
Mehanska predelava	m <sup>3</sup> %	1,020.000 46	570.000 39	1,590.000 44
Proizv. celuloze in lesovin	m <sup>3</sup> %	649.000 30	234.000 16	883.000 24
Teh. lesa za druge namene	m <sup>3</sup> %	259.000 12	31.000 2	290.000 8

		Iglavci	Listavci	Skupaj
Proizvodnja les.plošč	m <sup>3</sup>	264.000	431.000	695.000
	%	12	29	19
Listavci za drva	m <sup>3</sup>	-	198.000	198.000
	%		14	5
SKUPAJ		2,192.000	1,464.000	3,656.000

Celotna poraba je bila z lesno surovino iz Slovenije **pokrita 78%**, z dobavami iz drugih republik z 16% in iz uvoza 6%.

Strukturna kritja porabe 1986	SRS	druge rep.	uvoz
mehanska predelava	89%	10%	1%
celulozna in lesar.pred.	55%	21%	24%
lesne plošče	64%	36%	-
dr.teh.les in drva	100%	-	-
	78%	16%	6%

Svetovni trendi napovedujejo nadaljnjo rast porabe lesa za celulozo in plošče, ki je že sedaj porabi še enkrat več kot je proizvodnja. Investicije v hitro rastoče plantaže so torej več kot nujne. Seveda je ob tem treba povedati tudi to, da bi bilo ob višjih cenah tudi teh sortimentov na tržišču mnogo več.

Vse akutnejše pomanjkanje lesnih sortimentov in vse težje razmere pridelave lesa (škode po srnjadi, umiranje gozdov, krčitve, ...) zahtevajo od gozdarstva dodatne napore pri oskrbi trga. Ukrepi za **povečanje proizvodne zmogljivosti** gozdov so mnogostranski, vendar vsi le dolgoročni (najmanj 13 let!) in dragi. Pomanjkanje denarja je bistvena zavora večji proizvodnji v gozdovih. Dokaz za to so prvi rezultati vlaganj papirne industrije v plantažno proizvodnjo. Možnosti je še veliko. Predvsem so tu kmetijske površine v zaraščanju, ki bi (ob pomanjkanju rentabilnih kmetijskih programov) lahko proizvajala dodatno količino lesa. Tudi v gozdu je obilica slabo izkoriščenih (malodonosni/ gozdov-i in zarasla grmišča, steljniki, listniki) gozdnih površin s (pre)majhno proizvodnjo. Pravočasna nega (redčenje) bi lahko zagotovila dodatne količine drobnega lesa, če bi bilo spravilo in prevoz rentabilno. Možnosti so v vsakem gozdnogospodarskem območju, s tem pa tudi hitrejša rast produktivnosti gozdov.

#### 2.4. Prostorska razporeditev (kartogrami in karte v prilogi) in dostopnost - odprtost z gozdnimi komunikacijami

Slovenska dežela je gozdnata, zato potrebuje primerno omrežje gozdnih cest, kar ni samo osnovni imperativ gospodarjenja z gozdovi, ampak tudi pogoj za ohranjanje poselitve in funkcioniranje hribovskega in ~~gorskega~~ sveta v celoti.

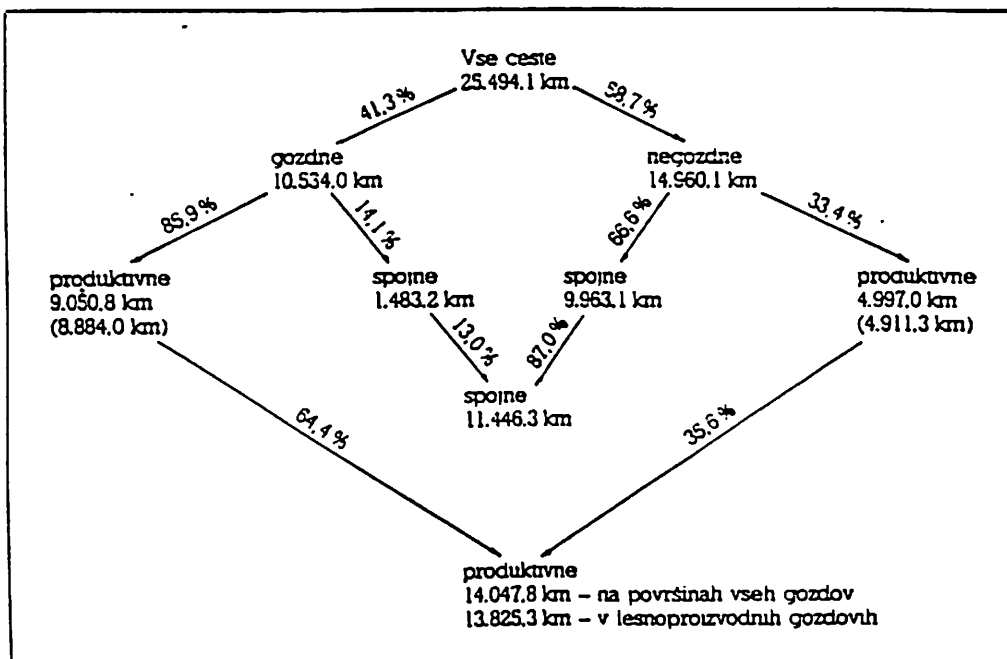
V gozdovih Slovenije je osnovni skelet cestnega omrežja v ~~glavnem že zgra-~~jen. V bodoče bo treba prometno omrežje le še zgoščevati do takšne mere, da bodo doseženi optimalni pogoji tako za intenzivno gospodarjenje z gozdovi, kakor tudi za prometne potrebe drugih koristnikov prostora.

Stanje odprtosti gozdov koncem leta 1986. Po zbranih podatkih o površinah posameznih kategorij gozdov ter dolžinah cest, razčlenjenih po funkcijah, kvaliteti in položaju, je bila ugotovljena naslednja odprtost gozdnega in negozdnega prostora, izražena z gostoto cest.

- lesnoproizvodni gozdovi v družbeni lasti	18,52 m'/ha
- lesnoproizvodni gozdovi v zasebni lasti	12,44 m'/ha
- vsi lesnoproizvodni gozdovi	14,27 m'/ha
- gozdovi s posebnim pomenom	7,10 m'/ha
- varovalni gozdovi	1,53 m'/ha
- vsi gozdovi v Sloveniji	13,44 m'/ha
- negozdne površine	11,68 m'/ha
- vsa gozdnogospodarska območja v Sloveniji	12,70 m'/ha

Nadalje je bilo na osnovi podatkov, zbranih iz območnih elaboratov vseh 14 gozdnih gospodarstev ugotovljeno, da gozdnogospodarske organizacije predvidevajo zgraditev še 8.450 km gozdnih cest in da naj bi bila ciljna gostota gozdnih cest v Sloveniji v povprečju 25 m'/ha. To stanje bi dosegli v 32 letih, če bi gradili z dosedanjim tempom, vendar ta že sedaj rapidno pada. Vzrok je namreč v vse manjši reproduktivni sposobnosti gozdarstva še zlasti za finančno in tehnično tako zahtevne investicije kot je cestogradnja. Za pojasnilo nekaj dejstev:

- ni problem le gradnja novih cest, vse večji problem je tudi vzdrževanje pahljače kar 14.000 km dolgih cest,
- nujno bi bilo združevanje finančnih sredstev vseh uporabnikov gozdnih cest, kajti gozdarstvo ne zmore več samo nositi celotnega bremena
- če se že najde denar za ceste, ga inflacija pobere, ko se birokratsko ureja in zavlakuje z gradbeno-tehnično dokumentacijo
- še vedno se gradijo gozdne ceste predvsem za izkoriščanje gozdov, manj za druga gospodarska opravila, ki jih je 6 do 7 krat več.

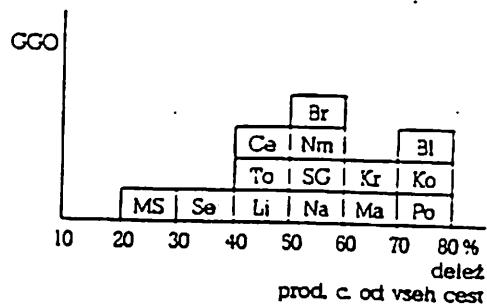
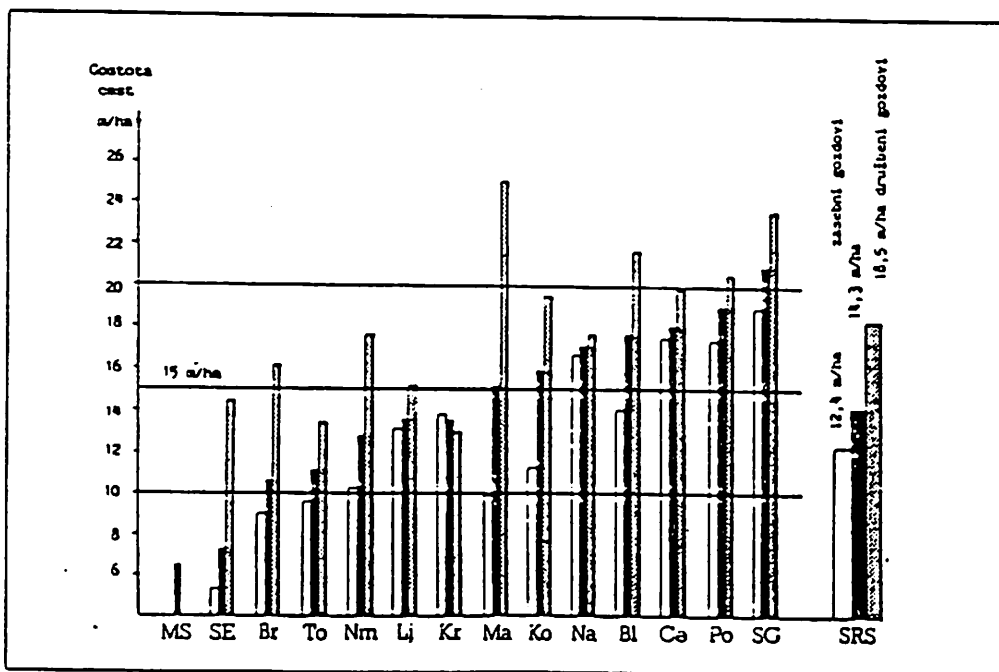


Slika 1: Ceste za prevoz lesa (stanje L 1986)

Preglednica 5 Površine gozdov (stanje 1. 1986)

Gozdnogospodarsko območje	Površine (ha)								
	Območje	Negozdne površine	Gozdovi					s poseb. namenom	ostro vetrovalni
			vs gozdovi	crnolistni	lesni	skrdni			
	1	2	3	4	5	6	7	8	
1. Tolmin	221.991	107.650	114.341	37.722	59.958	93.678	999	1.664	
2. Bleja	101.537	45.990	58.547	21.157	22.140	43.297	373	11.873	
3. Kranj	107.500	39.204	68.296	17.496	44.389	61.885	2.508	1.903	
4. Ljubljana	251.000	115.054	139.948	28.968	102.723	129.701	923	3.322	
5. Posavje	109.902	34.538	71.366	33.291	33.704	68.998	984	1.377	
6. Kočevje	117.637	31.141	69.427	36.773	27.143	63.918	3.323	2.188	
7. Novo mesto	152.123	71.043	81.080	28.489	52.847	12.148	4.328	597	
8. Brezice	135.730	71.461	65.239	15.818	47.733	63.611	489	1.139	
9. Cerknica	154.437	83.847	71.590	14.061	52.485	68.548	1.147	2.897	
10. Nazare	68.999	23.790	45.209	13.266	27.332	40.598	1.124	3.487	
11. Slovenski Gradec	89.120	29.888	59.234	22.985	32.637	53.622	682	2.930	
12. Maribor	222.212	138.703	93.509	31.935	59.968	91.903	947	659	
13. Murska Sobota	133.600	98.899	34.701	10.095	24.501	34.596	105	-	
14. Kras	153.618	89.617	64.001	13.510	49.233	62.743	500	558	
<b>Skratka</b>	<b>2.029.366</b>	<b>979.811</b>	<b>1.045.555</b>	<b>335.712</b>	<b>532.861</b>	<b>968.573</b>	<b>18.751</b>	<b>38.231</b>	

Grafikon 2: Odrprtost lesnoproizvodnih gozdov po GGO 1.1986



Grafikon 1: Delež produktivnih cest po GGO

### 3. ODNOS DRUŽBE DO GOZDA IN GOZDNEGA PROSTORA

#### 3.1 Analize trendov rabe

#### 3.2 Načini gospodarjenja (bilančni podatki v prilogi)

#### 3.3 Funkcije gozda skozi čas in prostor

Sodobno pojmovanje "večnamenskega" gozda je prvotni izkoriščevalski odnos človeka do gozda zamenjalo s "polifunkcionalnostjo" gozda, s spoznanjem, da gozd zadovoljuje mnogotere človekove potrebe ne le potreb po lesu. Z razvojem družbe narašča spoznanje o številčnosti funkcij in njihovi vsebini, ki potrebam zadoščajo. Stroka je množico raznovrstnih funkcij gozdov razvrstila v tri skupine:

- **proizvodne** funkcije gozdov, kamor sodi klasično pridobivanje lesnih gozdnih sortimentov, pridobivanje stelje, čebeljih proizvodov, gozdnih sadežev in plodov, paše za rastlinojedo divjad in živino (paša v gozdu, žirjenje,...), nabiranje smole, semena za vzgojo sadik v drevesnicah. V to skupino sodi tudi divjad kot biomasa
- **med okoljetvorne** funkcije gozdov prištevamo varovalne učinke gozdne odeje na strminah, kjer je nevarnost erozijskih in hudourniških pojavov varovanje brežin potokov in rek pred naraslimi vodami, varovanje reguliranje, in čiščenje pitne vode v vodozbirnih območjih, blažitev klimatskih ekstremov, funkcije gozda pri kompoziciji krajine, njeni higienskozdravstveni kakovosti in estetiki



- **kulturnopogojene funkcije** postajajo vse pomembnejše zlasti v novejšem času. S pojavom turizma, rekreacije s poduhovljenim doživljanju narave in gozda, z uživanjem v estetiki gozda, z zavestjo o narodovi preteklosti na slovenskem ozemlju in njegovi kulturni in naravni dediščini postaja ta skupina funkcij (skupno z varovalnimi) tudi pri nas po pomenu **prevladujoča**. Spoznanje o potrebnosti teh funkcij se je frapantno okrepilo ob intenzivnem propadanju gozdov v zadnjem desetletju. Scenarij "Slovenija brez gozda" na primerih iz Doline smrti pri Žerjavu, Bukovega žlaka pri Celju, iz Šaleške doline so dovolj zgovorni.

Odnos človeške družbe do gozda in njegovih dobrin se spreminja z njenim razvojem, izobrazbo, starostjo, mobilnostjo, materialnimi možnostmi za izrabo prostega časa v posameznih življenjskih obdobjih. Potrebe po splošnih dobrinah gozda pa niso variabilne samo v času temveč tudi v prostoru. Popolnoma drugačen je odnos do gozda v okolju s tradicionalno navezanostjo na gozd in njegove dobrine, drugačen je v okolju, kjer so primarni "negozdarski" interesi (npr. Prekmurje, Haloze, obmorski predeli...). Prav "socialni" funkciji gozda, od katere je (so) odvisen razvoj kmetij, razvoj podeželja in ohranitev prebivalstva na podeželju (zlasti v hribovitih predelih!) smo vsa povojna leta dajali premalo pozornosti.

Večnamenski gozd, katerega številne funkcije in vrednote šele spoznavamo, je cilj sodobnega gozdnogospodarskega koncepta. Harmonično in skladno delovanje vseh funkcij pa lahko zagotavlja le zdrav in stabilen naravni gozd.

3.4 Načini varovanja - načelno obravnavani v poglavju 3.5

### 3.5. ZAKONODAJA NA PODROČJU GOZDOV IN GOZDARSTVA

#### REPUBLISKI PREDPISI IZDANI NA OSNOVI VELJAVNEGA ZAKONA O GOZDOVIH (1986)

ZAKON O GOZDOVIH (Uradni list SRS 18/85 - 1049, 29/86 - 2035)

- a. Uredba o urejanju posameznih razmerij iz zakona o gozdovih (Uradni list SRS 31/86-2176)
- b. Pravilnik o gozdnobiološki reprodukciji (Uradni list SRS 32/85-1654)
- c. Pravilnik o vsebini in načinu izdelave gozdnogospodarskih načrtov in o evidenci njihovega izvrševanja (Uradni list SRS 33/87-2213)
- č. Pravilnik o gozdnem redu (Uradni list SRS 31/86-2181)
- d. Odlok o določitvi gozdnogospodarskih območij v SR Sloveniji (Uradni list SRS 37/65-468)
- e. Odlok o prevozu in prodaji novoletnih jelk (Uradni list SRS 29/76-1624)
- f. Navodilo o službenem znaku in izkaznici gozdnega nadzornika (Uradni list SRS 32/85-1654)
- g. Pravilnik o varstvu gozdov in gozdnih zemljišč pred požarom (Uradni list SRS 33/66-276; 17/82-1194 - Pravilnik o protipožarnih ukrepih na železniških vozilih z odprtim kuriščem na trda goriva, v varovalnem progovnem pasu in v progovnem pasu železniške proge, 22 člen)
- h. Navodilo o evidencah, ki jih vodijo organi gozdarske inšpekcije v SR Sloveniji (Uradni list SRS 8/76-410)
- i. Pravilnik o uporabi kmetijskih zemljišč za gozdne plantáže (Uradni list SRS 7/86-572)
- j. Dogovor o skupnih osnovah in merilih za določitev odškodnine zaradi sprememb namembnosti kmetijskega zemljišča ali gozda (Uradni list SRS 5/82-268, 7/85-325)
- k. Odlok o valorizaciji najmanjšega zneska odškodnine zaradi spremembe namembnosti kmetijskega zemljišča ali gozda ter dela odškodnine, ki se odvaja Zvezi vodnih skupnosti Slovenije (Uradni list SRS 22/87-1529)
- l. Enotna metodologija za ugotavljanje vrednosti kmetijskega zemljišča in gozda (Uradni list SRS 10/87-741)
- m. Pravilnik o gradnji in vzdrževanju gozdnih prometnic (Uradni list SRS 44/87-2784)
- n. Samoupravni sporazum o ustanovitvi Samoupravne interesne skupnosti za gozdarstvo Slovenije (Uradni list SRS 39/86-2626)
- o. Odlok o določitvi najmanjšega dela prodajne cene posekanega lesa, ki pripada lastniku gozda, na katerem je lastninska pravica (Uradni list SRS 21/75-1054)

- p. Sporazum o spremembi zadržanih cen za hlodovino in druge gozdne sortimente za mehanično in kemično predelave ter neposredno uporabo (Uradni list SRS 1/79-103)
- r. Odredba o pogojih za promet s kostanjevim rakom okuženih plodov in lesa pravega kostanja (Uradni list SFRJ 19/67-533, 22/67-664, 40/77-1596)
- s. Pravilnik o varstvu pri delu v gozdarstvu (Uradni list SRS 15/79-889)

## ZAKAJ SPREMINJATI ZAKON?

Razlogi, zaradi katerih moramo spremeniti zakon o gozdovih so na eni strani v neposrednih spremembah splošne zakonodaje, ki je močnejša od zakona o gozdovih, na drugi strani pa so tudi nekatere rešitve v obstoječem zakonu postale zavora za normalno delo z gozdovi v novih pogojih.

Način ureditve prometa z lesom, ki ga pozna veljavni zakon ni tuj niti nekaterim kapitalističnim državam. Pri nas je delno ostanek planskega gospodarjenja, delno pa posledica poenostavljene rešitve financiranja dejavnosti posebnega družbenega pomena v gozdarstvu, ko m<sup>3</sup> nosi vse breme. Za gospodarjenje z gozdovi, za zagotavljanje trajnosti gozdov, je ureditev prometa z lesom v bistvu povsem brez pomena

Kljub temu, da udeležba gozdarstva v Slovenskem družbenem proizvodu upada, je gospodarjenje z gozdovi še vedno gospodarska panoga, ki bi jo bilo potrebno organizirati tako, da bi bilo možno ugotavljati rezultate poslovanja.

Pomembno je, da organizacija zagotovi izvedbo potrebnih del v dejavnostih posebnega pomena v družbenih gozdovih in tistih del, ki jih lastniki gozdov ne bi izvedli sami. Dejstvo je, da je že vrsto let v zastoju ali celo v upadanju udeležba lastnikov gozdov pri izvajanju potrebnih del v dejavnostih posebnega družbenega pomena. Tudi spremenjen ZOG, ki bo lastniku predpisoval izvedbo teh del, ne bo v kratkem času spremenil tega dejstva. Z organizacijo bi bilo treba zagotoviti, da bodo potrebni ukrepi izvedeni.

Organizacija gozdarstva bi morala upoštevati cikličnost gozdarske proizvodnje. Le tako bi bilo mogoče zagotoviti tudi racionalnost dela in izključeno bi bilo podvajanje.

Če upoštevamo navedene ugotovitve, ki vplivajo na odločitve, je v tem trenutku najustreznejša organizacijska oblika za gozdarstvo Slovenije - javno gozdarsko podjetje.

## POMEMBNEJŠE SPREMEMBE

### ORGANIZACIJA GOZDARSTVA

Cilj gospodarjenja z gozdovi je še vedno: zagotavljanje trajnosti gozdov in njihovih funkcij.

V letu 1964 je bil opremljen še z dodatkom: ne glede na lastništvo. Ta dodatek ni lepotne narave, ampak ima močan vsebinski naboj, ki še pridobiva pomen in moč v času, ko se vse bolj zavedamo pomena splošno koristnih funkcij gozdov. Trajnost se ne da zagotavljati samo na družbenih površinah. Uresničevanje zastavljenega cilja zahteva skupno odgovornost stroke, lastnikov gozdov in družbe. V povojnih letih načrtnega gospodarjenja so se oblikovala načela za gospodarjenje z gozdovi, ki so strokovno preverjena in družbeno priznana.

### OBLIKE ORGANIZIRANJA

Možne rešitve za organiziranje gozdarstva, ki izhajajo iz zakona o podjetjih in iz amandmajev k ustavi SR Slovenije, so naslednje:

- |                                  |   |
|----------------------------------|---|
| a) DRUŽBENO PODJETJE:            | ki deluje na tržnih osnovah   |
| b) JAVNO PODJETJE:               | lahko deluje na tržnih osnovah, za dejavnost posebnega družbenega pomena pa sta uvedeni javna kontrola in vpliv |
| c) UPRAVA (ZAVOD) ZA GOZDARSTVO: | družbeni in zasebni gozdovi   |
| DRUŽBENO PODJETJE:               | družbeni gozdovi (izkoriščanje gozdov in izvajanje del v dejavnostih posebnega družbenega pomena                |
| d) DRUŽBENO PODJETJE:            | družbeni gozdovi  |
| UPRAVA ZA GOZDARSTVO:            | zasebni gozdovi   |

Pri tehtanju organizacijskih oblik gozdarstva, bi bila najustreznejša tista, ki bi lahko zagotovila uresničevanje največjega števila načel pri gospodarjenju z gozdovi.

Zavedati se moramo tudi dejstva, da lastniki gozdov opravijo le 43% potrebnih del v dejavnosti posebnega družbenega pomena.

Omejitve, ki jih postavlja dejstvo, da so gozdovi dobrina splošnega pomena, preprečuje ustanovitev družbenega podjetja, ki bi z gozdovi gospodarilo izključno po tržnih načelih brez kontrole javnosti. Tako organizacijo onemogoča tudi dejstvo, da je 2/3 gozdov v zasebni lasti.

Javno pooblastilo za opravljanje strokovnih del v zasebnih gozdovih, ki bi ga tako podjetje imelo, ne bi omogočalo enakovredne strokovne obravnave družbenih in zasebnih gozdov.

Zadnja oblika (d) se izključuje predvsem zaradi tega, ker ponuja trditev, da je splošna pomembnost gozdov družbenega sektorja drugačna od gozdov zasebnega sektorja, razbija gospodarsko območje in omogoča različne strokovne pristope v družbenih in zasebnih gozdovih, v družbenih gozdovih pa postavlja gospodarjenje samo na tržne osnove.

Za temeljit razmislek in analizo nam ostaneka različici b in c.

c) različica: JAVNO PODJETJE

d e j a v n o s t :

družbeni gozdovi

- vse dejavnosti

zasebni gozdovi

- strokovna odgovornost za dejavnosti posebnega družbenega pomena (javno pooblastilo)

Javno podjetje bi zagotavljalo uresničevanje vseh načel pri gospodarjenju z gozdovi. Z družbeno priznanimi standardi, z javno kontrolo bi doseglo racionalno notranjo organiziranost. Tržnost, ki bi ji bil prepuščen del dejavnosti takega podjetja, bi spodbujala racionalno delo. Družbeno verificirani standardi in organiziranost bi omogočali čiste račune za opravljanje javnih pooblastil v zasebnih gozdovih. Javno podjetje bi lahko zagotovilo izvedbo potrebnih del v dejavnostih posebnega družbenega pomena.

V družbenih gozdovih bi javno podjetje opravljal vse dejavnosti, v zasebnih gozdovih bi bilo pooblaščen za gozdnogospodarsko načrtovanje, za odkazilo in opravljal bi tudi strokovno svetovalno-nadzorsko službo.

Gozdarstvo je še vedno proizvodna panoga, javno podjetje bi omogočalo ugotavljanje proizvodnih učinkov. Nadzor bi zagotovil, da poslovne odločitve ne bi vplivale na strokovne opredelitve v dejavnostih posebnega družbenega pomena.

Poseben družbeni interes bi se v javnem podjetju uveljavil:

- s posebnim nadzornim organom,
- z družbeno verificiranimi standardi in normativi v dejavnostih posebnega družbenega pomena,
- z družbeno verificiranimi gozdnogospodarskimi načrti na ravni območja in gospodarske enote,
- s pristojnostmi IS Skupščine Slovenije in republiških inšpekcijskih organov.



#### **FINANCIRANJE DEJAVNOSTI POSEBNEGA DRUŽBENEGA POMENA**

Mirno lahko rečemo, da vse potrebe gozda do sedaj krije gozd. Les iz družbenih in zasebnih gozdov prispeva krepko čez 90% potrebnih sredstev za dejavnosti posebnega družbenega pomena, ki zagotavljajo trajnost gozdov. To je še nekako razumljivo v normalnih razmerah. Izredne razmere pa povzročajo povečane potrebe, povečani stroški, ki jih zahtevajo gozdovi, ki so jim tudi njihovi pestri obrambni mehanizmi premalo, da bi se lahko uspešno, s strokovno pomočjo, ubranili pred nasilnim človekom. Ko narava ne zmore več, postanejo človekovi napor, da bi naravo obdržal pri življenju, dragi in čestokrat brezuspešni.

Dejstvo je, da smo prišli v obdobje, ko gozd ne more živeti več sam od sebe. Gozdarstvo in lesno-predelovalna industrija ne zmoreta več sama zagotavljati trajnosti gozdov. Vse bolj se moramo zavedati, da so jasna meja ob kateri se moramo ustaviti potrebna dela v dejavnostih posebnega družbenega pomena, ki še zagotavljajo trajnost gozdov in njihovih funkcij. Zanje moramo zagotoviti potrebna sredstva. Enostavno je izračunati, koliko več stanejo. Nekaj teh sredstev bo gozdarstvo prav gotovo našlo. Racionalizacije bodo prispevale, da bodo razlike med potrebami in možnostmi manjše, ne bodo pa zmogle pokriti vseh manjkov. Zakon o gozdovih naj bi prispeval k temu, da bo po tej plati zagotovljena trajnost gozdov. Za to je nujno potrebno razširiti vire financiranja dejavnosti posebnega družbenega pomena v gozdarstvu.

K razrešitvi tega problema naj bi prispevali uporabniki gozdov in gozdnega prostora, družbenopolitične skupnosti, uporabniki gozdov s posebnim namenom, gospo-

darske dejavnosti , ki ustvarjajo dohodek na račun uživanja splošnokoristnih funkcij gozdov, trajni uporabniki gozdnih cest, občani, ki nabirajo gozdne sadeže v komercialne namene. Z obremenitvijo naštetih uporabnikov dobrin, ki jih nudijo gozdovi, bi zbrali vrednost 5-8% blagovne proizvodnje slovenskih gozdov. Reprodukcijske potrebe naših gozdov pa terjajo letno 21,2% vrednosti blagovne proizvodnje. Sredstva za takozvano gozdnobiološko reprodukcijo naj bi se zbirala na območnem in republiškem nivoju.

Način zbiranja sredstev za gozdnobiološko reprodukcijo naj bi razjasnil zakon o javnih financah. Jasno je, da ima država interes, da ustvari pregled in vpliv na dejavnosti posebnega družbenega pomena. Ta interes je najučinkovitejše dosežen, če se sredstva, ki so potrebna za izvajanje dejavnosti posebnega družbenega pomena zagotavljajo po proračunski poti.

## VIRI SREDSTEV ZA GOZDNOBIOLOŠKO REPRODUKCIJO

### 1. GOZDARSTVO

- a) družbeni gozdovi:                 davek (prispevek) od površine gozdov  
  korigirane z rastiščnim
- b) zasebni gozdovi:                 koeficientom in odprtostjo

### 2. DAVEK (PRISPEVEK UPORABNIKOV GOZDOV)

- a) občanov, ki nabirajo postranske gozdne proizvode v pridobitniške namene
- b) podjetij in drugih pravnih oseb, ki pri svoji dejavnosti uporabljajo  
gozdne ceste
- c) uporabnikov gozdov, ki so dali pobudo za razglasitev gozdov v posebnim  
namenom
- d) elektrogospodarstvo iz dohodka, ki ga ustvarijo vodne elektrarne

### 3. POVRAČILA IN ODŠKODNINE

- e) povračilo od cene goriva, ki je bilo uporabljeno z vozili gozdarskih  
podjetij
- f) odškodnine za spremembo namembnosti gozda
- g) povračilo dela stroškov za gradnjo in vzdrževanje gozdnih cest, ki imajo  
splošen pomen.

#### 4. OLAJŠAVE IN OPROSTITVE

- a) oprostitev plačila splošnega vodnega prispevka
- b) znižanje davka na dohodek

#### 5. POVZROČITELJI ŠKODE V GOZDOVIH

- plačajo odškodnino v višini stroškov za odpravo škode)

#### 6. SPLOŠNI DAVEK (prispevek za sanacijo gozdov)

- ekološki dinar, sredstva zbrana s tem davkom - prispevkom, bi bila namenjena za sanacijo poškodovanih gozdov potem, ko bi bili odpravljeni vzroki onesnaževanja.

7. Sredstva za reprodukcijo gozdov na Krasu bi moral skupaj z gozdarstvom zagotavljati tudi proračun R Slovenije. Veljavni zakon o gozdovih je reševanje problemov Kraškega gozdnogospodarskega območja naložil gozdarstvu in lastnikom gozdov.

#### OBRAVNAVANJE LASTNIKA GOZDA

Lastnik gozda ima praviloma vse pravice v svojem gozdu, razen tistih, ki bodo omejene z zakonom zaradi gozda - dobrine splošnega pomena. Njegove pravice bodo omejene z dejstvom, da bodo gozdovi, ne glede na lastništvo dostopni vsem; gibanje po gozdovih ne bo prepovedano.

V gozdovih bo, ne glede na lastništvo, dovoljeno nabiranje prosto rastičih sadežev, nabiranje zdravilnih rastlin in čebelarjenje v obsegu, ko ne bo povzročena škoda. Pod določenimi pogoji bo lastnik gozda moral dovoliti začasno spravilo, začasno prevoz in začasno zložitev gozdnih lesnih sortimentov v svojem gozdu.

Dolžnost lastnika gozda bo:

- da seka le za posek odkazano drevje
- da zagotovi izvedbo vseh gozdno reprodukcijskih del v ustreznem času in po strokovnih kriterijih primerno (pomembno je, da so potrebni ukrepi v različnih razvojnih fazah gozda izvedeni pravočasno, da ima ukrep ustrezen učinek)



- da pravočasno poravnava obveznosti za ohranitev in razvoj gozdov
- da ne povzroča dejanj, ki zmanjšujejo prirastno zmogljivost gozda oziroma ogrožajo njegove splošno koristne funkcije, njegov obstoj
- da bo storil vse potrebno za varovanje gozda pred požari, škodljivci in drugimi škodami.

Zakon o gozdovih naj ne bi predpisoval pravic lastniku gozda, ampak naj bi jasno interpretiral omejitve teh pravic, na drugi strani pa predpisoval dolžnosti lastnika gozda, upravljalca gozda ali uporabnika raznih koristi, ki jih nudi gozd. Odnos do vseh kategorij lastnikov gozdov bi moral biti enak.

Lastnik gozda naj bi bil tudi naprej največji zaveznik gozdu. To dejstvo je v Sloveniji še toliko pomembnejše, ker so zasebni gozdovi zaradi svoje zastopanosti pomemben dejavnik v prostoru. Razdrobljenost zasebnih gozdov in različnost interesov lastnikov gozdov predstavljata v tem času drugačno težo in pomen kot sta jo še pred nedavnim. Zakon naj bi lastnika gozda obravnaval tako, da bi krepil njegovo sodelovanje v prizadevanjih za ohranitev in razvoj gozdov.

#### **DELOVNI OSNUTEK NOVEGA ZAKONA O GOZDOVIH (1990)**

Delovni osnutek novega zakona o gozdovih obravnava v 75 členih sledečo vsebino:

1. Splošne določbe (11 členov)
2. Gozdnogospodarski načrti (7 členov)
3. Planiranje (7 členov)
4. Gojenje in izkoriščanje gozdov (10 členov)
5. Varstvo gozdov (14 členov)
6. Gozdovi posebnega pomena (5 členov)
7. Graditev in vzdrževanje gozdnih prometnic (4 člene)
8. Zagotavljanje sredstev za dejavnosti posebnega družbenega pomena (13 členov)
9. Nadzor (4 člene).

Zakon o gozdovih se mora spremeniti tako, da bo dograjeval dosedanje dosežke, ki smo jih dosegli v gospodarjenju z gozdovi. Prispevati mora, da bodo zagotovljena finančna sredstva za izvedbo potrebnih del v dejavnostih posebnega družbenega pomena, ki zagotavljajo ohranitev gozdov in njihovih funkcij. Njegova vsebina mora bolj kot doslej prispevati, da bo gozd razumljen kot biocenoza. Prispevati mora, da bomo v gozdu videli rastlinski in živalski svet, ki mora biti ohranjen rodovom, ki bodo prišli za nami.

V razpravah o zakonu v gozdovih ne smemo dovoliti, da stopijo v ospredje samo negativnosti iz dosedanjega gospodarjenja. So posamezna razmišljanja, ki hočejo v celoti izničiti dosežene uspehe. Gozdovi pa kažejo uspehe stroke, ki so priznani tudi v tujini.

Čeprav je les še vedno strateška surovina, je proizvodnja lesa drugotnega pomena. V ospredje prihajajo splošno koristne funkcije gozda. Zaradi njih je gozd dobrina splošnega pomena. Zaradi splošnokoristnih funkcij je gozd "proizvod, ki je nenadomestljiv pogoj za delo in življenje ljudi".

### 3.6 Primerjave glede odnosa, rabe in normativom s svetom

Za Slovence gozd ni pomemben le kot surovinska osnova, temveč tudi zaradi splošnokoristnih funkcij in kot prevladujoča sestavina pokrajine, z učinkom na ves ostali negozdni prostor.

Gozdnatost ostalih republik v Jugoslaviji je manjša. Najnižja je v Srbiji, kjer je le 26% površine pod gozdno odejo.

Če gledamo gozd skozi lesno proizvodne funkcije potem izkušnje kažejo, da imajo dežele, kjer imajo vsaj 0,35 ha gozdov na prebivalca, dovolj lesa za svoje potrebe. Kje smo v družbi drugih evropskih narodov, bo delno ponazorila naslednja tabela:

Finska	4,7 ha na prebivalca
Švedska	2,8 ha na prebivalca
Avstrija	0,5 ha na prebivalca
Švica	0,17 ha na prebivalca
Nemčija	0,12 ha na prebivalca
R Slovenija	0,6 ha na prebivalca
SFRJ Jugoslavija	0,50 ha na prebivalca

Evropsko povprečje je 0,32 ha na prebivalca.

Medtem, ko v Sloveniji prevladuje zasebno lastništvo v gozdarstvu, je slika po Jugoslaviji obrnjena: družbenih je 64%, zasebnih samo 36%. Tudi po drugih evropskih državah je zanimiva lastniška struktura:

	Zasebni	Javni (družbeni)
Avstrija	79%	21%
Švedska	74%	26%
Finska	70%	30%
ZR Nemčija	41%	59%
Švica	30%	70%

Ostali podatki so vezani na poglavje 2.3 str. 24.

### 3.7. Odprti problemi

#### 3.7.1. Poškodbe gozdov

V poročilu I.faze menim, da smo vse osnovne pojme s tega strokovnega področja dovolj dobro obrazložili. V zaključni fazi bo bolj poudarek na novih podatkih, ki smo jih v tem obdobju dobili iz naših raziskav. Bolj bistvenega pomena kot prikaz stanja našega gozda, je prikaz gibanj. Zato bo v zaključnem poročilu poudarek na tem.

Pomembna so tudi nova gledanja na fenomen propadanja gozdov in njegovo poimenovanje. Verjetno ste opazili, da nosi poročilo naslov Poškodbe gozdov. Ta terminus se danes v svetu najbolj pogosto uporablja, ker je najbolj stvaren in nič emocionalno obarvan. Izraža propadanje, še bolj pa umiranje gozdov imata v določenem smislu prizvok nepovratnosti in sta vsaj za del poškodovanostnega območja neprimerna. Vloga, delež in oblika onesnaženega zraka ter način njegovega delovanja na gozd doživljajo iz dneva v dan različno pojmovanje. Za uvod samo toliko.

V letu 1989 smo v Sloveniji ponovili popis poškodovanosti gozdov nekoliko drugače, a nič manj točno. Izmed vseh 1151 točk naših sistematičnih mrež z 27624 vzorčnimi drevesi smo z enostavno statistično metodo izbrali tisto najmanjše število točk, ki dajejo na nivoju Slovenije (ne pa na nivoju gozdnogospodarskega območja) statistično sprejemljive rezultate. Manjši fizični obseg dela pa je omogočil večjo strokovnost. Zato z vso gotovostjo lahko za dobljenimi rezultati trdno stojimo.

#### Prikazi ugotovitev

V zaključnem poročilu prihajamo na obliko prikazov, ki so obvezni za dežele članice ECE regije (Ekonomska komisija za Evropo) in ki sodelujejo v mednarodnem kooperativnem programu za oceno in spremljanje vpliva onesnaženega zraka na gozdove.

Osnovni princip je v tvorbi takoimenovanih aglomeracij s posebnim poudarkom na aglomeraciji 2-4, ki predstavlja izrazite poškodbe v smislu njihove determinacije.

Vsi podatki se nanašajo na število dreves v % in na vse vzroke za poškodovanost.

Prikaz stanja in gibanja poškodovanosti gozdov v obdobju 1985 - 1989  
- vse drevesne vrste

leto	stopnje poškodovanosti, aglomeracije					
	0	1	2	3-4	2-4	1-4
1985*	45.4	30.4	9.9	14.3	24.2	54.6
1987	56.3	20.2	11.4	12.8	24.5	43.7
1989	60.3	17.1	12.9	9.7	22.6	39.7

\* podatke iz leta 1985 je jemati z določeno rezervo - prva inventura.  
Tako tudi v nadaljevanju.

▼

#### L e g e n d a :

- 0 - zdrava, nepoškodovana drevesa
- 1 - prehodna, opozorilna stopnja poškodovanosti
- 2 - stopnja začetka nedvoumnih poškodb
- 3-4 - aglomeracija močnih, v večini slučajev težko popravljivih poškodb
- 2-4 - aglomeracija **izrazitih** poškodb = osnovna aglomeracija, na kateri gradimo najpomembnejše zaključke
- 1-4 - vse poškodbe

Legenda velja za vse prikazane tabele!

Prikaz stanja in gibanja poškodovanosti iglavcev v obdobju 1985-1989

leto	stopnje poškodovanosti, aglomeracije					
	0	1	2	3-4	2-4	1-4
1985*	23.2	26.9	20.9	29.7	49.9	76.8
1987	24.1	33.3	20.1	22.5	42.6	75.9
1989	33.6	27.3	22.9	16.3	39.1	66.4

Prikaz stanja in gibanja poškodovanosti listavcev v obdobju 1985-1989

leto -	stopnje poškodovanosti, aglomeracije					
	0	1	2	3-4	2-4	1-4
1985*	65.1	33.6	0.8	0.5	1.3	34.9
1987	81.3	10.1	4.6	4.0	8.6	18.7
1989	83.6	8.2	4.2	1.0	8.2	16.4

Prikaz stanja in gibanja poškodovanosti naših najpomembnejših drevesnih vrst v obdobju 1985-1989

#### SMREKA

leto	stopnje poškodovanosti, aglomeracije					
	0	1	2	3-4	2-4	1-4
1985*	26.1	31.5	23.3	19.1	42.1	73.9
1987	21.8	38.9	21.8	17.5	39.3	78.7
1989	35.8	32.3	25.4	6.5	31.9	64.2

## JELKA

leto	stopnje poškodovanosti, aglomeracije					
	0	1	2	3-4	2-1	1-1
1985*	6.1	9.5	11.4	70.0	64.2	93.9
1987	5.9	14.3	22.0	57.8	79.8	91.1
1989	8.3	15.5	26.2	50.0	76.2	91.7

## BOR (črni in rdeči)

leto	stopnje poškodovanosti, aglomeracije					
	0	1	2	3-4	2-4	1-4
1985*	28.8	31.6	6.4	21.2	27.6	71.2
1987	41.1	31.2	14.4	13.3	27.4	58.9
1989	55.2	20.5	8.8	15.5	21.3	11.8

## BUKVA

leto	stopnje poškodovanosti, aglomeracije					
	0	1	2	3-4	2-1	1-1
1985*	63.3	33.4	0.8	0.5	0.3	33.7
1987	82.4	16.6	4.1	2.9	7.0	17.6
1989	83.5	8.2	4.5	3.8	8.3	16.5

## HRAST (vse vrste)

leto	stopnje poškodovanosti, aglomeracije					
	0	1	2	3-4	2-4	1-1
1985*	74.5	23.2	0.8	1.5	2.3	25.5
1987	72.5	14.0	6.6	6.8	13.4	27.5
1989	74.2	14.1	5.5	6.1	11.6	25.8

V sklop te naloge spadajo tudi gozdnoekološke raziskave na območju Gorenjske. Te temeljijo na podrobnejši oceni poškodovanosti gozdov in žvepleni bioindikaciji. Po do sedaj zbranih podatkih prihajamo do ključnega vprašanja na področju vzročnosti pojava propadanja gozdov.

#### PRIKAZI - UGOTOVITVE (2 a, 2b, 2c, 2d)

##### K o m e n t a r :

Gledano globalno (vse drevesne vrste, vse poškodbe, vsi vzroki za poškodovanost) gre z našim gozdom na boljše. Aglomeracija 2-4 , to je nedvoumna poškodovanost pa ne kaže omembe vrednih sprememb in na tej je težišče.

Obstojè določene razlike v stopnjah poškodovanosti in gibanju poškodovanosti med posameznimi drevesnimi vrstami ali skupinami drevesnih vrst. Najpomembnejše med njimi so sledeče:

- vseh poškodb je v letu 1989 za 4% manj kot v letu 1987, izrazitih poškodb (2-4) pa je le za 1.9% manj
- pri iglavcih je opazen nekoliko večji premik na boljše tudi pri izrazitih poškodbah. Leta 1989 je teh 3.5% manj kot dve leti preje
- pri listavcih je o kakršnih koli spremembah nemogoče govoriti
- smreka je tista drevesna vrsta, ki se je zadnji dve leti najbolj popravila, za 7.4% je izrazitih poškodb manj, vseh pa kar za 14%. Smreka zato daje osnovni ton poškodovanosti iglavcev in tudi vseh drevesnih vrst, kar v določenem smislu istovetimo z gozdom na splošno
- tudi jelka se je neznatno izboljšala. Na območju izrazitih poškodb za 3.6%
- isti premik opazamo tudi pri boru - 3.1%
- bukev kaže v letu 1989 malenkostno poslabšanje.

Če vse te podatke pogledamo skozi mreže posameznih drevesnih vrst v našem gozdu, in upoštevamo priporočilo delovne skupine za spremljanje in nadzor učinkov onesnaženega zraka na gozd pri Ekonomski komisiji za Evropo (UN-ECE) v kateri IGLG že več let tvorno sodeluje, da lahko o kakršnemkoli premiku stanja gozda govorimo šele takrat, ko se sprememba v isto smer pojavi vsaj dvakrat v obdobju treh zaporednih opazovanj in da je večja kot 5%.



Tega pogoja žal ne izpolnjujemo, zato moramo jemati stanje našega gozda v letu 1989 kot neizpremenjeno. Tudi takšno nam vliva določen optimizem.

Dejansko stanje gozda je delno zakrito s sprotnimi sanitarnimi sečnjami. Raziskava nam je tudi posredovala podatek, da je za dve tretjini krivo onesnaženo ozračje.

Ker se stanje onesnaženosti zraka po številnih pokazateljih (emisija, žveplova, lišajska in citogenetska bioindikacija) nad slovenskim gozdom v zadnjem obdobju ni izboljšalo, preje poslabšalo, so navedeni premiki na boljše nastali zaradi ugodnejšega spleta vremensko-klimatskih pogojev v tem obdobju in tem prostoru.

Nova gledanja na vzroke za poškodovanost gozda

Noben del kompleksa poškodovanosti gozdov osemdesetih let, ni doživel takšnih in toliko pojmovnih in interpretacijskih pretresov kot področje vzročnosti. Prav nobena stavrna vzročna teorija ne izključuje onesnaženega zraka kot sestavnega dela skupka vzrokov za poškodovanost. Razen redkih izjem, vsi priznavajo večvzročnost pojava. Mesto, teža, oblika, čas in način delovanja onesnaženega zraka na gozd pa so doživljali hude pretrese. Danes vse bolj v primeru velikopovršinskih poškodb gozdov, stopa v ospredje teorija posrednega vpliva onesnaženega zraka na gozd. Vpliv poteka preko posrednika in to so vremensko-klimatske anomalije, značilne prav za zadnje obdobje in ki so dokazano posledica globalnega onesnaženja prostora večjih dimenzij.

Za zaključek tega poročila se mi zdi formulacija dr.K.F.Wentzla (AFC 50/1989) izredno pomembna, ko pravi, da so velike in površinsko močno razširjene poškodbe gozdov v Srednji Evropi tako ali drugače posledica delovanja onesnaženega zraka in da je problem v **političnem smislu** treba prikazati monokavzalno!

Zaključek

Slovenski gozd, ali v kontekstu te naloge naravni vir posrednih in neposrednih človekovih dobrin, je ta trenutek jemati kot **močnejše načet subjekt**, ki k sreči ne kaže znakov nadaljnje degradacije. Za dokončno sodbo, da gre z gozdom resnično na boljše, čas še ni dozorel.

## . Gozd - divjad

Rastlinstvo in živalstvo sta v naravnem okolju usklajeni in uravnoteženi živi sestavini gozdne biogeocenoze in le na tak način sta se ohranjali in razvijali milijone let. Biogeocenoza (življenjska skupnost, ekosistem) je brezmejno zapleten, dinamično uravnotežen sistem vzajemno povezanih delov žive in nežive narave, v katerem vse sodeluje, eno na drugo učinkuje in vse je istočasno v spremembi in gibanju. Vsaka sprememba kateregakoli člana v spletu teh odnosov, ki vladajo v ekosistemu, potegne za seboj spremembe v prostranstvu celotnega ekosistema do vzpostavitve novih, drugačnih medsebojnih odnosov. V normalnih naravnih razmerah vodijo spremembe v progresivne razvojne smeri, s človekom in njegovimi dejavnostmi povzročene spremembe pa zelo pogosto v regresivne smeri, v akutnih primerih pa v degradacijo celotnega ekosistema.

Vso zahtevnost in vzajemnost delovanja številnih organizmov in dejavnikov v biogeocenozi ter njihove razvojne tokove je mogoče najbolj pravilno obravnavati preko življenjskih skupnosti - fitocenoz (gozdnih združb), ki gradijo vegetacijsko odejo.

Te omogočajo po svoji strukturi in povezanosti z rastiščem najbolj zanesljivo osnovo za raziskovanje ostalih komponent biocenoze rastlinskega, živalskega, pa tudi človeškega sveta.

Na določene negativne spremembe v ekosistemu, v katerem je prišlo do porušanja ravnotežja gozd-divjad, kažejo poškodbe gozdov po divjadi, ki so po Sloveniji dokaj pogoste in občutne, ponekod dosegajo akutne razsežnosti in pravo uničenje gozdov.

Z močnejšimi, vidno opaznimi vplivi divjadi na gozdno vegetacijo se v Sloveniji srečujemo različno dolgo. Prve so opazili že l. 1928 v Karavankah. Tod so posledice monopolizacije živalske in rastlinske komponente ekosistema prišle najprej in najbolj do izraza. Ta primer lahko upravičeno štejemo za klasični primer neusklajenosti med gozdnim in lovničkim gospodarjenjem pri nas v Sloveniji.

Vojno obdobje je zdesetkalo divjad naših gozdov, vendar pa se kaj kmalu po njem, že l. 1959 ponovno srečujemo s problemi, ki jih je povzročala predvsem jelenjad v Karavankah, o čemer pričajo številni pisani viri (VIZJAK 1959, ČOP 1973, 1976). Kmalu za tem so se podobne težave pojavile tudi drugod v Sloveniji, ponekod pa šele prav v zadnjem času. V Sloveniji danes ne najdemo več gozdnega gospodarstva, ki se ne bi ubadal z večjimi ali manjšimi težavami zaradi rastlinojede divjadi.

Načelo trajnosti - izhodišče pri usklajevanju odnosov med divjadjo in njenim življenjskim okoljem



Gozdovi so zaradi številnih splošno koristnih vlog, že u ustavo proglašeni za dobrino splošnega pomena, gospodarjenje z njimi pa mora biti tako urejeno, da je zagotovljena trajna ohranitev in krepitev vseh njihovih vlog. Za uveljavitev takega gospodarjenja morajo poskrbeti gozdnogospodarski načrti. V bistvu gre za zahtevo po uresničevanju načela trajnosti, ki vključuje vse vloge gozdov, med njimi tudi nemoten razvoj divjadi. Pojma gospodarjenje z gozdom in gozdnogospodarski načrt sta v tem kontekstu zamišljena široko, kot harmonična in trajna večnamenska raba gozda.

Usklajevanje zapletenih odnosov med divjadjo in ostalimi cilji pri gospodarjenju z gozdovi mora sloneti na načelu trajnosti. Bistvo načela trajnosti je v neprestani težnji po ravnovesju med človekovimi (družbenimi) potrebami in naravnimi možnostmi, se pravi po ravnovesju med družbenim razvojem in specifično naravo gozda. Očitno gre za vzdrževanje dinamičnih ravnovesij, saj se obseg in struktura potreb v razmerju z gozdom nenehno spreminjata, spreminjajo se tudi naravne razmere, pogosto se celo drastično poslabšujejo.

Priča smo skrb vzbujajočim razvojnim težnjam, t.j. naglemu naraščanju družbenih potreb po gozdovih ob hratnem slabšanju njihovega zdravstvenega stanja. Za zadovoljitev naraščajočih družbenih potreb po gozdovih pozna gozdarstvo le eno sredstvo: intenziviranje gospodarjenja z gozdovi ali - nekoliko bolj splošno povedano - dvig kulture dela z gozdom. Ta zahteva se v enaki meri nanaša tudi na gospodarjenje z divjadjo, na njen usklajen odnos

do gozda, ki je še toliko pomembnejši takrat, ko imamo opravka z nestabilnimi oziroma bolnimi gozdovi. Osrednja naloga gozdnogospodarskega načrtovanja je vzpostaviti takšno, notranje usklajeno večnamensko gospodarjenje z gozdovi.

Divjad kot sestavni del gozda mora biti vtkana v celotni proces gozdnogospodarskega načrtovanja

Prehod na večnamenskost gozdnogospodarskega načrtovanja zahteva korenite spremembe celotne metodologije načrtovanja. Ta korak nekateri upravičeno enačijo kar z novim obdobjem v razvoju gozdnogospodarskega načrtovanja. Zamisel o večciljnem gospodarjenju z gozdovi mora biti vključena v celotni mehanizem gozdnogospodarskega načrtovanja.

O divjadi kot o sestavnem delu gozda in gospodarjenja je treba razmišljati že med pripravami na obnovo gozdnogospodarskih načrtov, pri opredeljevanju temeljnih izhodišč. Neusklajeni odnosi med "gozdom in divjadjo" so med zelo resnimi razvojnimi problemi v številnih gozdnogospodarskih območjih v Sloveniji.

Pri ugotavljanju in analizi stanja gozdov ob obnovah načrtov gospodarskih enot je osnovna naloga ocena nosilne kapacitete za divjad in ocena relativnih razmerij med divjadjo in gozdom kot njenim življenjskim prostorom.

Analize preteklega gospodarjenja, tako v območnem načrtu kot v načrtu gospodarskih enot, morata podati kritično oceno gozdnogospodarskih ukrepov za vzpostavitev oziroma vzdrževanje ravnovesja med gozdom in divjadjo in oceno doseženih uspehov, tako pri populacijah divjadi kot v njenem življenjskem okolju.

Osrednje mesto pripada opredeljevanju gozdnogospodarskih ciljev. Njihov sestavni del sta tudi divjad in lov. Divjad oz. lov kot cilj morata biti pravilno vključena v sistem gozdnogospodarskih ciljev v skladu z gozdnogospodarskimi možnostmi (nosilno kapaciteto za divjad) posameznih kategorij gozdov.

Gospodarjenje z gozdom ob upoštevanju potreb rastlinojede divjadi

Za usklajevanje odnosov med rastlinojedo divjadjo in njenim življenjskim okoljem ter ostalimi živalskimi vrstami v gozdovih potrebujemo obilo znanja in pripravljenost to znanje pri vsakdanjem delu tudi uporabiti. To velja seveda tako za lovstvo kot gozdarstvo in vse druge udeležence pri razreševanju te pogosto zapletene problematike.

Gozdarstvo mora neprestano spremljati vpliv rastlinojede divjadi na gozdno mladje na stalnih kontrolnih ploskvah. Samo tako bo poznalo dejanski vpliv rastlinojedov na gozd in njegove težnje ter imela argumente za dogovarjanje in sporazumevanje z lovci.

In kakšne<sup>so</sup> možnosti gozdarstva za izboljšanje razmer za rastlinojedo divjad in zmanjšanje negativnega vpliva na gozd? Držati se moramo osnovnega načela, da je treba gozdove uporabljati in z njimi gospodariti tako, da zagotavljamo njihovo smotrno izkoriščanje ter ohranitev in krepitev njihovih splošno koristnih vlog. V tem okviru pa lahko z ustreznimi posegi v lesno-proizvodne večnamenske gozdove izboljšujemo prehrambene in bivalne razmere za rastlinojedo divjad, ki so usklajene z možnostmi okolja. Količina hrane v gozdu je odvisna predvsem od:

- deleža površine v obnovi,
- razvojne faze sestoja in drevesne vrste,
- rastišča,
- letnega časa,
- obsega gozdnega roba,
- deleža enklav travniških površin v gozdovih.

Operativno bo treba odnose med gozdarstvom in lovstvom reševati preko sanacijskih programov gozd-divjad in iz tega izvirajočih nalog:

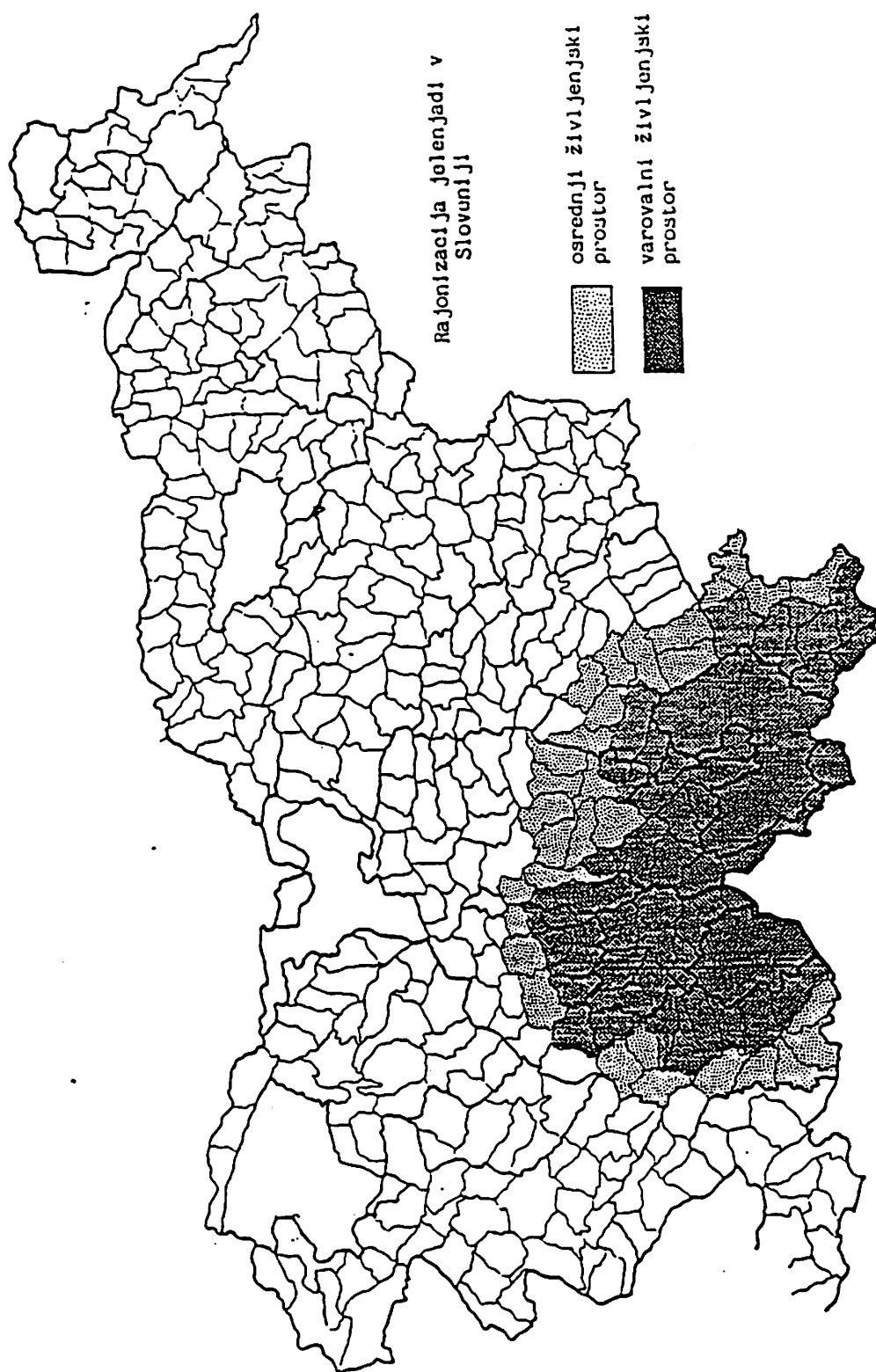
- Povečati je treba selektivni odstrel parkljaste divjadi v takšnem obsegu, da bo možno pronaravno gospodarjenje in da bodo doseženi cilji sanacijskega programa GOZD-DIVJAD. Lovskim organizacijam se nalaga, da z

odstrelno politiko v kratkem času zmanjšajo stalež parkljaste divjadi, kjer presega normalo.

- Ugotoviti in odpraviti je treba vzroke, ki motijo usklajeno gospodarjenje lovstva, gozdarstva, kmetijstva in drugih uporabnikov gozdnega in negozdnega prostora.
- Vpeljati je treba kvalitetno vsakoletno ugotavljanje novo nastalih škod, ter učinkovito informiranje o pojavih vseh vrst in obsega škod.

Gozdnogospodarskim organizacijam se naroča, da sprotno ugotavljajo škode po divjadi in te uveljavljajo pri področnih lovskih organizacijah.

- Posamezne regije je treba obravnavati kot celoto in kot občutljiv ekosistem, katerega ravnotežje je že porušeno.
- Na podlagi analize stanja je treba z načrtnim delom sanirati poškodovane sestoje in doseči njihovo stabilnost ob zmanjševanju staleža parkljaste divjadi.
- Z merljivimi kazalci stanja posameznih vrst rastlinojedih živali je treba spremljati njen razvoj po kvaliteti in strukturi ter dinamično uravnavati stalež.
- V okviru rastiščnih in prostorskih možnosti zagotavljati prehrabne pogoje za divjad tako, da bomo pospeševali polnilni sloj ter ohranjali travne površine.
- Delovati moramo tudi s propagandnimi akcijami in osveščanjem širše javnosti o pomembnosti gozdov kot ekosistema z večnamensko funkcijo.



#### 4. BODOČA STRATEGIJA GOSPODARJENJA Z GOZDOM IN GOZDNIM PROSTOROM

4.1 Bodoča opredelitev odnosa med proizvodno (razvojno in varovalno funkcijo - vsebina obravnavana v drugih poglavjih in prilogah

4.2 Navzkrižni interesi

4.2.1 Odnosi do drugih naravnih virov

Temeljno usmeritev gospodarjenja z gozdovi bo smotrna raba in krepitev naravnih proizvodnih zmogljivosti ob hkratni krepitvi vseh splošnokoristnih funkcij, kar je pogoj za bioekološko ravnovesje in zdravo človekovo okolje. Gospodarjenje z gozdom torej ne bo usmerjeno le na proizvodnjo lesa, temveč na harmonično in istočasno zadovoljitev najbolj deficitnih človekovih potreb v gozdu - posebno tistih, ki sicer ne veljajo kot tržne dobrine (čis zrak, lep razgled, elementi naravne in kulturne dediščine). Nobena potreba in noben interes v gozdu ne more postati prednosten, monopolen. Zaenkrat (najbrž!) vseh funkcij gozda še niti ne poznamo, še manj nam je torej jasen rang funkcij, ki jih stroka še ni ovrednotila. Prepletenost funkcij, njihova dinamika v času in prostoru, nam daje le meglene predstave o tem, kaj vse nam gozd pomeni. Vsaka stroka gleda na gozd iz svojega zornega kota, iz stališč svojih ciljev in potreb do njegovih dobrin. Gozd pa vztraja v svojem bioekološkem ravnotežju, v svojem samohranitvenem obnašanju, ki je v tisočletnem razvoju zapisano v vsak organizem te komplicirane naravne tvorbe. Koliko časa še?

Kljub veliki gozdnatosti Slovenije so marsikatero dobrine gozda že deficitne. Z lesom pokrivamo komaj 3/4 svojih potreb! Zaradi onesnaženja zraka bo v prihodnje lesa še manj. Napačno gospodar-



jenje je marsikje že močno ogrozilo biološko stabilnost in odpornost gozdov pred ujmami, škodljivci in boleznimi. Mestoma smo izsekali ali presekali; oškrunili gozdne površine z infrastrukturnimi objekti, daljnovodi, cestami, veliko gozdov je bilo izkrčenih za urbanistične potrebe. Okoljetvorne funkcije gozdov so v takih predelih zelo okrnjene ali jih ni več. Tudi kulturnopogojene funkcije so močno zreducirane, da o proizvodni funkciji sploh ne govorimo. Zaradi okolju tujega "umeščanja objektov v prostor", ki naj bo najcenejše (ne glede na ekološke posledice), smo že dodobra onesnažili zrak, vodotoke, izkrčili gozdove na vodozbirnih območjih, obenem z njihovimi okoljetvornimi in drugimi funkcijami. Zastupitev podtalnice na Ptjuskem polju je vrh nekulturnega odnosa do narave. Padavine iz onesnaženega ozračja okolice Celja so zastupile zemljo do te stopnje, da pridelki niso več užitni.

Gospodarjenje s prostorom je bilo izrazito kratkovidno. Pozidali smo dobršen del najkakovostnejšega ravninskega prostora, zato bomo morali hrano pridelovati na manj kakovostnih zemljiščih s (pre) dragimi predhodnimi melioracijami; takšne operacije so praviloma zelo krut poseg v naravno okolje, ki ga drago plačajo meliorirani ekotopi, pridelki pa niso nikdar tolikšni kot so bili na uničenih zemljiščih. Kot žrtev velikopoteznosti padajo obvodni logi in gozdiči, ki so dotlej opravljali melioracijsko vlogo, preprečevali divjanje vetra in osuševanje zemljišč dajali zavetje močvirski favni in pestrili krajino. V hribovitih območjih se kmetijske površine vseh kategorij frapantno zaraščajo. Kraško območje - nekdanj brezgozdna dežela na apnenčastih kameniščih - naj bi do leta 2000 dosegla 60% gozdnatost. Divljanju krajine na Kočevskem se pridružujejo nova območja.

V bližini rudnih nahajališč in mineralov nastajajo zaradi "višjih družbenih interesov" kraterji degradiranega okolja, pusta kamenišča, vir erozije, nakaza krajine in neploden svet. Pod-

zemsko kopanje premoga s spremljajočo industrijo, separacijami, odlagališči jalovine spreminja človeku prijazno zemeljsko površje v odtujen, nevaren in grd svet, ki ga načenja erozija ali ga zapolni (mrtva) voda.

Ekološki problemi v povezavi z energetske in družbenim razvojem bodo morali že v bližnji prihodnosti temeljito preobraziti naše dosedanje gospodarjenje.\* Predvsem bomo prisiljeni, da ustvarimo višji dohodek na zaposlenega, da gospodarneje uporabljamo prostor, energijo in surovine.\* Varovanje narave, kmetijskih obdelovalnih površin, gozdov bomo dosegli z varčevanjem energije in z uporabo čistejših virov energije - predvsem plina. Delež pokurjenih proizvodov gozda se bo zmanjšal saj bo les postajal vse uporabnejša (dražja) surovina in cenjen naravni vir za višje oblike predelave. Sedanja poraba korišćene energije v industriji in gospodinjstvih je le še dobrih 5% (5,34% l. 1985)\*, v letu 2000 naj bi upadla pod 5% (4,6%).

4.2.2. Odnosi do krajinskih ekosistemov - obdelano v 3.3.

4.2.3. Odnosi do drugih porabnikov prostora

Gozd in gozdni prostor postaj z razvojem družbe in družbenih dejavnosti vse interesantnejši. Pri tem se "zanimanje" porabnikov gozdnih dobrin in gozdnega prostora usmerja v predele, kjer so te dobrine (še) v izobilju in dostopne. Vsaka (sočasna ali vzporedna) raba gozda je zanj obremenitev in motnja!

\* Ekologija, energija, varčevanje, DE, januar 1987

**Turizem in rekreacija** sta usmerjena v atraktivne predele z ohranjeno, pa tudi do precejšnje mere kultivirano naravo, po možnosti vsaj delno poraslo z gozdom ali drevjem, ali večinoma s strnjanim gozdom (Pokljuka, Pohorje). Za nekatere oblike rekreacije je potrebna infrastruktura (poti, parkirišča, klopi, vlečnice ..).

Zaradi bližine in dostopnosti so gozdovi v bližini mest (zeleni pas) prvenstveno v funkciji mestnih rekreacijskih dejavnosti: sprehod, tek, nabiranje plodov, opazovanje in fotografiranje v prostem času, ki zabava, sprošča, fizično krepí in izgrajuje osebnost. Kadar je obisk gozda turistični motiv, je lahko rekreacija v gozdu pomemben sestavni del turistične ponudbe\* bodisi v sklopu lovskega, fotolovskega, zdraviliškega in kulturnega ali športno - rekreacijskega turizma, bodisi kot samostojna oblika rekreacije (treking, popotništvo, bivanje v divjini ..).

V tesni povezanosti s turizmom in rekreacijo je naravoslovna vzgoja (gozdne učne poti, opazovanje ptičev, naravnih pojavov ..) in proučevanje.

Turizem in rekreacija gozdu nista prijazna. Smučiščem in žičnicam so podlegle stotine hektarjev gozda, gozdni požari, onesnaženost gozda in njegovega obrobja, preplašena divjad, poteptana in oguljena tla, koreninski sistemi, zarezana debla, iztrebljene vrste, gozdni sadeži in ptice so obremenitve gozda, ki dobivajo velike razsežnosti, v perspektivi je pričakovati\* še večji pritisk množičnega turizma v gozdove in s tem še večjo (pre)obremenitev ekološke zmogljivosti in vandalizem.

Tudi lovstvo, kot tradicionalna dejavnost v gozdu, zasleduje gospodarske cilje, ki so nasprotni gozdnogospodarskim. Tako v obsežnih predelih dinarskih gozdov jelke in bukve preštevilčna rastlinojeda divjad požre ves pomladek in je pomlajanje že resen

gozdarski problem. Na Pohorju zaradi pomanjkanja hrane divjad lupi drevje. Jelenjad poškoduje (smrekova) debela več metrov v višino. O škodah v kmetijstvu na tem mestu ne bi razpravljali.

Kmetijstvo je gospodarska panoga, ki skupaj z gozdarstvom upravlja s skoraj celotnim podeželjem. Kmet je obenem kmetijski in gozdni delavec, v njegovih rokah je torej večina slovenskega podeželja. Zato je tudi njegov pliv na krajinskoekološkem nivoju velik - mnogo večji kot na odločitvenem. Konfliktnosti z gozdarstvom so že zelo zmanjšane, saj se podeželje prazni. Steljarjenje se z intenziviranjem govedoreje opušča, večja ponudba fosilnih goriv prizanaša gozdu in vsakoletnim sečnjam zaradi kurjave. Gozdna paša, ki je bila nekdanj običajen način prehrane goveda v letni sezoni, je interesantna le še za nekatere kmetovalce na Gorenjskem, Štajerskem (Pohorje) in Primorskem. Žal se zanimanje za gozdno pašo velikih čred govedi na velikih

območjih (Pohorje, Gorenjska) spet obuja. Tudi interes za izredno škodljivo pašo dobnice v "pašnem" gozdu v ekološko labilnih območjih (varovalni gozd, gozd na gornji gozdni meji!) znova narašča. Ekstenziviranje živinoreje na račun gozda in njegovih osnovnih funkcij za gozdarstvo ni sprejemljivo! Gozdarstvo tudi težko razume "potrebe" po krčenju najlepših gozdov za potrebe urejanja pašnikov ob dejstvu, da se tretjina kmetijske zemlje zarašča. Poseben problem je krčenje ostankov gozda ob obdelovalnih kompleksih, omejkih, živic, ki so z ekološkega vidika nepogrešljiva prostorska komponenta.

-----

\*Zorko, D.: Rekreatija v gozdu kot del turistične ponudbe. Rekreatijska vloga gozda, Zbornik, seminar, Ljubljana, 1990.

Turizem in rekreacija sta usmerjena v atraktivne predele z ohranjeno, pa tudi do precejšnje mere kultivirano naravo, po možnosti vsaj delno poraslo z gozdom ali drevjem, ali večinoma s strnjanim gozdom (Pokljuka, Pohorje). Za nekatere oblike rekreacije je potrebna infrastruktura (poti, parkirišča, klopi, vlečnice ..).

Zaradi bližine in dostopnosti so gozdovi v bližini mest (zeleni pas) prvenstveno v funkciji mestnih rekreacijskih dejavnosti: sprehod, tek, nabiranje plodov, opazovanje in fotografiranje v prostem času, ki zabava, sprošča, fizično krepi in izgrajuje osebnost. Kadar je obisk gozda turistični motiv, je lahko rekreacija v gozdu pomemben sestavni del turistične ponudbe\* bodisi v sklopu lovskega, fotolovskega, zdraviliškega in kulturnega ali športno - rekreacijskega turizma, bodisi kot samostojna oblika rekreacije (treking, popotništvo, bivanje v divjini ..).

V tesni povezanosti s turizmom in rekreacijo je naravoslovna vzgoja (gozdne učne poti, opazovanje ptičev, naravnih pojavov ..) in proučevanje.

Turizem in rekreacija gozdu nista prijazna. Smučiščem in žičnicam so podlegle stotine hektarjev gozda, gozdni požari, onesnaženost gozda in njegovega obrobja, preplašena divjad, poteptana in oguljena tla, koreninski sistemi, zarezana debla, iztrebljene vrste, gozdni sadeži in ptice so obremenitve gozda, ki dobivajo velike razsežnosti, v perspektivi je pričakovati\* še večji pritisk množičnega turizma v gozdove in s tem še večjo (pre)obremenitev ekološke zmogljivosti in vandalizem.

Tudi lovstvo, kot tradicionalna dejavnost v gozdu, zasleduje gospodarske cilje, ki so nasprotni gozdnogospodarskim. Tako v obsežnih predelih dinarskih gozdov jelke in bukve preštevilčna rastlinojeda divjad požre ves pomladek in je pomlajanje že resen

Vodno gospodarstvo je z gozdarstvom organsko povezano. Gozd uravnava pretok in čisti pitno vodo, zadržuje prehitro tok vode v recipiente in s tem blaži učinek nalivov, s tem pa vanje družbo, komunikacijske objekte, elektrarne pred škodo zato ima gozdarstvo do vodnega gospodarstva precejšnje obveznosti.

Elektrogospodarstvo je za gozd neljub sopotnik. Elektroenergetska omrežja zahtevajo široke koridorje posekanega drevja, s čimer slabijo proizvodne funkcije gozdov. Ker potekajo koridorji po najkrajši (najcenejši) možni trasi, prečkajo zemljišča, kjer je gozdna odeja nepogrešljiva (varovalna funkcija!) in grdo iznakazijo krajino (estetska funkcija gozda!). Sicer so površine pod daljnovodi prehranska osnova za divjad, ponekod tudi izkoriščajo ta prostor za vzgojo noveletnih drevesc ali jo izkrčijo za travnike, njive - površine so običajno brez (!) odškodnine kmetom izločene iz (gozdnega) gospodarjenja.

Elektroenergetski objekti so velik potrošnik najkvalitetnejšega (nižinskega) prostora - predvsem obdelovalnih površin. Gozdovi so prizadeti zaradi njih na več načinov - v zaplavnih conah jih morajo izkrčiti, v vplivnih conah so zaradi nihanja podtalnice oz. spremenjenega vodnega režima v tleh tako prizadeti da si le stežka opomorejo ali celo propadejo.

Poleg elektrovodov, telefonskih vodov, poteka skozi gozdove mreža drugih linijskih vodov. Plinovodi zahtevajo trajno ogolitev 15-20 m širokega pasu, naftovodi prav tako.

Temu linijskim "potrošnikom" gozdov dodajmo krčitve gozdov, ki jih zahteva gradnja gozdnih in javnih cest, železnic, žičnic. Za gradnjo cest in energetskih vodov gre kar polovica izgubljenih gozdnih površin!

Urbanizacija zahteva krčenje večjih gozdnih površin in pešanje obrobni ekosistemov, neusklajenost arhitektonske podobe s krajinskimi značilnostmi in drugo. Posebno poglavje so lokacije

za industrijo - predvsem umazane in hrupne industrije v večjih industrijskih conah. Njihov vpliv je širši, tudi na celotnem prostoru. Turistično rekreacijski objekti, poti, naprave, počitniška naselja, steze in privozne ceste, počivališča so veliki potrošniki gozdnega prostora in motijo splošnokoristne funkcije gozdov v širšem radiju. Glede na veliko gozdnatost Slovenije so krčitve gozda na določenih rastiščih za namene, ki presegajo interes po ohranitvi gozda družbeno upravičena.

**Rudarjenje,** lomljenje kamna, pridobivanje rudnin peska, gline po obsegu ne predstavljajo bistvenega zahtevka gozdnega prostora za samo proizvodno dejavnost. Posegi v krajino in seveda v ekološke sisteme pa so intenzivni, močni, posledice je težko sanirati. Poseben problem predstavlja (širša) okolica posegov in pogrezanj.

**Odlagališča odpadkov** vseh vrst so nakaza krajine, običajno trajno ali vsaj začasno nevarna za okolje in pitno vodo. Poseben problem so divja odlagališča zasebnega in družbenega izvora, ki se pojavljajo v bližini mest in naselij, navadno v dostopnih gozdovih, v usekih, jarkih in na strminah pobočij. Med odlagališča odpadkov štejemo odlagališča jalovine, odlagališča trdnih odpadkov, odlagališča tekočih odpadkov, odlagališča komunalnih odpadkov in najbolj sporna odlagališča posebnih odpadkov. Po svojem "bistvu" torej spadajo odlagališča odpadkov v gozd, z gozdnim drevjem tudi saniramo najgrše in najbolj izpostavljene lokacije.

Posegi v gozdni prostor so mnogovrstni in številni. Po anketi BF VTQZD za gozdarstvo (Anko) je bilo v letih 1981-85 izkrčenih 3025 ha slovenskih gozdov v 2845-ih posegih, pri čemer si prva mesta med porabniki gozdnega prostora deli kmetijstvo, gradnja cest, poselitev in krčenja ob elektrovodih. Večina teh posegov je nastala v ekološko in funkcijsko najbolj obremenjenem prostoru, medtem ko zaraščanje kmetijskih površin nastaja praviloma v odročnejših predelih. Razen tradicionalnega kmetijstva, goz-

darstva in vodnega gospodarstva, vsaka od naštetih dejavnosti negativno posega v ekološko strukturo prostora in v krajinsko zgradbo z ekonomskimi, organizacijskimi, sociološkimi, psihološkimi posledicami. Posredni robni vplivi in učinki na večje razdalje ogrožajo gozd in njegove funkcije. Strateške usmeritve gospodarskega razvoja\* sicer predvidevajo varčnejšo porabo energije, surovin in prostora, varovanje kmetijskih naravnih in kulturnih dobrin pred uničenjem in degradacijo. Številnost različnih interesov, jakost in posledice v gozdu bodo lahko nekoliko manjše, ne bodo pa izostale. Nasprotno -več prostega časa in vse večjo potrebo po doživljanju narave bo pritisk na gozdove in njegove splošnokoristne funkcije vse večji.

-----  
\* Dolgoročni plan SRS do l. 2000, Ljubljana 1986, Ur.list.SRS.



## 1. Poseganje v gozdni prostor

V današnji preobrazbi slovenske gozdnote krajine potekata dva glavna procesa, ki vplivata na obseg in razpored gozda. Prvi je zaraščanje nekdanjih kmetijskih površin, drugi pa tiha erozija gozdnega prostora.

Iz sumarnega prikaza posegov v gozdni prostor po gozdnogospodarskih območjih (Tab.1) je razvidno, da so v zadnjem srednjeročnem planskem obdobju (1981-1985) ti posegi zajeli 3.510 ha gozdnega prostora in mu večinoma trajno spremenili namembnost.

Glede na dolgo proizvodno dobo gozda je to zaskrbljujoč obseg - če ga lahko ekstrapoliramo vnaprej, dolgoročni načrti razvoja Slovenije pa kažejo, da ga lahko.

3.510 ha resda predstavlja le 0,34% današnje gozdne površine Slovenije, vendar pri 100 letnem proizvodnem ciklu to že pomeni, da bi posegi v gozd v prihodnjem stoletju (ob takem trendu) ogrozili 70.200 hektarov gozda, kar pa je že površina srednjevelikega gozdnogospodarskega območja.

Posledice tovrstnih posegov postanejo še očitnejše, če upoštevamo, da je gozd najbolj ogrožen prav v predelih najgostejše poselitve in da nikakor ni mogoče trditi, da bodo izgube gozdnih površin nadoknadilo zaraščanje kmetijskih površin. To je namreč najboljše prav tam, kjer si ga najmanj želimo, t.j. v predelih, iz katerih se ljudje najbolj izseljujejo.

Podrobne podatke o posegih v gozd z različnimi posegi kaže tabela 2.

Z rangiranjem posegov po površini in številčnosti rezultati ankete sicer dajejo osnovo za sklepanje o njihovi pomembnosti za gozdni prostor, ničesar pa ne povedo o številnih razsežnih posledicah teh posegov - od ekonomskih, organizacijskih, socioloških in celo psiholoških do okolje-  
tvornih, oziroma v koliki meri ogrožajo gozd in njegove funkcije.

TABELA 1: Sumarni pregled posegov po gozdnogospodarskih območjih

	Skupni obseg posega				Obseg zavrnjelih posegov				Obseg pos. izv. v rad. post.				Obseg nast. odobr. pos.				Obseg "drnih" posegov			
	ha	km	št.	ha	km	št.	ha	km	št.	ha	km	št.	ha	km	št.	ha	km	št.		
CGO	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14	15	16					
1. SGO TOLMIN	416,0	154,0	253	14,0	14,0	4	412,0	154,0	122				4,0		131					
2. CG BLED	106,1	150,4	107	1,0	0,2	6	106,1	150,4	107											
3. CG KRANJ	397,0	242,0	415	12,0	12,0	21	369,0	242,0	370	7,0	11	21,0			34					
4. CG LJUBLJANA	588,7	207,1	607	13,2	13,2	28	584,0	207,1	596	4,7	11									
5. CG POSTOJNA	272,7	206,5	24	6,0	6,0	1	272,7	206,5	24											
6. CG KOČEVJE	291,5	250,6	18	6,1	6,1	4	290,5	250,6	15	0,5	2	0,5		1						
7. CG NOVO MESTO	197,3	219,0	255	101,0	101,0	31	190,0	219,0	242	0,3	3	7,0		10						
8. CG BREŽICE	77,1	40,3	133	5,2	1,1	8	75,2	39,2	129	1,9	1,1	4								
9. CG CELJE	180,1	76,7	171	16,4	0,5	37	179,8	76,7	166	0,3	5									
10. CG NAZARJE	186,7	99,1	254	4,5	4,5	12	185,5	99,1	222						32					
11. LESNA SLOVENJ GRADEC	279,2	89,2	364	0,7	0,7	3	279,2	89,2	364											
12. CG MARIBOR	269,9	83,3	216	6,3	6,3	12	264,6	83,3	199	3,3	16	2,0		1						
13. ABC POMURKA MURSKA SOBOTA	43,3	72,6	65	0,7	0,7	2	38,0	72,6	62	5,1	1	0,2		2						
14. ZAVOD ZA M. SEŽANA	204,4	64,4	335	9,5	9,5	10	133,9	64,4	119						216					
15. SKUPAJ	3510,0	1955,2	3217	196,6	1,8	179	3380,5	1954,1	2737	23,1	53	106,4		427						

Tabela 2

Sumarni pregled posegov po vrsti namembnosti

VRSTA POSEGA	POVRŠINA		DOLŽINA km	ŠTEVILČNOST	
	ha	%		št.	km
1. POSELITEV	220,8	6,29		631	19,61
2. PROIZVODNJA	74,0	2,11		60	1,87
3. REKREACIJA	102,4	2,92	5,4	54	1,68
4. TURIZEM	123,1	3,51		18	0,56
5. POKOPALIŠČA	4,4	0,13		6	0,19
6. CESTE	959,7	27,34	1281,5	559	17,38
7. ŽELEZNICE	40,6	1,16	13,5	8	0,25
8. ZRAČNI MOST	6,0	0,17		3	0,09
9. ŽIČNICE	36,7	1,05	8,4	17	0,53
10. ELEKTROVODI	491,4	14,00	357,2	410	12,74
11. PLINOVODI	11,6	0,33	26,6	11	0,34
12. NAFTOVODI					
13. POČITNIŠKA NASELJA	37,3	1,06		124	3,85
14. TELEFONIJA IN RTV	22,6	0,64	187,0	90	2,80
15. VODOVODI	37,1	1,06	60,6	81	2,52
16. VODOOSKRBA S PODTALNICO	1,8	0,05	11,0	7	0,22
17. VODNO GOSPODARSTVO	40,8	1,16	2,0	28	0,87
18. HIDRO - ENERGETIKA	12,9	0,37		10	0,31
19. PESKOKOPI	41,4	1,18		19	0,59
20. KAMNOLOMI	70,1	2,00		56	1,74
21. GLINKOPI	9,0	0,26		3	0,09
22. RUDARSKI DNEVNI KOPI	37,0	1,05		8	0,25
23. RUDARSKI JAMSKI KOPI S POVRŠINSKIMI POSLEDICAMI	19,6	0,56		9	0,28
24. ODLAGALIŠČA JALOVINE	26,5	0,75		91	2,83
25. ODLAGALIŠČA TRDNIH ODPADKOV PROIZVOD.	16,6	0,47		35	1,09
26. ODLAGALIŠČA TEKOČIH ODPADKOV PROIZVOD.	41,3	1,18	1,5	7	0,22
27. ODLAGALIŠČA KOMUNALNIH ODPADKOV	38,5	1,10		59	1,83
28. SKLADIŠČA POSEBNIH ODPADKOV	3,0	0,09		4	0,12
29. S L O	79,1	2,25		10	0,31
30. KMETIJSTVO	836,5	23,83		715	22,23
31. OSTALO	68,2	1,94	0,5	84	2,61
32. OSTALO					
SKUPAJ	3510,0	100,00	1955,2	3217	100,00

Tabela 3 : Razvrstitev desetih prostorsko najzahtevnejših vrst posegov v gozdni prostor

Vrsta posega	Skupni obseg ha
1. ceste	960
2. kmetijstvo	837
3. elektrovi	491
4. poselitev	221
5. turizem	123
6. rekreacija	102
7. SLO	79
8. (ind.) proizvodnja	74
9. kamnolomi	70
10. ostalo	68
S k u p a j	3.025 ha

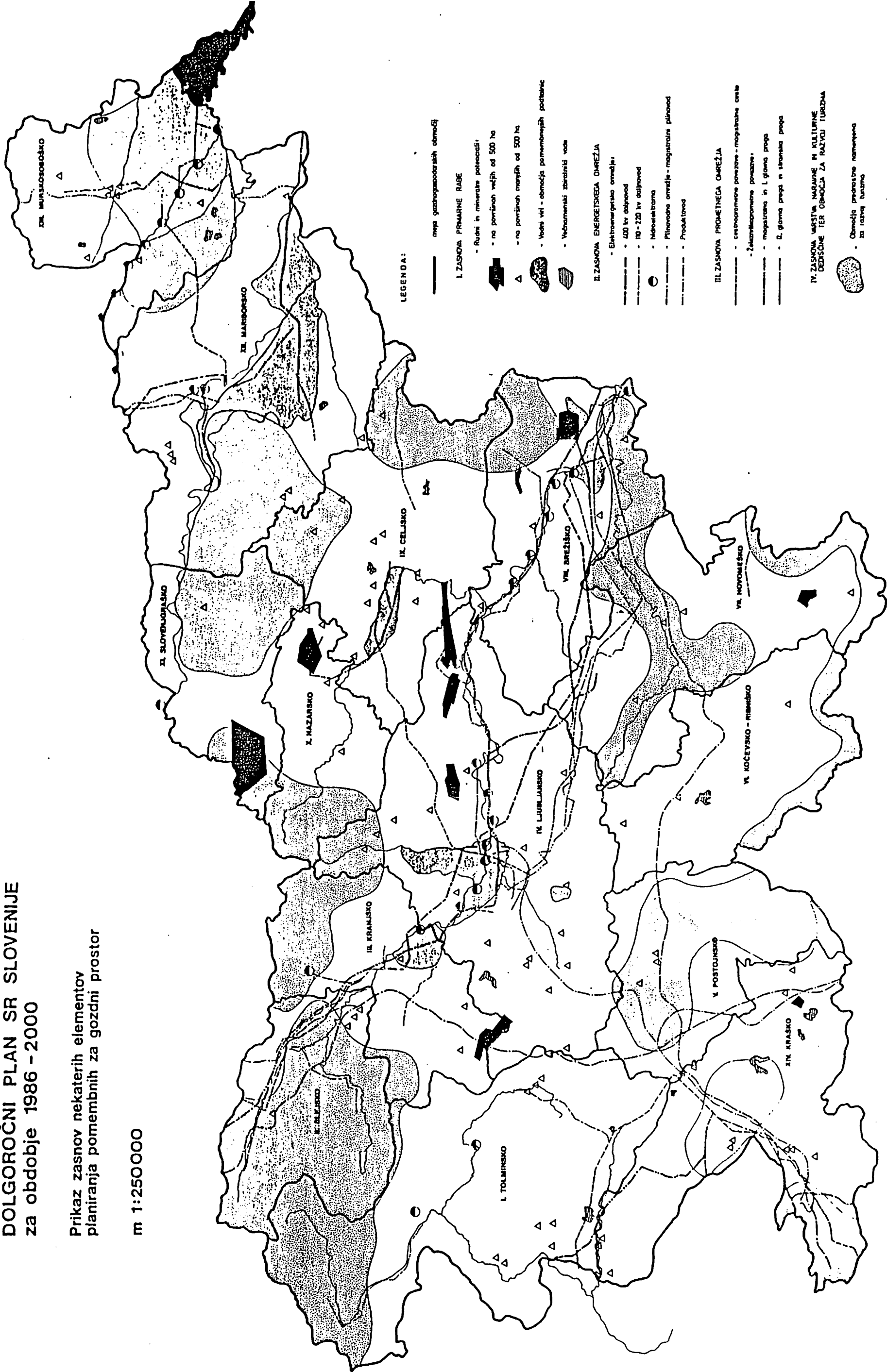
Tabela 4 : Razvrstitev desetih najštevilnejših vrst posegov v gozdni prostor

Vrsta posega	Št.vseh posegov
1. kmetijstvo	715
2. poselitev	631
3. ceste	559
4. elektrovi	410
5. počitniška naselja	124
6. odlagališče jalovine	91
7. telefonija	90
8. ostalo	84
9. vodovodi	81
10. (ind.) proizvodnja	60
S k u p a j	2.845

# DOLGOROČNI PLAN SR SLOVENIJE za obdobje 1986 - 2000

Prikaz zasnov nekaterih elementov  
planiranja pomembnih za gozdni prostor

m 1:250000



**LEGENDA:**

- meja gospodarskih območij
- I. ZASNOVA PRAMARNE RABE**
  - Rudni in mineralne potenciali
  - na površinah večjih od 500 ha
  - na površinah manjših od 500 ha
  - Vozni viri - območja primarnih podtalnic
  - Voharinski izvirni vire
- II. ZASNOVA ENERGETSKEGA OBRĘZJA**
  - Električno omrežje
  - 400 kv daljnovod
  - 110 - 220 kv daljnovod
  - Hidroelektrarna
  - Plinovoda omrežje - magistralne plinovode
  - Produktivne
- III. ZASNOVA PROMETNEGA OBRĘZJA**
  - cestno prometne povezave - magistralne ceste
  - železniško prometne povezave
  - magistralna in l. glavna proga
  - l. glavna proga in stranska proga
- IV. ZASNOVA VARSTVA NARAVNE IN KULTURNE DEDIŠČINE TER OBRĘZJA ZA RAZVOJ TURIZMA**
  - Območja predelane naravnega in kulturnega dediščina

IZVIRNA GRAFIČNA REŠENJA  
PO VARNOSTI DOKUMENTACIJSKEGA PISA  
VARNOSTI DOKUMENTACIJSKEGA PISA  
VARNOSTI DOKUMENTACIJSKEGA PISA

## 2.5 Opuščanje in zaraščanje kmetijskih zemljišč ter spreminjanje namembnosti rabe plodnih zemljišč

Opuščanje kmetijskih zemljišč zaradi gospodarskih in socialnih sprememb je nasproten pojav vseobsežnemu osvajanju vedno novih površin, potrebnih za proizvodnjo hrane in drugih dejavnosti človeške družbe.

Zato so vprašanja opuščanja kmetijskih zemljišč, zaraščanja in spreminjanje kulturne krajine zelo kompleksnega znašaja tako glede vzrokov, posledic in ukrepov.

Problemu smo se želeli približati z ocenjevanjem stanja v 2.634 katastrskih občinah SR Slovenije, ki je bilo izvedeno v letih 1974-1976 po vseh enotah gozdnogospodarskih območij.

V tabelarnem prikazu so izračunane površine po upravnih občinah na osnovi izračunov ocen po pripadajočih katastrskih občinah. Poudarek ankete je bil na ocenjevanju različnih stopenj opuščanja kmetijskih zemljišč in to glede na trenutno stanje in smer trendov opuščanja, upoštevajoč tudi socialno ekonomski vidik in perspektivno ogroženih kmečkih gospodarstev.

Predvidevamo, da je tako nastala dokaj zvesta podoba teženj opuščanja kmetijskih zemljišč, razčlenjena na osnovi ocene kriterijev po sledečih skupinah:

### 1. BO OPUŠČENO (v prihodnjih 20 letih)

To so danes še obdelane in izkoriščene kmetijske površine, a se bodo verjetno opustile zaradi neprimernosti tal, neracionalnosti kmetijske izrabe, starosti lastnikov, zdravstvenega stanja, potomcev itd.

Tako ocenjenih površin je 70.101 ha, to je 3,0% glede na celoten obseg opuščanja, kar znaša 8% po katastru razpoložljivih kmetijskih zemljišč v SR Sloveniji.

## 2. ZE OPUSČENO

Te površine so že opuščene iz kmetijske izrabe ali pa je ta samo delna in slučajna in je z gotovostjo računati z zaraščanjem.

Tako ocenjenih površin je 77.048 ha, to je 32% glede na celoten obseg opuščanja, kar znaša 9% po katastru razpoložljivih kmetijskih zemljišč.

## 3. ZAČETEK ZARAŠČANJA

Na teh površinah so že vidni začetki zaraščanja z zgoščevanjem grmovnega rasti in mladik gozdnega drevja, kdi predvsem intenzivno prodira iz gozdnih robov na prostor nekdanjih kmetijskih površin.

Tako ocenjenih površin je 50.302 ha, to je 21% glede na celoten obseg opuščanja, kar znaša 6% po katastru razpoložljivih kmetijskih zemljišč.

## 4. POLNO ZARAŠČANJE

Zaraščanje na takih površinah je v polnem teku, tako da je razvoj v smeri gozda povsem jasen. Ponekod so že bolj ali manj oblikovani gozdovi, ki pa še niso upoštevani v gozdnogospodarskih načrtih kot legalizirane gozdne površine.

Tako ocenjenih površin je 40.136 ha, to je 17% glede na celoten obseg opuščanja, kar znaša 4% po katastru razpoložljivih kmetijskih zemljišč.

Celokupni seštevek obravnavanih kategorij opuščanja znaša 237.587 ha, to pa predstavlja danes 27% po katastru razpoložljivih kmetijskih zemljišč v SR Sloveniji.

Če analiziramo lokacije in intenziteto opuščanja, zelo hitro ugotovimo koncentracijo problematike predvsem v zahodni polovici Slovenije. Do take koncentracije prihaja iz naslednjih razlogov:

Gre za ekološko najobčutljivejši prostor, v katerem je človek s svojo dejavnostjo mnogokje že porušil naravna ravnotežja. Kot povratna posledica nastopa močno omejevanje možnosti zadovoljevanja človekovih potreb iz naslova kmetijske proizvodnje, zlasti pa pridobivanje paritetnega dohodka.

Po strukturi kmetijskih zemljišč ima zahodna polovica Slovenije največji delež pašniških površin tako nižinskih, zlasti pa višinskih pašnikov, od tega veliko v območju gornje gozdne meje. Glede na razpoložljive možnosti prostora in nekdanje potrebe, je bila do skrajnosti izrabljena možnost donosnejših travnišč, kot so strme senožeti in travniške površine na slabših tleh v bližini bivališč.



## POVRŠINE PO ZEMLJIŠKIH KATEGORIJAH V HA

Tabela 1

Upravna občina	Gozdovi	Kmetijske površine			Nerodovit- no in močvir- je	Površina občine
		skupaj	na 100 odvisno	površina v odvisnem		
Ajdovčine	17.195	17.018	9.523	7.493	1.026	35.237
Brezica	9.514	15.442	14.307	1.135	1.809	26.765
Črno	10.548	10.918	9.483	1.435	1.482	22.948
Črnomelj	25.798	20.679	13.148	7.531	1.776	48.753
Domžale	24.307	22.534	11.939	10.595	1.756	48.597
Drovoograd	11.290	11.619	10.715	904	1.082	21.991
Drevograd	5.625	4.280	2.624	1.656	588	10.493
Gornje Račice	5.689	13.370	12.547	823	1.923	20.982
Grosvolje	21.884	18.835	16.438	2.399	1.388	42.071
Hrastnik	3.217	2.481	1.894	587	160	5.859
Idrija	24.662	16.680	8.353	8.327	1.145	42.497
Ilirska Bistrica	25.571	20.062	10.950	9.112	2.331	47.964
Izola	360	1.371	919	452	1.097	2.878
Jasenice	20.573	6.933	2.832	4.101	9.861	37.467
Kamnik	15.838	10.267	8.026	2.241	2.822	28.927
Kočevje	54.890	20.397	10.869	9.528	1.300	76.587
Koper	8.653	16.317	7.592	8.725	2.246	27.216
Kranj	25.158	15.867	13.111	2.756	4.257	45.787
Krško	15.062	17.865	16.313	1.552	1.587	34.514
Laško	14.305	9.652	8.589	1.063	1.030	24.997
Ljubert	5.725	13.776	12.479	1.297	907	20.408
Ljudeva	6.085	17.666	17.544	122	1.865	25.616
Litija	20.450	10.856	8.520	2.336	1.458	32.714
Ljubljana—Bežigrad	1.373	2.200	1.635	565	1.059	4.632
Ljubljana—Center	77	102	—	102	319	498
Ljubljana—Moste—Polje	8.296	5.067	4.081	986	1.872	15.235
Ljubljana—Šiška	8.005	6.283	4.793	1.490	1.309	15.597
Ljubljana—Vid—Rudnik	27.322	24.845	17.256	7.589	2.190	54.357
Ljutomer	3.891	12.799	12.541	258	1.180	17.870
Logatec	10.966	5.790	3.505	2.285	536	17.292
Maribor	33.394	35.044	30.111	4.933	5.336	73.774
Metlika	4.282	5.992	3.401	2.591	564	10.838
Mozirje	29.749	15.817	7.669	8.148	5.185	50.751
Murska Sobota	20.175	45.320	43.775	1.545	3.669	69.164
Nova Gorica	30.211	20.461	17.815	8.846	3.854	60.500
Novo mesto	40.897	31.565	23.358	8.208	3.427	75.559
Ormož	6.350	13.600	13.600	—	1.262	21.212
Piran	644	2.648	2.004	644	1.181	4.473
Postojna	26.929	20.228	9.054	11.174	2.010	49.167
Ptuj	19.260	40.976	37.959	3.017	4.292	64.528
Radlje ob Dravi	24.522	8.716	5.085	3.631	1.392	34.630
Radovljica	32.198	19.529	11.211	8.318	12.344	64.071
Ravne na Koroškem	21.452	7.726	4.729	2.997	1.187	30.166
Ribnica	14.594	10.224	6.960	3.264	776	25.594
Savinja	16.466	11.599	10.582	1.017	1.205	29.270
Sežana	26.872	40.606	17.969	22.637	2.308	69.786
Slovenj Gradec	17.997	9.874	6.651	1.723	775	28.596
Slovenska Bistrica	19.076	15.887	13.354	2.533	1.906	36.669
Slovenske Konjice	11.983	9.221	9.125	96	1.026	22.230
Šentjur pri Celju	10.128	13.021	12.563	458	824	23.973
Škofja Loka	32.881	16.594	11.988	4.606	1.693	51.165
Šmarje pri Jelšah	16.749	21.725	21.171	554	1.528	40.002
Tolmin	35.816	40.938	12.211	28.727	17.169	95.973
Trbovlje	3.460	1.974	1.615	359	321	5.755
Trzin	16.165	13.508	12.188	1.320	1.150	30.323
Trzin	10.182	3.887	2.524	1.363	1.471	15.540
Velenje	10.380	6.995	5.795	1.200	863	18.238
Vrhnika	9.107	7.009	6.677	332	759	16.675
Začarje ob Savi	9.191	4.629	4.325	504	705	14.725
Zalec	16.951	16.517	14.621	1.896	1.464	34.922
<b>Skupaj za SRŠ</b>	<b>1.000.464</b>	<b>888.070</b>	<b>650.483</b>	<b>237.587</b>	<b>138.876</b>	<b>2.025.400</b>

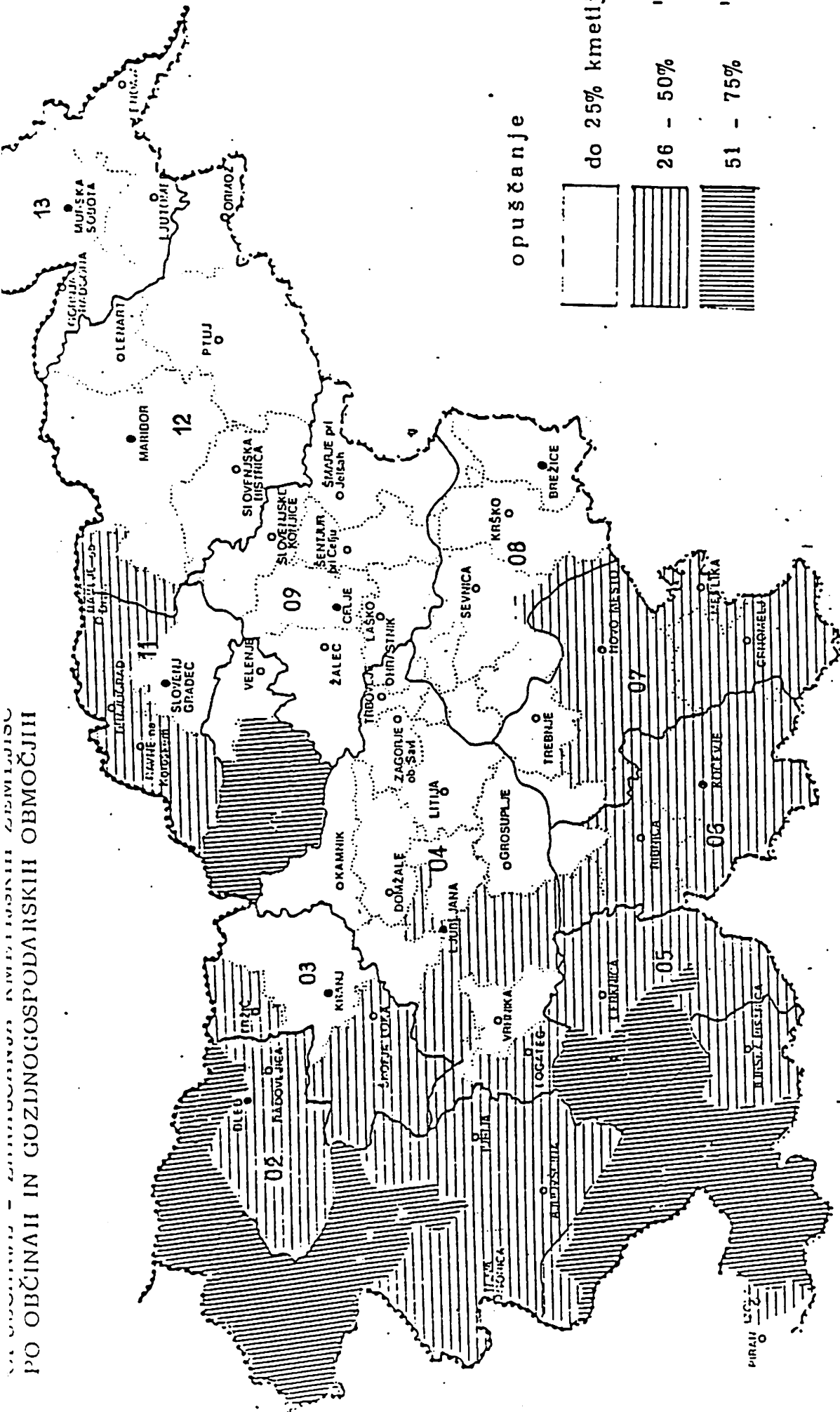
## KMETIJSKA ZEMLJIŠČA V OPUŠČANJU\*

Tabela 2

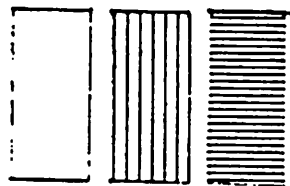
površine v ha

Upravna občina	bo opu- ščeno	že opu- ščeno	začetki zaraiča- nje	zara- ščanje	skupaj	%
Ajtnovčine	1.083	2.873	1.969	1.568	7.493	44
Brezice	214	229	602	190	1.135	7
Čelje	440	416	415	165	1.435	13
Črnomelj	2.187	1.706	1.432	2.208	7.531	36
Dornšnje	3.263	3.100	2.468	1.764	10.595	47
Drovoograd	472	124	258	50	904	8
Gornje Račice	636	627	303	90	1.656	39
Gornje Soteske	414	302	78	29	823	6
Ilirski Bistnik	987	893	412	107	2.399	13
Izola	228	299	43	17	587	24
Izola	2.722	2.816	1.782	1.007	8.327	50
Izola	2.404	3.363	1.822	1.523	9.112	45
Jezica	—	235	129	88	452	33
Kamnik	870	1.042	1.164	1.025	4.101	59
Kočevje	475	1.203	551	12	2.241	22
Koper	1.894	2.515	1.671	3.448	9.528	47
Kranj	1.089	4.883	1.829	824	8.725	63
Krško	1.028	615	644	469	2.756	17
Lasko	876	395	223	58	1.552	9
Ljubljana	367	262	231	203	1.063	11
Ljubljana	690	678	29	—	1.297	9
Ljubljana	42	—	73	7	122	1
Ljubljana—Bežigrad	918	840	433	146	2.336	27
Ljubljana—Center	197	359	9	—	565	76
Ljubljana—Moste—Polje	71	31	—	—	102	100
Ljubljana—Šiška	732	177	77	—	986	19
Ljubljana—Vič—Rudnik	814	537	72	67	1.490	24
Ljutomer	3.709	1.734	1.186	950	7.589	31
Ločatec	19	11	4	224	258	3
Logatec	764	784	566	171	2.285	39
Maribor	1.959	2.301	543	130	4.933	14
Metlika	1.135	784	464	208	2.591	43
Mozirje	2.350	1.987	1.943	1.868	8.148	57
Mirska Sotoba	1.293	108	93	61	1.545	3
Nova Gorica	2.106	2.251	2.428	2.061	8.846	33
Novo mesto	2.838	2.635	1.677	1.059	8.209	26
Ormož	—	—	—	—	—	0
Piran	—	239	165	240	644	24
Postojna	3.896	3.414	2.123	1.741	11.174	55
Ptuj	1.163	808	724	324	3.017	7
Razdrto ob Dravi	1.357	1.089	776	409	3.631	47
Razdrto	2.071	2.956	2.067	1.224	8.318	43
Ravne na Koroškem	1.062	1.310	392	233	2.997	39
Ribnica	1.090	1.513	504	167	3.264	32
Savinja	445	275	222	75	1.017	19
Sežana	6.503	6.493	6.900	6.741	22.637	56
Slovenj Gradec	940	638	910	737	3.223	33
Slovenska Bistrica	971	643	661	358	2.533	16
Slovenske Konjice	12	38	28	18	96	1
Šentjur pri Celju	323	—	37	98	458	4
Škotsija Loka	951	1.545	880	1.230	4.606	28
Šmarje pri Jelšah	237	13	43	261	554	3
Tolmin	6.829	12.357	6.864	4.677	28.727	70
Trbovlje	214	109	38	—	359	18
Trebnje	727	140	389	64	1.320	10
Trzin	117	466	442	348	1.363	35
Velenje	672	278	170	82	1.200	17
Vrhnika	197	65	12	68	332	5
Zagorje ob Savi	322	114	37	31	504	10
Zalec	816	447	387	246	1.896	11
Skupaj za SRS	70.101	77.048	50.202	40.138	237.587	27

PO OBČINAH IN GOZDNOGOSPODARSKIH OBMOČJIH



opuščanje



do 25% kmetijskih zemlji

26 - 50%

51 - 75%

Inštitut za gozdno in lesno gospodarstvo  
- Odsek za prostorsko načrtovanje

## 2.6. Eroziija in plazovi

Pomembno vlogo v spletu fizičnih prostorskih pojavov imajo zaradi specifičnih naravnih danosti in človekovih posegov v Sloveniji tudi preperevanje, spiranje in odplavljanje preperin z vsemi spremljajočimi procesi od siromašenja vegetacije in spiranja plodnih plasti tal do spodmlevanja bregov, plazenja pobočij in trganja snežnih plazov. Celotni splet naštetih pojavov zajema proučevanje erozije tal.

V Sloveniji je zaslediti erozijske pojave na površini ca. 880.000 ha ali na 44% celotnega teritorija. Na kakih 477.000 ha so erozijski procesi bolj ali manj umirjeni, na približno 403.000 ha hudourniških območij pa je spiranje in zasipanje večje od regeneracije plodnih tal. Ta območja brazda približno 1.700 km strug večjih hudournikov (z dolžino nad 0,5 km) in cca 4.790 km njihovih pritokov s skupno povprečno gostoto hidrografske mreže  $1,6 \text{ km/km}^2$ . Poleg tega je v teh območjih okrog 30.000 ha erodiranih površin, 8.720 ha odprtih žarišč globinske in bočne erozije s 1.020 ha usadov in udorov. K tem negativnim pojavom je možno dodati še zemeljske plazove, saj je skoraj tretjina zemljišč Slovenije sestavljenih iz koherentnih in z njimi mešanih tal, ki so zlasti v strminah močno nagnjena k plazenju. Končno je registriranih tudi cca 530 večjih in prek 1.500 manjših snežnih plazov, ki so bolj ali manj redni spremljevalci erozijskih pojavov.

Po presoji, ki sloni na posplošenih empiričnih izračunih in retrogradnem ovrednotenju, se pod vplivom erozijskih sil sprošča v Sloveniji letno povprečno cca  $5,300.000 \text{ m}^3$  erozijskega materiala in plodnih tal, od česar odplavijo hudourne vode cca 48% v recipiente.

Erozijski procesi niso povsod enako osredotočeni in razviti do tolikšne stopnje, da bi ogrožali naravno arvnovesje, prostorske vrednote in razvojne možnosti. Glede na intenziteto erozijskih pojavov je najbolj ogrožen gorski in predgorski svet, kjer se dajo za intenzivnejši gradbeni razvoj izkoristiti ravnice, omejene v povprečju le na cca 15 do 20% od skupnih površin. Prav te površine pa so večinoma najbolj ogrožene, saj leže nizko ob tekočih vodah,

kjer sovpadajo negativni učinki erozijskih pojavov s poseljenim, infrastrukturno opremljenim ali kmetijsko intenzivneje izkoriščenim prostorom.

Približno 60% vseh sproščenih plavin zastaja v erozijskih in hudourniških grapah, ostalih 40% sproščenega drobirja doteka v hudourniške struge, po katerih odplavljajo v sprejemne reke in obremenjujejo njihovo transportno zmogljivost.

Nakazano problematiko z erozijskimi posledicami pa je možno nadalje osvetliti ob upoštevanju, da

- zavzemajo tretjino Slovenije hribovita območja, značilna po ozkih ter nizko ob tekočih vodah ležečih dolinah in po strmih pobočjih, ki prehajajo naglo iz strmin v ravnino. Prav na teh prehodih tudi prevladuje odlaganje plavin;
- približno 730.000 ha Slovenije sestavljajo metamorfne kamnine, glinasti skrilavci, fliš ter terciarne, pretežno glinaste usedline, ki so nestabilne, zato je nagnjene k plazanju;
- v gorskem svetu so posamezna pobočja in njih vznožja marsikje izpostavljena plazanju snega in trganju snežnih plazov, saj je po dosedanjih opazovanjih približno 16.000 ha površin izrazito snežno plazovitih.

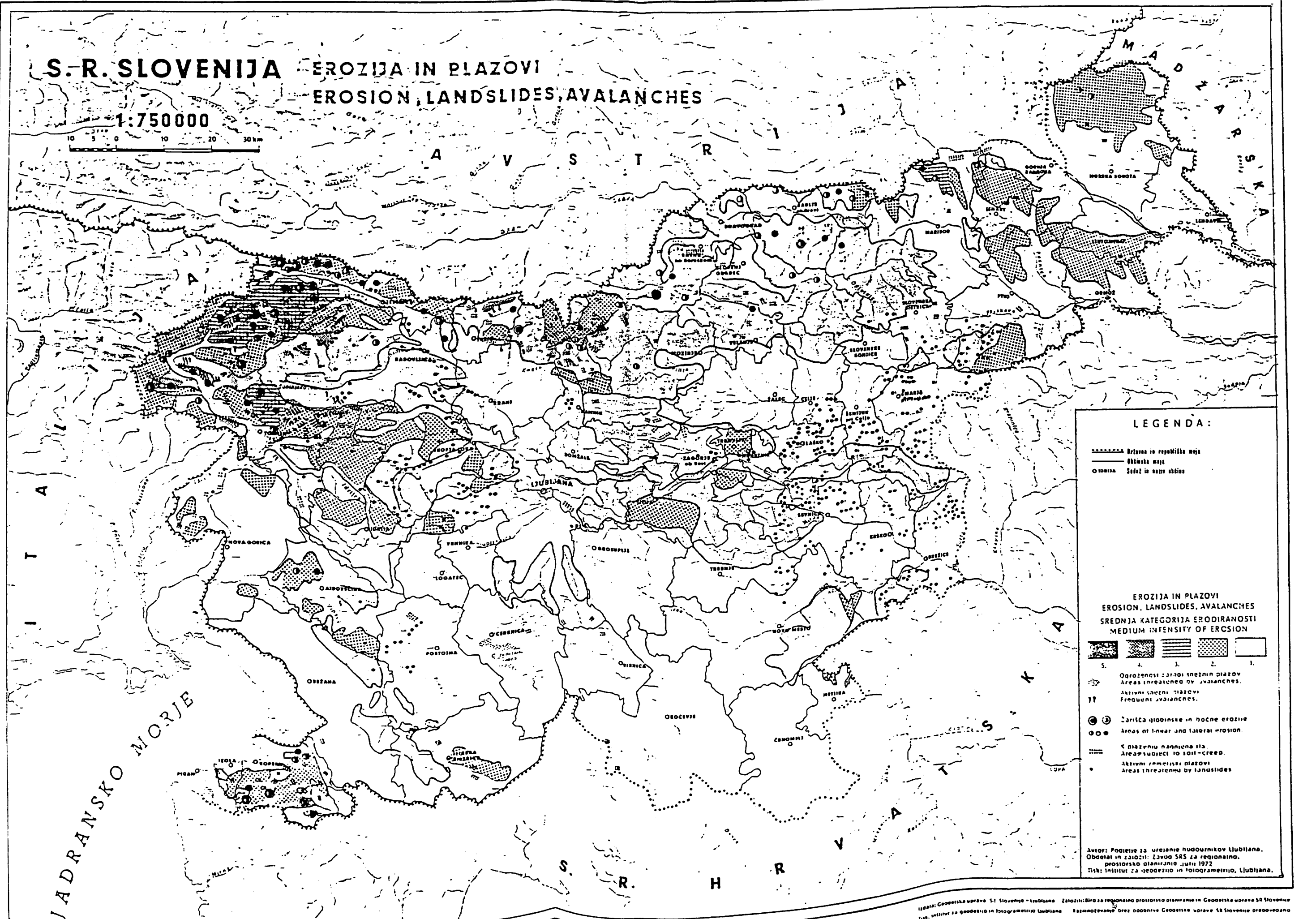
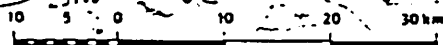
V Sloveniji je cca 400.000 ha površin s kritično koncentracijo erozijskih procesov. To so hribovita območja Kobanskega, Pohorja, Zasavskih hribov, Savinjskih Alp, Karavank, Julijskih Alp s predgorjem in Primorja. Zaradi delovanja erozijskih sil se v teh območjih sprošča letno povprečno kakih 2.480.000 m<sup>3</sup> hribinskega materiala in plodnih tal, od česar odplavljajo vode cca 1,060.000 m<sup>3</sup>/letno, v nižje predele.

V gozdnogospodarskih osnovah Slovenije je ocenjeno, da znaša sedanja stopnja urejenosti hudourniških območij cca 38%. Ob tem je potrebno še posebej opozoriti tudi na posredno škodo, ki nastaja zaradi onečiščenega zraka, s tem pogojenim hiranjem vegetacije in pospešenim sproščanjem erozijskih procesov. V tem v zvezi se naloge protierozijskih ukrepov ne omejujejo le na saniranje sedanjega stanja, temveč jih je potrebno povezovati s širšim in smotrnim gospodarjenjem v prostoru.

# S. R. SLOVENIJA EROZIJA IN PLAZOVI

## EROSION, LANDSLIDES, AVALANCHES

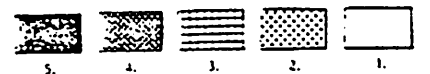
1:750000



### LEGENDA:

- Označba in republiške meje
- Obična meja
- Označa Sediš in druge občine

### EROZIJA IN PLAZOVI EROSION, LANDSLIDES, AVALANCHES SREDNJA KATEGORIJA ERODIRANOSTI MEDIUM INTENSITY OF EROSION



- Ograzenost zaradi snežnih plazov  
Areas threatened by avalanches.
- ⊕ Aktivni snežni plazovi  
Frequent avalanches.
- ⊙ ⊙ Črtilca globinske in bočne erozije  
Areas of linear and lateral erosion.
- ≡ Plazovni nanosi na tla  
Areas subject to soil-creep.
- Aktivni zemeljski plazovi  
Areas threatened by landslides

Avtor: Podjetje za urejanje hudournikov Ljubljana.  
Obdelal in zložitil: Zavod SRS za regionalno  
prostorsko planiranje, julij 1972  
Tisk: Institut za geodezijo in fotogrametrijo, Ljubljana.

IZDAR: Geodetska uprava S. R. Slovenije - Ljubljana. Založitelj: Biro za regionalno prostorsko planiranje in Geodetska uprava S. R. Slovenije  
Tisk: Institut za geodezijo in fotogrametrijo Ljubljana. Razmnoževanje brez dovoljenja Geodetske uprave S. R. Slovenije prepovedano

#### 4.3 Predvidene spremembe v gospodarjenju z gozdom in gozdnim prostorom v prihodnje

Glede na to, da proizvodnih nalog gozdov v prihodnje ne bo več možno (občutneje) povečevati, pričakujemo pa povečano potrošnjo dobrin gozdov iz neproizvodne sfere, si mora gozdarstvo svojo razvojno strategijo tem spremembam prilagoditi v čimkrajšem času. Rapidno upadanje vitalnosti in biološke stabilnosti gozdov, zmanjševanje njegovega prostora, preobremenjenost z dosedanjimi etati in obenem (pre)majhna vlaganja v gozdove so že doslej zahtevala zaustavitev naraščanja etatov, kar je bil pojav vsa povojna leta. Posledica obilja poceni lesne surovine je bil malomaren odnos do lesa (nizka stopnja predelave) in hipertrofija predelovalnih obratov. Oskrba do leta 2000 bo ostala na sedanji 69%ni ravni pokritja potreb (4 mio m<sup>3</sup> poseka)!

Tekoče družbene spremembe na političnem, gospodarskem, socialnem področju bodo imele občutne posledice tudi na gozdnogospodarskem področju. Predvsem bo prišel bolj do izraza kmet - lastnik gozda z svojimi gospodarskimi (ne)interesi nad funkcijami gozda. Tržni odnosi bodo omogočili kmetu, da proda svoje gozdne proizvode tistemu, ki bo zanje največ plačal. S tem bo (kvalitetna) lesna surovina ustrezneje ovrednotena, kmet pa stimuliran, da bo več vlagal v gojenje (kvalitetnejšega) gozda.

Po vzoru razvitejših zahodnih držav bo gozdnemu gospodarstvu končno morala biti priznana splošno koristna družbena vloga - torej tudi nadomestilo za vzdrževanje in krepitev splošnokoristnih funkcij gozdov. Gozdarstvo kot panoga posebnega družbenega pomena bo morala participirati na delu skupne porabe vsaj za najosnovnejše družbenokoristne naloge. Če naj bo osnovna surovina - les poceni, stroškov za neproizvodne naloge gozdov ne

bomo več mogli vkalkulirati v stroške proizvodnje. Glede na visoko stopnjo predelave lesa in konkurenčno sposobnost naše industrije, mora gozdarstvo zagotoviti v prihodnje več in cenejši les.

Z vidika splošne narodne ekonomike je jasno, da neracionalnega gospodarjenja s prostorom ne bo več, pri čemer bo moralo tudi gozdarstvo (skupno s papirniško in celulozno industrijo) prevzeti svoj del bremena za reprodukcijo dobrin na neustrezno izkoriščenih rastiščih.

Društveno zorenje in zavest o potrebi po zdravem okolju bo vsekakor že v bližnji prihodnosti pravnala nekontrolirano zastrupljanje zraka in voda. Za zmanjšanje skupnih emisij smo se obvezali z mednarodnimi konvencijami! Slovensko gozdarstvo je prepričano, da v onesnaženem ozračju ni možno trajno zagotavljati vseh človeku potrebnih dobrin gozda, zato bo tudi v prihodnje terjalo od emitentov strupenih izločin, da le-te čimbolj omeje v korist gozdov in človeka, ki gozdove in njegove dobrine potrebuje.



## LITERATURA

- ANKO, B., ZONTA, I. in sod., 1988. Vnašanje tujkov v gozdarstvo, seminarsko gradivo, Ljubljana.
- AZAROV, E., 1986. Paša v slovenskih gozdovih. Gozdarski vestnik, 4/86.
- \* , 1987. Bodoči razvoj gozdarstva v Sloveniji. Gradivo za razprave ob 40. obletnici BF v Ljubljani, Ljubljana.
- CAMPA, L., 1986. Poškodbe mlajših smrekovih monokultur po divjadi na Pohorju ter izdelava metodologije za obnovo prizadetih sestojev, Ljubljana, elaborat.
- \* , 1984. Forest Potentials. Weyerhaeuser Science Symposium, Washington.
- ČAMPA, L., DOBRE, A., ŽGAJNAR, A., 1988. Skladnejši razvoj Slovenije in manj razvitih območij, Ljubljana, model.
- \* , 1988. Gozd - divjad, zbirka referatov in razprav. SIS za gozdarstvo Slovenije, Ljubljana.
- \* , 1986. Gozd in okolje - Foren 86, Ljubljana.
- \* , 1975. Gozdovi na Slovenskem. Založba Borec, Ljubljana.
- \* , 1981. Intenziviranje in racionalizacija gospodarjenja z gozdovi v SRS. Gozdarski študijski dnevi Novo mesto, Seminarsko gradivo.
- KAVČIČ, S., 1985. Težave pri merjenju uspešnosti poslovanja v gozdarstvu. Zbornik gozdarstva in lesarstva, Ljubljana.
- KAVČIČ, S., 1987. Razlika v ekonomski moči gozdnogospodarskih območij. Gradivo za posvetovanje, Ljubljana.
- KOSIR, Ž., 1975. Zasnova uporabe prostora. Gozdarstvo. Ljubljana, raziskava.
- MARINČEK, L., 1987. Bukovi gozdovi na Slovenskem, DE, Ljubljana.
- OGRIN, D., 1989. Slovenska krajina. DZS, Ljubljana
- PINTAR, J., 1973. Stanje v prostoru in razvojne težnje - Erozijska. Zavod SRS za regionalno prostorsko planiranje, Ljubljana.
- \* , 1981. Popis gozdov. Inštitut za gozdno in lesno gospodarstvo, Ljubljana.
- \* , 1987. Problematika vnašanja tujkov v gozdni prostor.
- \* , 1986. Publikacijski opisi gozdnogospodarskih območij ob kongresu IUFRO v Ljubljani.
- \* , 1987. Seminarsko gradivo, BF, VTOZD za gozdarstvo, SIS za gozdarstvo SRS, Ljubljana.
- \* , 1990. Rekreativna vloga gozda, Zbornik seminarja, BF, VTOZD za gozdarstvo, Ljubljana.
- \* , 1988. Statistični letopis za 1.1981, str.583, Ljubljana.
- SOLAR, M. in sod., 1989. Črna knjiga o propadanju gozdov v Sloveniji leta 1987, Inštitut za gozdno in lesno gospodarstvo, Ljubljana.
- ŠOLAR, M., 1990. Stanje slovenskih gozdov v letu 1989 in gibanje njihove poškodovanosti v obdobju 1985-1989, Gozdarski vestnik 2/90, str.85-90, Ljubljana.
- VRISER, I., 1982. O geografskem proučevanju podeželja.
- ZORNI, M. in sod., 1974. Gozdnovegetacijska karta Slovenije. Biro za gozdarsko načrtovanje, Ljubljana.
- ZONTA, I., 1982. Opuščanje in zaraščanje kmetijskih zemljišč ter spreminjanje namembnosti rabe plodnih zemljišč. Ljubljana.

PRILOGE

**ILUSTRACIJA GOZDNIH FONDOV**

po gozdnogospodarskih območjih Slovenije

(tabeli, kartogrami, diagrami)

GOZDNA GOSPODARSTVA	HA	%GG	%SL	%DV	%NAM
TOLMIN	112.923	11,2	100,0	100,0	100,0
BEER	51.222	5,1	100,0	100,0	100,0
KRANJ	67.569	6,7	100,0	100,0	100,0
LJUBLJANA	130.347	13,0	100,0	100,0	100,0
POSTOJNA	69.038	6,9	100,0	100,0	100,0
KOZEVJE	81.111	8,1	100,0	100,0	100,0
NOVO MESTO	81.111	8,1	100,0	100,0	100,0
OPREVICE	68.813	6,8	100,0	100,0	100,0
CELJE	68.813	6,8	100,0	100,0	100,0
HAZARJE	57.683	5,7	100,0	100,0	100,0
SLOVENJ GRADEC	57.683	5,7	100,0	100,0	100,0
MURSKA SOBOTA	35.457	3,5	100,0	100,0	100,0
KRAS	6.3	0,6	100,0	100,0	100,0
<b>SLOVENIJA</b>	<b>1.006.024</b>	<b>100,0</b>	<b>100,0</b>	<b>100,0</b>	<b>100,0</b>

-----+++ ++++++.....MS.....

-----+++++MP+++++-----

\*\*\*\*\*.....BL.....\*\*.....NA.....-----+++++-----

\*\*\*\*\*-----\*\*\*\*\*-----

\*\*\*\*\*-----\*\*\*\*\*-----

\*\*\*\*\*-----\*\*\*\*\*-----

-----PQ-----PM-----

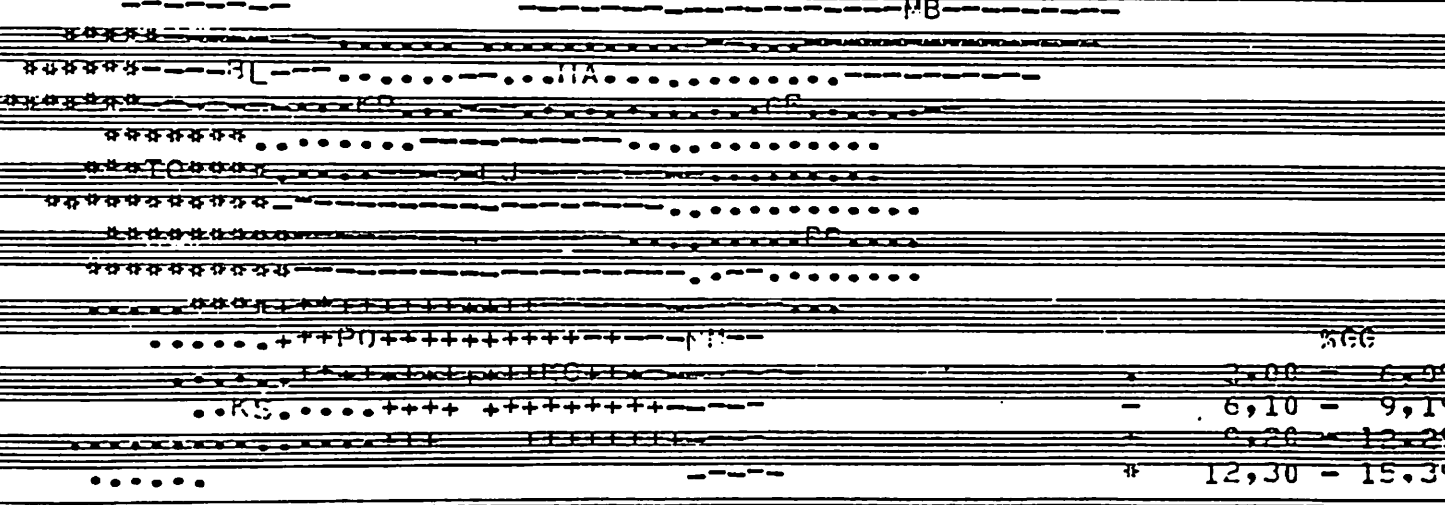
-----KS-----

%GG  
 2,00 - 5,60  
 5,70 - 8,30  
 8,40 - 11,00  
 \* 11,10 - 13,70

GOZDNA GOSPODARSTVA	%GG	PANG	
TOLMIN	11,2	13	*****
BEER	5,1	3	*****
KRANJ	6,7	7	*****
LJUBLJANA	13,0	14	*****
POSTOJNA	6,9	6	*****
KOZEVJE	8,1	10	*****
NOVO MESTO	8,1	11	*****
OPREVICE	6,8	6	*****
CELJE	6,8	6	*****
HAZARJE	4,5	2	*****
SLOVENJ GRADEC	5,7	6	*****
MURSKA SOBOTA	3,5	1	*****
KRAS	0,6	5	*****

POVRŠINA GOZDOV  
RAZPOREDELJE

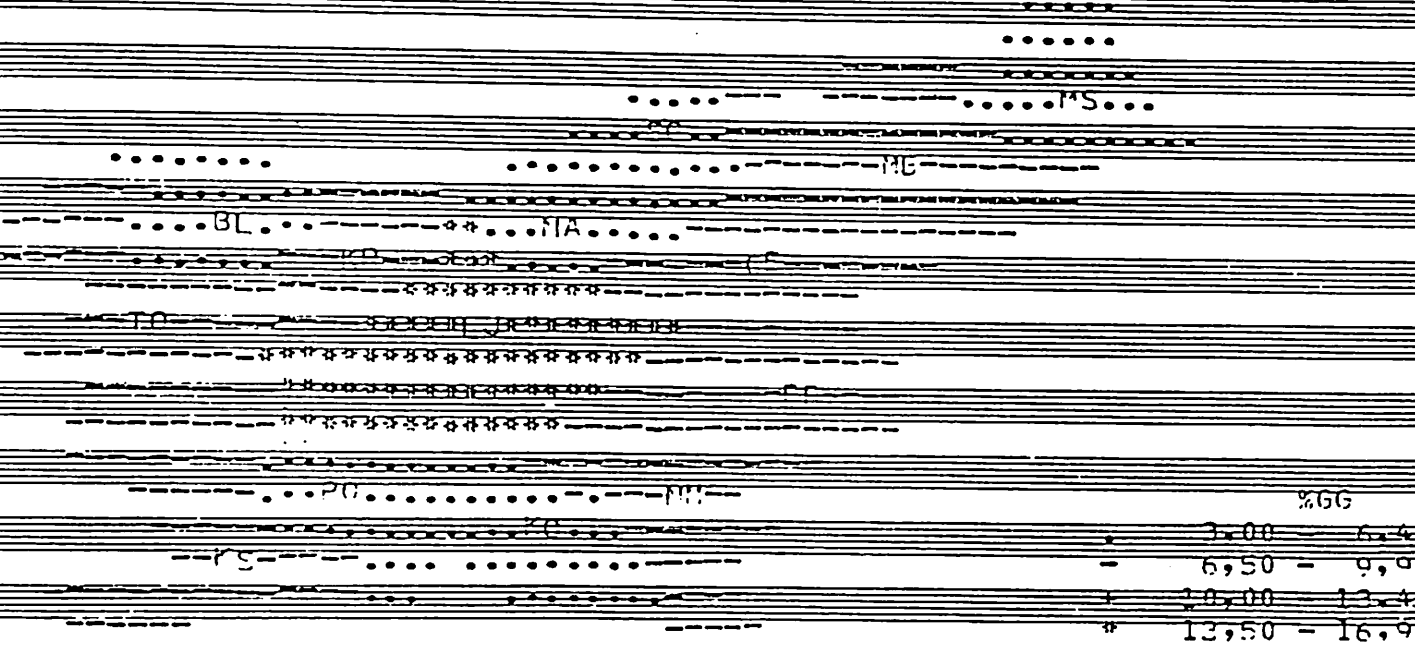
GOZDNA GOSPODARSTVA	HA	%GG	%SL	%DV	%MAM
TOLMIN	50.190	14,3	44,4	100,0	100,0
BLEJ	26.344	7,4	5,2	100,0	100,0
KRANJ	21.128	6,0	31,3	100,0	100,0
LJUBLJANA	25.885	7,3	19,5	100,0	100,0
POSTOJNA	35.952	10,2	52,1	100,0	100,0
KOČEVJE	41.389	11,8	57,7	100,0	100,0
NOVO MESTO	27.722	7,9	34,2	100,0	100,0
PRELICE	15.474	4,4	24,8	100,0	100,0
CELJE	13.589	3,9	19,7	100,0	100,0
NAZARJE	14.858	4,2	17,3	100,0	100,0
SLOVENJ GRADec	24.384	6,9	42,3	100,0	100,0
PIRIBOR	28.869	8,2	33,4	100,0	100,0
MURSKA SOBOTA	10.795	3,1	30,4	100,0	100,0
KRAS	38.445	10,9	33,2	100,0	100,0
SLOVENIJA	351.510	100,0	34,9	100,0	100,0



GOZDNA GOSPODARSTVA	%GG	PAHIG
TOLMIN	14,3	14
BLEJ	7,4	9
KRANJ	6,0	7
LJUBLJANA	7,3	8
POSTOJNA	10,2	12
KOČEVJE	11,8	13
NOVO MESTO	7,9	10
PRELICE	4,4	4
CELJE	3,9	3
NAZARJE	4,2	5
SLOVENJ GRADec	6,9	7
PIRIBOR	8,2	11
MURSKA SOBOTA	3,1	1
KRAS	10,9	2

POVPREČNA GOZDNOV  
ZASTAVLJANOST

GOZDNA GOSPODARSTVA	HA	SGG	ZSL	SDV	%MAM
TOLMIN	62.733	9,6	55,6	100,0	100,0
BLEJ	25.239	3,7	40,2	100,0	100,0
KRANJ	46.441	7,1	62,7	100,0	100,0
LJUBLJANA	195.236	15,1	50,2	100,0	100,0
POSTOJNA	33.056	5,1	47,9	100,0	100,0
KOPEVJE	22.823	3,1	33,2	100,0	100,0
NOVO MESTO	53.389	8,2	65,8	100,0	100,0
PREMICE	48.739	7,5	75,7	100,0	100,0
CELJE	55.224	8,4	80,3	100,0	100,0
HAZARJE	22.222	4,2	52,4	100,0	100,0
SLOVENJ GRADEC	33.299	5,1	57,7	100,0	100,0
MARIBOR	58.125	6,2	67,4	100,0	100,0
MURSKA SOBOTA	24.662	3,8	69,6	100,0	100,0
KRAS	31.227	7,7	77,9	100,0	100,0
SLOVENIJA	654.514	100,0	65,1	100,0	100,0

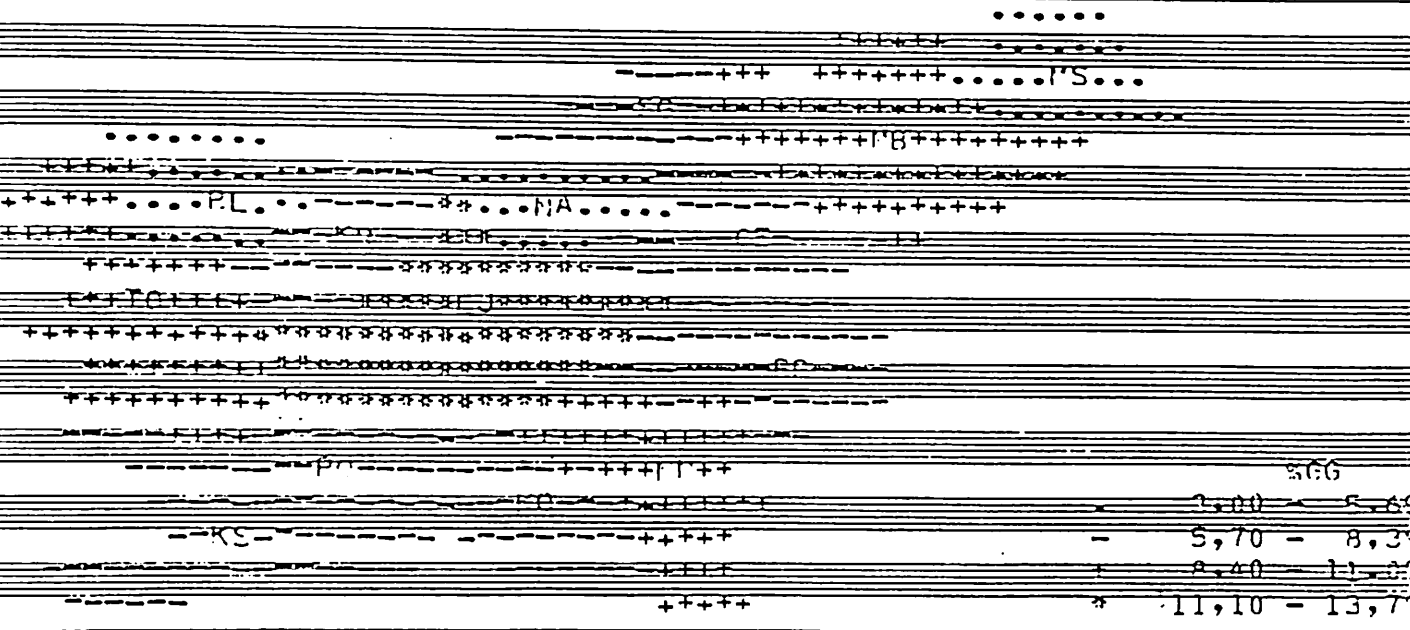


GOZDNA GOSPODARSTVA	SGG	FAKTO
TOLMIN	9,6	13
BLEJ	3,7	1
KRANJ	7,1	7
LJUBLJANA	15,1	14
POSTOJNA	5,1	6
KOPEVJE	4,3	4
NOVO MESTO	8,2	10
PREMICE	7,5	8
CELJE	8,4	11
HAZARJE	4,3	3
SLOVENJ GRADEC	5,1	5
MARIBOR	6,2	12
MURSKA SOBOTA	3,8	2
KRAS	7,7	9

%GG  
3,00 - 6,40  
6,50 - 9,00  
10,00 - 13,40  
13,50 - 16,90

POVPISNA GOZDOV HPEZ OMEJITVE PO NAHERU

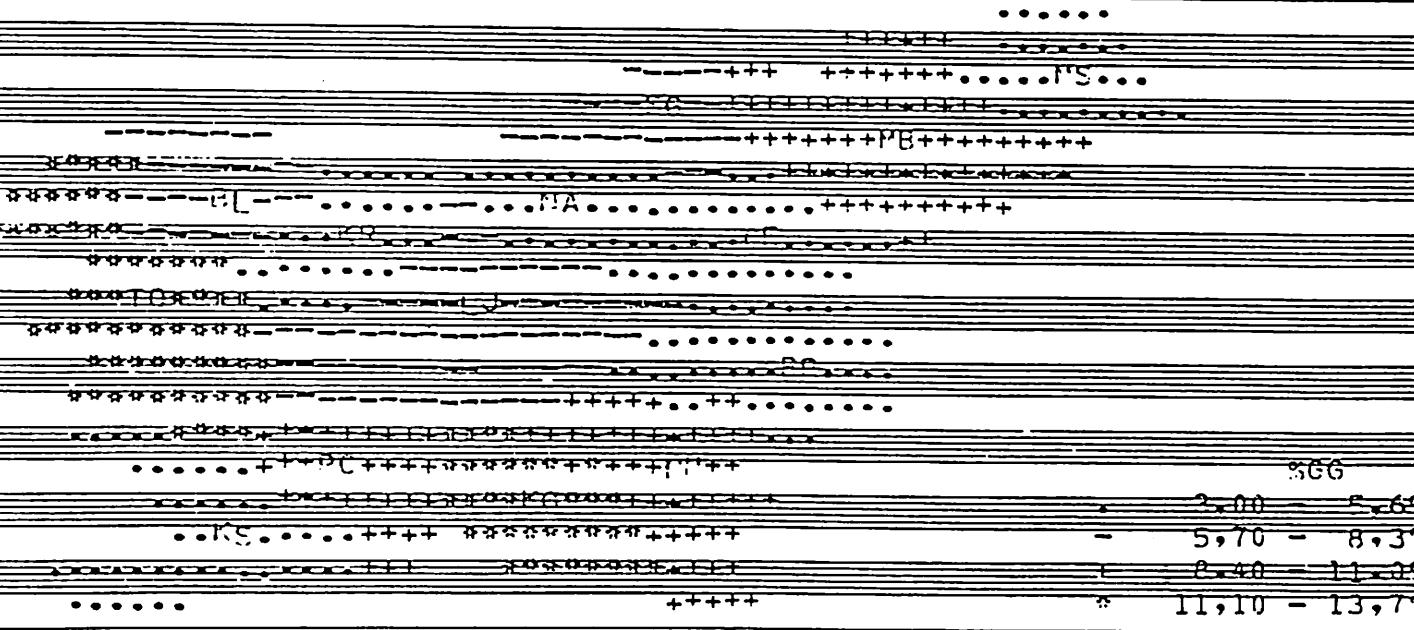
GOZDNA GOSPODARSTVA	HA	%GG	SSL	%DV	%NAH
TOLFIN	94.505	10,1	100,0	100,0	83,7
STEF	10.235	1,1	100,0	100,0	10,7
KRAFJ	61.444	6,6	100,0	100,0	90,9
LJUBLJANA	129.545	13,9	100,0	100,0	92,1
POSTOJNA	65.707	7,1	100,0	100,0	95,2
KOČEVJE	75.355	8,1	100,0	100,0	92,0
NOVO MESTO	79.436	8,5	100,0	100,0	97,9
BRDICE	72.825	7,8	100,0	100,0	97,3
CELJE	64.795	7,0	100,0	100,0	94,2
NAZARJE	4.3	0,0	100,0	100,0	2,1
SLOVENJ GRADEC	54.170	5,8	100,0	100,0	93,9
PTUJ	9.3	0,1	100,0	100,0	97,6
MURSKA SOBOTA	34.406	3,7	100,0	100,0	97,0
KRAS	6,3	0,1	100,0	100,0	98,6
SLOVENIJA	931.509	100,0	100,0	100,0	92,6



GOZDNA GOSPODARSTVA	KAC	PARC
TOLFIN	10,1	13
STEF	1,1	3
KRAFJ	6,6	5
LJUBLJANA	12,9	14
POSTOJNA	7,1	10
KOČEVJE	8,1	7
NOVO MESTO	8,5	11
BRDICE	7,8	6
CELJE	7,0	9
NAZARJE	0,0	2
SLOVENJ GRADEC	5,8	6
PTUJ	0,1	12
MURSKA SOBOTA	3,7	1
KRAS	0,1	8

POVPESNA GOZDOV BREZ OMEJITVE PO NAJEMU  
 POKRETI

GOZDNA GOSPODARSTVA	HA	%GG	%SL	%DV	%MAM
TOLMIN	38.766	12,8	41,0	100,0	77,2
PLEŠ	13.240	5,5	15,0	100,0	73,1
KRANJ	16.647	5,5	27,1	100,0	78,8
LJUBLJANA	21.747	7,1	13,0	100,0	84,4
POSTOJNA	33.084	10,9	50,4	100,0	91,9
KOČEVJE	35.971	12,1	33,0	100,0	89,9
NOVO MESTO	26.589	8,8	33,5	100,0	95,9
BREŽICE	14.895	4,3	13,0	100,0	88,2
CELJE	12.310	4,1	19,0	100,0	90,6
HAZARJE	13.240	4,2	13,0	100,0	75,1
SLOVENJ GRADec	21.548	7,1	39,8	100,0	88,4
MAJŠKOR	25.909	7,3	21,0	100,0	93,6
MURSKA SOBOTA	9.905	3,3	28,8	100,0	91,8
KRAC	13.240	4,0	13,0	100,0	86,0
SLOVENIJA	303.177	100,0	32,5	100,0	86,2

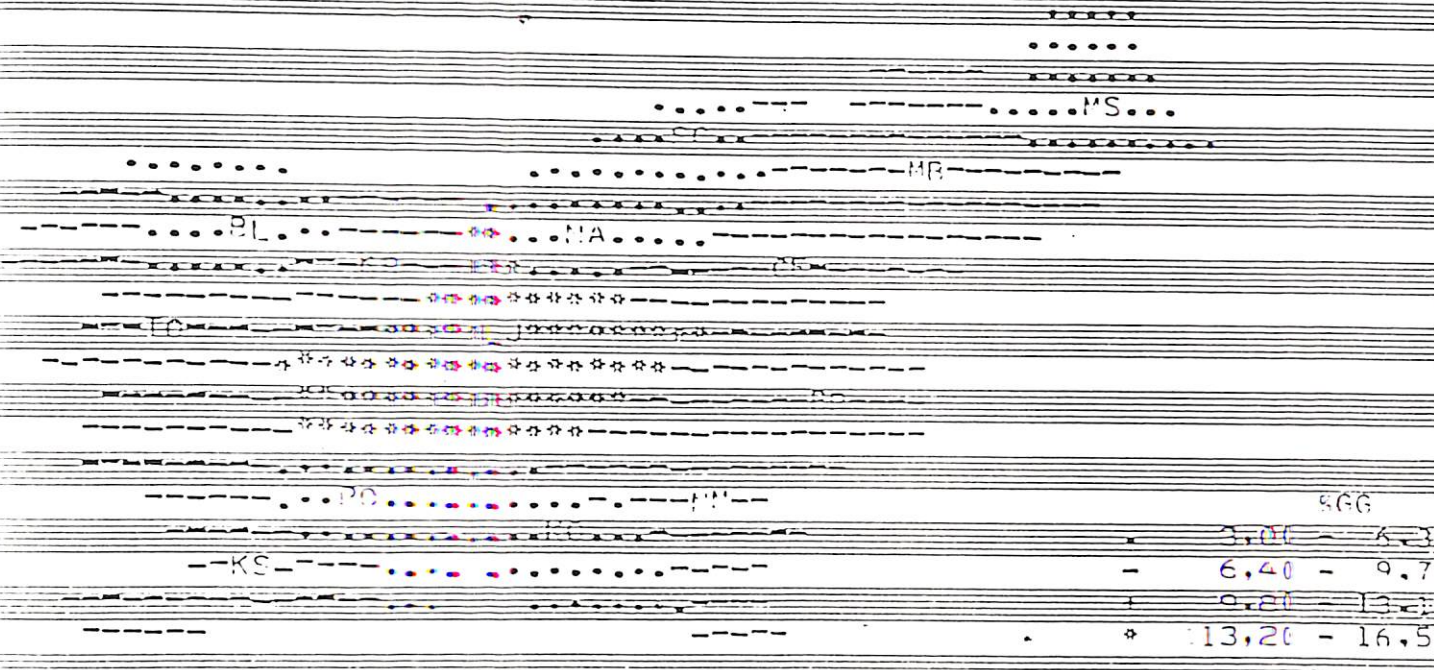


GOZDNA GOSPODARSTVA	%GG	RANG
TOLMIN	12,8	16
PLEŠ	5,5	7
KRANJ	5,5	6
LJUBLJANA	7,1	3
POSTOJNA	10,9	1
KOČEVJE	12,1	13
NOVO MESTO	8,8	11
BREŽICE	4,3	5
CELJE	4,1	2
HAZARJE	4,2	3
SLOVENJ GRADec	7,1	4
MAJŠKOR	7,3	11
MURSKA SOBOTA	3,3	1
KRAC	4,4	2



POVPŠNA GOZDNOV RPEZ OMEJITVE PO NAJFNU  
ZASEBN

GOZDNA GOSPODARSTVA	HA	%GG	%SL	%DV	%NAM
TOLMIN	55.739	8,9	59,0	100,0	88,9
BEER	22.355	3,9	75,0	100,0	87,6
KRANJ	44.797	7,1	72,9	100,0	96,5
LJUBLJANA	16.760	2,8	80,0	100,0	94,0
POSTOJNA	32.623	5,2	40,6	100,0	98,7
KOZEVJE	25.000	4,3	60,0	100,0	96,0
NOVO MESTO	52.847	8,4	66,5	100,0	99,0
PREKICE	17.793	3,0	75,0	100,0	92,0
CELJE	52.485	8,4	81,0	100,0	95,0
HAZARJE	22.600	3,7	60,0	100,0	91,7
SLOVENJ GRADEC	32.622	5,2	60,2	100,0	98,0
MAJTROR	10.000	1,7	60,0	100,0	99,0
MURSKA SOBOTA	24.501	3,9	71,2	100,0	99,3
KRAS	10.000	1,7	75,0	100,0	98,0
SLOVENIJA	628.332	100,0	67,5	100,0	96,0



GOZDNA GOSPODARSTVA	%GG	RANG
TOLMIN	8,9	12
BEER	3,9	1
KRANJ	7,1	7
LJUBLJANA	2,8	14
POSTOJNA	5,2	6
KOZEVJE	4,3	4
NOVO MESTO	8,4	10
PREKICE	3,0	8
CELJE	8,4	11
HAZARJE	3,7	3
SLOVENJ GRADEC	5,2	5
MAJTROR	1,7	13
MURSKA SOBOTA	3,9	2
KRAS	1,7	9

LESNA ZALOGA

IGLAVCI + LISTAVCI

GOZDNA GOSPODARSTVA	M3	%GG	%SL	%DV	%NAP	M3/HA	INDEX
TOLMIN	16.117.410	8,7	100,0	100,0	100,0	143	
CELJE	12.979.564	6,5	100,0	100,0	100,0	236	E
KRANJ	14.021.930	7,5	100,0	100,0	100,0	208	I
LJUBLJANA	14.431.315	7,8	100,0	100,0	100,0	209	I
POSTOJNA	15.222.854	8,2	100,0	100,0	100,0	220	E
KOČEVJE	14.960.897	8,1	100,0	100,0	100,0	184	I
NOVO MESTO	9.367.800	4,9	100,0	100,0	100,0	143	
BREŽICE	12.979.564	7,0	100,0	100,0	100,0	189	I
HAZARJE	9.367.800	5,0	100,0	100,0	100,0	222	E
SLOVENJ GRADEC	14.246.583	7,7	100,0	100,0	100,0	247	I
PIRIBOR	19.407.488	10,4	100,0	100,0	100,0	219	E
MURSKA SOBOTA	4.967.640	2,6	100,0	100,0	100,0	137	
PPAS	3.951.551	2,1	100,0	100,0	100,0	62	
SLOVENIJA	185.812,813	100,0	100,0	100,0	100,0	185	I

-----+++ ++++++.....MS.....

-----+++++MB+++++-----

+++++-----BL-----\*-----NA-----+++++-----

+++++-----\*-----\*-----\*-----\*-----\*-----

+++++-----\*-----\*-----\*-----\*-----\*-----

+++++-----\*-----\*-----\*-----\*-----\*-----

.....--PJ-----+++++-----P-----

.....KS.....-----+++++-----

.....

+++++

%GG  
 2,00 - 4,99  
 5,00 - 7,99  
 8,00 - 10,99  
 11,00 - 13,99

GOZDNA GOSPODARSTVA %GG RANG

TOLMIN	8,7	12	#####
CELJE	6,5	5	#####
KRANJ	7,5	7	#####
LJUBLJANA	7,8	14	#####
POSTOJNA	8,2	9	#####
KOČEVJE	8,1	11	#####
NOVO MESTO	4,9	10	#####
BREŽICE	7,0	3	#####
CELJE	7,0	6	#####
HAZARJE	5,4	4	#####
SLOVENJ GRADEC	7,7	8	#####
PIRIBOR	10,4	13	#####
MURSKA SOBOTA	2,6	2	#####
PPAS	2,1	1	#####

LESNA ZALOGA  
 SPIMBENI + ZACI  
 IGLAVCI + LISTAVCI

GOZDNA GOSPODARSTVA	M3	%GG	%SL	%DV	%NAM	M3/HA	INDE
TOLMIN	16.117.410	8,7	100,0	100,0	100,0	143	
BEED	12.006.180	6,5	100,0	100,0	100,0	236	
KRANJ	14.021.830	7,5	100,0	100,0	100,0	208	
LJUBLJANA	24.371.605	13,1	100,0	100,0	100,0	186	
POSTOJNA	14.431.315	7,8	100,0	100,0	100,0	209	
KOPRVJE	15.225.255	8,2	100,0	100,0	100,0	220	
NOVO MESTO	14.960.997	8,1	100,0	100,0	100,0	184	
PTUJICE	9.147.703	4,9	100,0	100,0	100,0	143	
CELJE	12.979.564	7,0	100,0	100,0	100,0	189	
NAZARJE	8.060.338	4,3	100,0	100,0	100,0	222	
SLOVENJ GRADEC	14.246.583	7,7	100,0	100,0	100,0	247	
PTUJ	19.407.288	10,2	100,0	100,0	100,0	218	
MURSKA SOBOTA	4.967.640	2,6	100,0	100,0	100,0	137	
KRAS	3.971.001	2,1	100,0	100,0	100,0	62	
SLOVENIJA	185.912.813	100,0	100,0	100,0	100,0	195	

\*\*\*\*\* \*\*\*\*\*MS

\*\*\*\*\*

\*\*\*\*\*M8\*\*\*\*\*

\*\*\*\*\*B1 \*\*\*\*\*A\*\*\*\*\*

+++++

+++++

+++++

+++++

+++++

+++++

+++++

+++++

+++++

+++++

+++++

M3/HA

60,00 - 109,99

- 110,00 - 159,99

+ 160,00 - 209,99

\* 210,00 - 259,99

GOZDNA GOSPODARSTVA M3/HA PANG

TOLMIN	143	3	*****
BEED	236	13	*****
KRANJ	208	9	*****
LJUBLJANA	186	8	*****
POSTOJNA	209	9	*****
KOPRVJE	220	11	*****
NOVO MESTO	184	8	*****
PTUJICE	143	7	*****
CELJE	189	9	*****
NAZARJE	222	12	*****
SLOVENJ GRADEC	247	13	*****
PTUJ	218	11	*****
MURSKA SOBOTA	137	7	*****
KRAS	62	3	*****

PRIPASTEK V GOZDOVIH PREZ OMEJITVE PO NAMENU

DEBELJENI + ZASLONI  
IGLAVCI + LISTAVCI

GOZDNA GOSPODARSTVA	M3	%GG	%SL	%DV	M3/HA	INDEKS	9
TOLMIN	404.929	8,8	100,0	100,0	4,3	87	2,
PREDA	249.236	5,8	100,0	100,0	4,4	88	2,
KRANJ	293.992	6,4	100,0	100,0	4,8	97	2,
LJUBLJANA	347.892	11,8	100,0	100,0	4,5	91	2,
POSTOJNA	415.197	9,0	100,0	100,0	6,3	128	3,
KUZEVJE	379.011	8,0	100,0	100,0	5,7	117	2,
NOVO MESTO	437.022	9,5	100,0	100,0	5,5	111	3,
PREJICE	253.504	5,5	100,0	100,0	4,1	82	2,
CELJE	346.180	7,5	100,0	100,0	5,3	108	2,
HAZARJE	212.654	4,6	100,0	100,0	5,2	106	2,
SLOVENJ GRADEC	340.099	7,4	100,0	100,0	6,3	127	2,
PIRIBOR	400.150	10,7	100,0	100,0	5,6	114	2,
MURSKA SOBOTA	128.124	2,8	100,0	100,0	3,7	75	2,
PTAS	107.952	2,3	100,0	100,0	3,3	70	2,
SLOVENIJA	4.602.195	100,0	100,0	100,0	4,9	100	2,

.....

+++++\*# \*\*\*\*\*MS...

+++++\*# \*\*\*\*\*MP\*\*\*\*\*

+++++\*# \*\*\*\*\*NA\*\*\*\*\*

+++++\*# \*\*\*\*\*PC\*\*\*\*\*

.....++PC+++++\*# \*\*\*\*\*MI++

.....\*# \*\*\*\*\*KS.....++++ +++++\*# \*\*\*\*\*

.....+++++\*# \*\*\*\*\*

%GG  
2,00 - 4,60  
- 4,70 - 7,39  
+ 7,40 - 10,69  
\* 10,10 - 12,79

GOZDNA GOSPODARSTVA	%GG	RANG
TOLEEN	2,9	17
PLFF	5,6	5
PRALU	4,4	6
LJUBLJANA	11,8	14
POSTOJNA	9,0	11
KUZEVJE	8,0	9
NOVO MESTO	9,5	12
PREJICE	5,5	4
CELJE	7,5	8
HAZARJE	4,6	3
SLOVENJ GRADEC	7,4	7
PIRIBOR	10,7	13
MURSKA SOBOTA	2,8	2
PTAS	2,3	1

ETAT V GOZDOVIH BREZ OMEJITVE PO NAMENU

IGLAVCI + LISTAVCI

GOZDNA GOSPODARSTVA	M3	%GG	%SL	%CV	M3/HA	INDERS
TOLMIN	2.249.851	7,0	100,0	100,0	23,8	69
PIFF	1.842.426	5,8	100,0	100,0	41,7	135
KRAJNJ	2.181.126	6,8	100,0	100,0	35,5	103
LJUBLJANA	1.842.426	11,9	100,0	100,0	31,8	92
POSTOJNA	2.811.871	8,7	100,0	100,0	42,8	124
KOČEVJE	1.156.987	8,7	100,0	100,0	41,2	121
NOVO MESTO	2.615.780	8,1	100,0	100,0	32,9	95
PRESTICE	1.405.430	4,7	100,0	100,0	27,2	69
CELJE	2.309.647	7,2	100,0	100,0	35,6	103
NAZARJE	1.754.231	5,4	100,0	100,0	43,3	127
SLOVENJ GRADEC	2.643.133	8,2	100,0	100,0	48,8	141
MARKOPOL	1.707.319	11,7	100,0	100,0	43,6	126
MURSKA SOBOTA	918.587	2,8	100,0	100,0	26,7	77
FRAS	626.505	1,9	100,0	100,0	5,3	20
SLOVENIJA	32.265.941	100,0	100,0	100,0	34,6	100

.....MS.....

+++++++ME+++++

+++++-----L-----MA-----+++++ME+++++

+++++++ME+++++

+++++++ME+++++

+++++++ME+++++

.....+TPO++++ME+++++T++++

.....1,00 = 3,20

..KS.....++++ ME+++++T++++ = 3,90 = 6,70

.....T++++ ME+++++T++++ = 6,80 = 9,60

.....++++ ME+++++T++++ = 9,70 = 12,50

GOZDNA GOSPODARSTVA	%GG	RANG
TOLMIN	7,0	7
PIFF	5,8	5
KRAJNJ	6,8	6
LJUBLJANA	11,9	14
POSTOJNA	8,7	11
KOČEVJE	8,7	12
NOVO MESTO	8,1	9
PRESTICE	4,7	3
CELJE	7,2	8
NAZARJE	5,4	4
SLOVENJ GRADEC	8,2	10
MARKOPOL	11,7	13
MURSKA SOBOTA	2,8	2
FRAS	1,9	1

ETAT V GOZDOVIH RPEZ OMEJITVE PO IMENU

IGLAVCI + LISTAVCI

GOZDNA GOSPODARSTVA	M3	%GG	%SL	%DV	M3/HA	INDEKS
TOLMIN	2.249.951	7,0	100,0	100,0	23,8	69
PLER	1.882.826	6,8	100,0	100,0	23,7	103
KRANJ	2.181.126	6,8	100,0	100,0	35,5	103
LJUBLJANA	2.332.209	11,7	100,0	100,0	31,7	92
POSTOJNA	2.911.871	8,7	100,0	100,0	42,8	124
NOVO MESTO	2.615.790	8,1	100,0	100,0	32,9	95
CELJE	2.309.647	7,2	100,0	100,0	35,6	103
SLOVENJ GRADEC	2.643.133	8,2	100,0	100,0	48,8	141
MURSKA SOBOTA	918.587	2,8	100,0	100,0	26,7	77
SRLOVENIJA	32.265.941	100,0	100,0	100,0	34,6	100

\*\*\*\*\*

	M3/HA
.....	10,00 - 20,00
..KS.....	20,60 - 31,19
.....	31,20 - 41,79
.....	41,80 - 52,39

GOZDNA GOSPODARSTVA M3/HA RANG

TOLMIN	23,8	3
PLER	23,7	12
KRANJ	35,5	7
LJUBLJANA	31,7	5
POSTOJNA	42,8	9
NOVO MESTO	32,9	14
CELJE	35,6	8
SLOVENJ GRADEC	48,8	11
MURSKA SOBOTA	26,7	10
KOAS	10,0	1

PREGLED GOZDNIH FONDOV

po gozdnogospodarskih območjih Slovenije

Datum obdelave: 15.02.90

REPUBLIKA SLOVENIJA, LEONINA PRILOGA PRIHODSTKOV IN STATOV II POPISA GOŠČOV 1990

POSODARSTVO	Pov. širina	Lesna zaloge			Prirastek			E t a t		
		iglavci	listavci	skupaj	iglavci	listavci	skupaj	iglavci	listavci	skupaj
1	24.833,98	4.931,335	7.646,791	14.578,126	119,474	290,420	409,894	781,634	1.504,091	2.285,625
2	8.207,60	157,636	776,435	934,071	3,609	18,301	22,430	2,257	12,419	14,676
3	3.791,00	182,672	499,416	682,088	4,917	13,593	18,510	0	0	0
<b>Tolmin</b>	<b>36.832,58</b>	<b>5.271,641</b>	<b>10.922,642</b>	<b>16.194,235</b>	<b>128,000</b>	<b>322,314</b>	<b>450,314</b>	<b>783,891</b>	<b>1.517,410</b>	<b>2.300,301</b>
<b>m<sup>3</sup>/ha</b>				<b>142</b>			<b>3,9</b>			<b>2,0</b>
1	42.593,64	3.302,751	2.245,476	11.248,249	228,608	41,480	270,088	1.500,706	130,756	1.935,462
2	1.605,08	191,146	88,178	279,324	4,915	1,344	6,259	15,335	6,591	21,876
3	11.307,60	710,438	469,564	1.180,002	13,186	6,031	19,217	0	0	0
<b>Bled</b>	<b>55.499,24</b>	<b>3.904,337</b>	<b>2.803,238</b>	<b>12.707,575</b>	<b>246,709</b>	<b>48,555</b>	<b>295,264</b>	<b>1.617,091</b>	<b>139,347</b>	<b>1.957,338</b>
<b>m<sup>3</sup>/ha</b>				<b>229</b>			<b>5,3</b>			<b>3,5</b>
1	62.245,91	3.073,554	4.326,423	13.601,977	209,133	92,743	300,376	1.509,501	667,719	2.206,242
2	1.842,07	222,837	87,885	310,722	5,000	1,737	6,737	27,955	9,001	36,986
3	4.199,02	194,849	170,280	365,129	3,843	2,984	6,727	0	0	0
<b>Kranj</b>	<b>68.287,41</b>	<b>3.691,240</b>	<b>4.594,588</b>	<b>14.077,928</b>	<b>215,978</b>	<b>97,364</b>	<b>313,342</b>	<b>1.538,508</b>	<b>676,720</b>	<b>2.243,228</b>
<b>m<sup>3</sup>/ha</b>				<b>209</b>			<b>4,6</b>			<b>3,3</b>
1	123.813,24	12.692,220	11.082,837	23.775,057	110,556	243,297	353,853	2.201,129	1.700,502	3.921,631
2	5.121,85	354,921	429,943	784,764	9,286	9,176	17,462	32,839	43,869	76,758
3	3.012,87	111,391	274,974	386,365	891	2,097	2,988	0	0	0
<b>Ljubljana</b>	<b>134.948,95</b>	<b>13.158,532</b>	<b>11.787,654</b>	<b>24.946,186</b>	<b>221,733</b>	<b>254,570</b>	<b>476,303</b>	<b>2.024,018</b>	<b>1.764,371</b>	<b>3.998,389</b>
<b>m<sup>3</sup>/ha</b>				<b>185</b>			<b>4,3</b>			<b>3,0</b>
1	12.807,60	3.214,457	5.032,279	14.247,736	240,272	181,586	421,858	1.937,802	901,782	2.841,604
2	1.484,00	193,357	58,982	159,309	2,745	1,893	4,638	12,777	1,450	19,227
3	2.127,40	18,104	259,591	310,715	961	5,219	6,980	0	0	0
<b>Postojna</b>	<b>71.099,44</b>	<b>3.075,938</b>	<b>5.344,822</b>	<b>14.720,760</b>	<b>242,978</b>	<b>190,498</b>	<b>433,476</b>	<b>1.950,599</b>	<b>310,232</b>	<b>2.860,834</b>
<b>m<sup>3</sup>/ha</b>				<b>206</b>			<b>6,1</b>			<b>4,0</b>
1	63.883,60	1.891,663	6.897,537	14.789,200	186,982	183,512	370,494	1.675,705	1.494,022	3.169,927
2	3.078,67	73,923	378,281	452,204	2,099	10,199	12,298	19,223	64,955	83,178
3	2.137,17	0	0	0	0	0	0	0	0	0
<b>Kočevje</b>	<b>17.854,00</b>	<b>1.965,586</b>	<b>1.175,318</b>	<b>3.140,904</b>	<b>135,081</b>	<b>193,711</b>	<b>328,792</b>	<b>1.694,128</b>	<b>1.559,977</b>	<b>3.254,105</b>
<b>Kočevska reka</b>	<b>17.854,00</b>	<b>2.017.502</b>	<b>2.267.458</b>	<b>4.284.960</b>	<b>28.245</b>	<b>43.081</b>	<b>71.326</b>	<b>197.710</b>	<b>379.110</b>	<b>576.820</b>
<b>m<sup>3</sup>/ha</b>				<b>224</b>			<b>5,2</b>			<b>4,4</b>
1	16.887,30	4.423,096	10.315,952	14.744,038	131,867	307,334	439,201	845,421	1.731,624	2.627,045
2	1.486,96	50,205	172,176	222,381	1,173	3,750	4,926	8,289	6,439	14,697



skupaj gozdno in  
gospodarstvo

Datum obdelave: 15.02.90

GOZDNI POVRŠINI, LESNIH ZALOG, PRIRASTKOV IN ETATOV IZ POPISA GOZDOV 1990

GOSPODARSTVO	Površina	Lesna zaloge			Prirastek			Etati		
		iglavci	listavci	skupaj	iglavci	listavci	skupaj	iglavci	listavci	skupaj
	103,85	21,477	49,296	70,773	224	648	872	0	0	0
<b>Novo mesto</b>	81,455,13	4,499,768	10,537,424	15,037,192	133,364	311,735	444,999	853,679	1,783,062	2,641,742
m <sup>3</sup> /ha				185			5,5			3,2
	63,204,65	1,747,602	7,419,466	9,167,068	48,113	207,729	255,842	277,521	1,223,754	1,501,275
	428,52	2,190	22,312	24,502	21	71	92	236	1,299	1,535
	1,139,60	10,072	37,462	67,534	28	721	749	0	0	0
<b>Brežice</b>	64,631,77	1,759,864	7,493,240	9,259,104	48,162	208,521	256,683	277,757	1,225,053	1,502,810
m <sup>3</sup> /ha				143			4,0			2,3
	66,519,79	5,593,369	7,256,623	12,849,992	148,466	205,982	354,448	1,099,130	1,269,023	2,368,153
	1,146,34	39,102	170,229	209,332	93	4,517	5,508	4,109	23,770	27,979
	2,896,78	68,394	126,866	255,260	1,363	4,099	5,462	0	0	0
<b>Celje</b>	79,562,91	5,700,866	7,613,718	13,314,584	150,820	214,598	365,418	1,103,239	1,292,793	1,398,032
m <sup>3</sup> /ha				189			5,2			3,4
	40,599,48	7,924,124	1,634,747	9,558,871	182,201	33,474	215,675	1,482,875	289,001	1,771,876
	165,37	27,278	9,692	35,970	31	112	429	0	0	0
	4,440,11	288,352	197,278	485,522	2,941	2,259	5,200	0	0	0
<b>Nazarje</b>	45,203,96	3,239,654	1,240,789	10,080,363	185,453	35,845	221,303	1,482,875	289,001	1,771,876
m <sup>3</sup> /ha				223			4,9			3,9
	55,607,08	12,492,411	1,702,383	14,194,794	394,909	43,950	348,659	2,409,181	296,986	2,706,167
	606,54	93,082	19,585	112,667	2,202	490	2,692	2,797	1,018	3,811
	2,989,38	249,131	39,752	288,883	4,407	959	5,366	0	0	0
<b>Sl. Gradec</b>	59,203,00	12,824,624	1,781,720	14,596,344	311,518	45,399	356,917	2,411,978	268,004	2,709,982
m <sup>3</sup> /ha				246			6,0			4,6
	91,763,02	11,335,009	8,804,353	20,139,362	279,993	236,390	516,383	2,383,215	1,599,599	3,982,814
	1,355,50	154,359	117,525	271,884	4,069	3,016	7,085	21,477	17,408	38,885
	176,87	9,848	23,055	32,903	210	478	688	0	0	0
<b>Maribor</b>	93,295,39	11,499,236	9,944,933	20,444,169	284,272	227,884	524,156	2,404,692	1,617,007	4,021,699
m <sup>3</sup> /ha				219			5,6			4,3
	34,396,36	1,922,308	2,970,454	4,892,762	50,814	77,365	128,779	363,496	561,052	924,548
	105,19	390	130	520	10	1	11	49	26	75
<b>Murska Sobota</b>	34,701,55	1,922,698	2,970,584	4,893,282	50,824	77,966	128,790	363,545	561,078	924,623
m <sup>3</sup> /ha				141			3,7			2,7

POVRŠINE, LESNIH ZALOG, PRIRASTKOV IN ETATOV IZ POPISA GOZDOV 1980

POSREDOVANJE	Površina	Lesna zaloga			Prirastek			Etati		
		iglavci	listavci	skupaj	iglavci	listavci	skupaj	iglavci	listavci	skupaj
1	62,993.42	1,069,704	2,876,154	3,945,858	28,367	79,640	108,007	165,999	461,136	627,135
2	209.99	300	8,128	8,428	26	223	249	0	0	0
3	785.62	0	4,985	4,985	0	146	146	0	0	0
<b>ras</b>	<b>63,989.03</b>	<b>1,070,004</b>	<b>2,889,267</b>	<b>3,959,271</b>	<b>28,393</b>	<b>80,009</b>	<b>108,402</b>	<b>165,999</b>	<b>461,136</b>	<b>627,135</b>
<b>aha</b>				<b>62</b>			<b>1,7</b>			<b>1,00</b>
							<b>70,1</b>			<b>0,612</b>

VRJ GOZDNIH FONDov

ovi po namembnosti	Površina ha	Lesna zaloga m3			Prirastek m3			Etati m3		
		IG	LI	SK	IG	LI	SK	IG	LI	SK
<b>esproizvodni</b>										
rdovi brez omejitev										
l/ha	969.112,99	101.538.117	84.479.953	186.018.070	2.499.000	2.270.583	4.769.583	18.961.267	14.485.057	33.446.324
				192			4,9			3,4
rdovi s posebnim										
reonom										
l/ha	27.464,82	1.470.727	2.335.351	3.806.078	35.464	55.353	90.817	146.342	193.245	339.587
				139			3,3			1,2
rovalni gozdovi										
l/ha	48.176,44	1.904.648	2.228.511	4.133.159	31.971	38.934	70.905	-	-	-
				86			1,5			
<b>rdovi m3/ha</b>	<b>1.044.754,25</b>	<b>104.913.492</b>	<b>89.043.815</b>	<b>193.957.307</b>	<b>2.566.435</b>	<b>2.364.870</b>	<b>4.931.305</b>	<b>19.107.609</b>	<b>14.678.302</b>	<b>33.785.911</b>
				186			4,7			3,2

**PREGLED GOZDNIH FONDOV**

po občinah Slovenije

iz gozdno in  
gospodarstvo

Datum obdelave: 19.02.90

GOZDNIH POVRŠIN, LESNIH ZALOG, PRIRASTKOV IN ETATOV IZ POPISA GOZDOV 1980

	Površina	Lesna zaloga			Prirastek			E t a t		
		iglavci	listavci	skupaj	iglavci	listavci	skupaj	iglavci	listavci	skupaj
1	16,519.29	1,076,607	1,563,420	2,640,027	24,748	49,761	74,509	185,486	251,044	436,530
2	344.45	19,285	53,781	73,066	278	938	1,216	40	797	837
4	1,086.62	19,093	9,865	28,958	586	322	908	0	0	0
<b>Ajdovščina</b>	<b>17,950.36</b>	<b>1,114,985</b>	<b>1,627,066</b>	<b>2,742,051</b>	<b>25,612</b>	<b>51,021</b>	<b>76,633</b>	<b>185,526</b>	<b>251,841</b>	<b>437,367</b>
				<b>153</b>			<b>4.3</b>			<b>2,4</b>
1	9,075.11	127,555	1,085,189	1,212,744	2,617	30,857	33,474	20,202	172,344	192,546
2	53.35	82	1,002	1,084	0	0	0	0	200	200
4	34.26	0	0	0	0	0	0	0	0	0
<b>Brežice</b>	<b>9,163.22</b>	<b>127,637</b>	<b>1,086,191</b>	<b>1,213,828</b>	<b>2,617</b>	<b>30,857</b>	<b>33,474</b>	<b>20,202</b>	<b>172,544</b>	<b>192,746</b>
				<b>132</b>			<b>3,6</b>			<b>2,1</b>
1	9,253.14	918,360	802,982	1,721,342	22,363	20,782	43,145	173,350	131,315	304,665
2	169.57	11,203	24,102	35,305	267	517	784	1,070	270	1,340
4	733.65	15,276	46,134	61,410	335	1,104	1,439	0	0	0
<b>Celje</b>	<b>10,206.36</b>	<b>944,939</b>	<b>873,218</b>	<b>1,318,057</b>	<b>22,365</b>	<b>22,403</b>	<b>45,368</b>	<b>174,420</b>	<b>131,585</b>	<b>306,005</b>
				<b>178</b>			<b>4,4</b>			<b>3,0</b>
1	27,829.79	4,417,613	1,841,249	6,258,862	124,308	70,885	195,193	873,032	309,761	1,182,793
2	778.05	54,328	25,947	80,275	1,665	942	2,607	3,710	1,948	5,658
4	51.99	400	5,276	5,676	5	100	105	0	0	0
<b>Cerknica</b>	<b>28,659.83</b>	<b>4,472,341</b>	<b>1,872,472</b>	<b>6,344,813</b>	<b>125,978</b>	<b>71,927</b>	<b>197,905</b>	<b>876,742</b>	<b>311,709</b>	<b>1,188,451</b>
				<b>221</b>			<b>6,9</b>			<b>4,1</b>
1	25,987.25	952,788	3,262,549	4,215,337	26,891	94,246	121,137	132,074	523,739	655,813
2	465.79	3,189	18,975	22,164	90	640	730	359	1,454	1,812
4	14.72	262	7,117	7,379	1	59	60	0	0	0
<b>Črnomelj</b>	<b>26,467.76</b>	<b>956,239</b>	<b>3,288,641</b>	<b>4,244,880</b>	<b>26,982</b>	<b>94,945</b>	<b>121,927</b>	<b>132,433</b>	<b>525,193</b>	<b>657,625</b>
				<b>160</b>			<b>4,6</b>			<b>2,5</b>
1	10,917.00	1,359,185	872,432	2,231,617	32,076	20,867	52,943	250,762	148,721	399,483
2	1.87	1,611	90	1,701	34	1	35	300	10	310
4	59.50	464	512	976	4	2	6	0	0	0
<b>Domžale</b>	<b>10,978.37</b>	<b>1,361,260</b>	<b>873,034</b>	<b>2,234,294</b>	<b>32,114</b>	<b>20,370</b>	<b>52,984</b>	<b>251,062</b>	<b>148,731</b>	<b>399,793</b>
				<b>204</b>			<b>4,8</b>			<b>3,6</b>
1	5,887.30	1,207,257	168,338	1,375,595	31,954	4,957	36,911	237,523	29,746	267,269
2	68.99	7,030	8,890	15,920	172	224	396	714	830	1,604

Let za gozdno in  
gospodarstvo

Datum obdelave: 19.02.90

S GOSPODARSTVA, LESNIH ZALOG, PRIRASTKOV IN ETATCV IZ POPIISA GOZDOV 1990

M	Površina	Lesna zaloga			Prirastek			E t a t		
		iglavci	listavci	skupaj	iglavci	listavci	skupaj	iglavci	listavci	skupaj
4	20.04	1,648	1,887	3,535	40	52	92	0	0	0
Dravograd	5,976.33	1,215,935	179,115	1,395,050 233	32,166	5,233	37,399 6,2	239,237	30,636	269,873 4,5
1	5,238.65	309,952	561,573	871,525	6,616	15,273	21,889	59,830	127,137	177,967
2	41.12	390	130	520	10	1	11	49	26	75
G. Padgona	5,279.77	310,342	561,703	872,045 165	6,626	15,274	21,900 4,1	50,879	127,163	178,042 3,4
1	22,614.48	1,244,161	2,249,171	3,493,332	38,797	57,667	96,464	199,208	346,694	545,902
2	23.29	292	1,161	1,453	14	27	41	22	55	77
4	183.34	2,823	3,839	6,662	34	48	82	0	0	0
Grosuplje	22,821.11	1,247,276	2,254,171	3,501,447 153	38,845	57,742	96,587 4,2	199,230	346,749	545,979 2,4
1	2,737.30	110,731	351,201	471,932	2,662	6,538	9,200	16,281	60,136	76,417
2	30.67	0	857	857	0	0	0	0	0	0
4	264.17	893	13,832	14,725	0	0	0	0	0	0
Hrastnik	3,632.34	111,624	375,890	487,514 161	2,662	6,539	9,200 3,0	16,281	60,136	76,417 2,5
1	25,424.64	2,101,511	2,741,729	4,843,240	55,306	72,602	127,908	343,828	423,553	767,381
2	1,591.07	9,194	135,275	144,469	336	3,817	4,153	457	5,252	5,709
4	854.61	11,095	99,970	111,065	217	2,099	2,316	0	0	0
Idrija	27,870.32	2,121,800	2,976,974	5,098,774 183	55,859	78,518	134,377 4,8	344,285	428,805	773,090 2,8
1	26,412.12	1,898,555	2,242,399	4,140,944	45,726	64,386	110,112	399,974	373,852	773,826
2	356.95	22,125	15,015	37,140	496	370	866	4,144	1,839	5,983
4	1,886.35	57,120	240,063	297,183	946	4,810	5,756	0	0	0
Ilirska B.	29,661.42	1,977,800	2,497,467	4,475,267 156	47,168	69,566	116,734 4,1	404,118	375,691	779,809 1,7
1	532.00	0	15,900	15,900	0	659	659	0	3,210	3,210
Izola	532.00	0	15,900	15,900 30	0	659	659 1.2	0	3,210	3,210 0,6
1	12,931.19	2,274,771	792,504	3,067,275	54,314	15,091	69,395	335,439	104,752	440,191

1.1. za gozdno in  
kmetijsko gospodarstvo

Datum obdelave: 19.02.90

POVRŠIN, LESNIH ZALOG, PRIRASTKOV IN ETATOV IZ POPISA GOZDOV 1980

	Površina	Lesna zaloga			Prirastek			E t a t		
		iglavci	listavci	skupaj	iglavci	listavci	skupaj	iglavci	listavci	skupaj
2	800.38	112,473	50,262	162,735	2,475	633	3,108	6,653	3,028	9,681
4	6,674.52	485,679	232,059	717,737	9,116	3,217	12,333	0	0	0
Jesenice	20,408.09	2,872,922	1,074,325	3,947,747	65,905	19,931	84,836	342,092	107,790	449,872
				193			4,2			2,2
1	14,231.08	1,432,684	1,174,562	2,607,246	34,041	20,852	54,893	271,255	174,624	445,879
2	34.90	6,095	2,630	8,725	160	57	217	0	400	400
4	2,248.35	70,977	176,243	247,220	684	1,563	2,247	0	0	0
Kamnik	16,514.33	1,509,756	1,353,435	2,863,191	34,885	22,472	57,357	271,255	175,024	446,279
				173			3,5			2,7
1	38,917.44	4,234,148	4,817,911	9,054,059	97,361	130,706	228,067	943,040	1,125,795	2,068,835
2	3,113.23	71,098	374,446	445,544	2,009	10,127	12,136	17,698	64,464	82,162
4	2,165.49	0	0	0	0	0	0	0	0	0
Kočevje	44,196.16	4,307,246	5,192,357	9,499,603	99,370	140,832	240,202	960,738	1,190,259	2,150,997
				215			5,4			4,9
1	9,361.00	91,204	302,946	394,150	1,990	11,154	13,144	7,815	51,178	58,993
4	428.00	0	2,950	2,950	0	85	85	0	0	0
Koper	9,789.00	91,204	305,396	397,100	1,990	11,239	13,229	7,815	51,178	58,993
				41			1,3			0.6
1	21,644.32	3,289,222	1,327,773	4,616,995	76,789	28,364	105,153	549,246	205,308	755,054
2	1,449.06	121,191	63,407	244,598	4,256	1,325	5,581	23,992	7,076	31,071
4	2,287.43	87,770	70,078	157,848	1,326	1,191	2,517	0	0	0
Kranj	25,381.31	3,558,183	1,461,258	5,019,441	82,371	30,880	113,251	573,241	212,884	786,125
				198			4,5			3,1
1	14,253.14	195,949	1,489,358	1,685,307	5,736	44,171	49,907	31,986	274,993	306,979
2	60.40	0	330	330	0	18	18	0	20	20
4	38.85	0	6,082	6,082	0	226	226	0	0	0
Krško	14,352.39	195,949	1,495,770	1,691,719	5,736	44,415	50,151	31,986	275,013	306,999
				118			3,5			2,1
1	12,133.73	627,989	1,824,394	2,452,383	15,425	43,258	58,683	108,215	286,906	395,121
2	62.05	4,978	6,917	11,895	118	118	236	540	1,020	1,620
4	1,300.32	14,675	102,059	116,734	123	1,361	1,484	0	0	0
Iaško	13,996.16	647,642	1,932,370	2,581,012	15,666	44,737	60,403	106,755	287,986	396,741
				184			4,3			2,8

Letna gozdna in  
gospodarstvo

Datum obdelave: 19.02.90

GOZDNIH POVRŠIN, LESNIH ZALOG, PRIPASTKOV IN ETATOV IZ POPIISA GOZDOV 1990

	Površina	Lesna zaloga			Prirastek			E t a t		
		iglavci	listavci	skupaj	iglavci	listavci	skupaj	iglavci	listavci	skupaj
1	5,575.71	267,357	738,927	1,006,284	7,048	21,795	28,843	45,709	133,928	179,637
Lenart	5,575.71	267,357	738,927	1,006,284	7,048	21,795	28,843	45,709	133,928	179,637
				180			5,2			3,2
1	5,458.12	86,549	810,059	896,608	2,515	22,332	24,847	11,666	178,571	190,237
2	3.49	0	0	0	0	0	0	0	0	0
Lendava	5,461.61	86,549	810,059	896,608	2,515	22,332	24,847	11,666	178,571	190,237
				164			4,5			3,5
1	20,589.82	1,170,155	2,193,623	3,363,778	30,308	51,506	81,814	163,003	345,906	508,909
2	240.99	16,834	17,497	34,381	397	415	812	1,406	2,219	3,624
4	495.33	7,513	15,648	24,161	42	76	118	0	0	0
Litija	21,326.14	1,194,552	2,227,768	3,422,320	30,747	51,987	82,744	164,409	349,124	512,533
				160			3,9			2,4
1	1,126.58	113,492	42,681	156,173	2,105	906	3,011	13,936	5,323	19,259
2	241.85	13,291	10,097	23,388	323	231	554	1,103	999	2,102
4	6.23	92	380	472	0	0	0	0	0	0
L. Bežigrad	1,374.66	126,875	53,158	180,033	2,428	1,137	3,565	15,039	6,322	21,361
				131			2,6			1,6
1	6,127.86	167,948	644,453	812,401	3,483	13,892	17,375	20,552	78,923	99,776
2	1,631.45	121,899	120,657	242,556	2,593	2,640	5,233	9,965	10,684	20,589
4	110.54	2,196	3,159	5,355	3	0	3	0	0	0
L. Moste	7,269.85	292,043	769,269	1,060,312	6,079	16,532	22,611	30,758	89,607	120,365
1	6,052.27	550,972	498,361	1,049,333	12,606	11,216	23,822	95,723	96,323	182,046
2	1,433.85	147,991	123,690	271,671	3,781	3,052	6,833	15,544	12,345	28,459
4	134.02	498	3,996	4,494	3	48	51	0	0	0
L. Šiška	7,620.14	699,451	626,047	1,325,498	16,390	14,316	30,706	191,267	99,265	210,532
1	24,914.00	2,966,212	2,134,754	5,100,966	74,046	49,973	124,019	513,292	313,131	826,473
2	920.17	39,422	62,023	101,445	904	1,216	2,120	3,299	5,049	8,348
4	1,067.78	17,662	28,590	46,252	96	71	167	0	0	0
L. Vič	26,901.95	3,023,296	2,225,367	5,248,663	75,046	51,260	126,306	516,591	318,230	834,821

Skupaj poobmočno in  
gospodarske

Datum obdelave: 19.02.90

LESNIH POVRŠIN, LESNIH ZALOG, PRIRASTKOV IN ETATOV IZ POPISA GOZDOV 1980

A	Lesna zaloga				Prirastek			E t a t		
	Površina	iglavci	listavci	skupaj	iglavci	listavci	skupaj	iglavci	listavci	skupaj
1	3,983.58	133,634	492,694	626,328	2,990	14,394	17,384	16,818	87,537	104,355
2	50.07	0	0	0	0	0	0	0	0	0
<b>Ljutomer</b>	<b>4,033.65</b>	<b>133,634</b>	<b>492,694</b>	<b>626,328</b>	<b>2,990</b>	<b>14,394</b>	<b>17,384</b>	<b>16,818</b>	<b>87,537</b>	<b>104,355</b>
1	11,236.51	2,094,328	500,259	2,594,587	48,590	10,686	59,276	398,085	86,564	434,649
2	4.20	0	0	0	0	0	0	0	0	0
<b>Logatec</b>	<b>11,340.71</b>	<b>2,094,328</b>	<b>500,259</b>	<b>2,594,587</b>	<b>48,590</b>	<b>10,686</b>	<b>59,276</b>	<b>398,085</b>	<b>86,564</b>	<b>434,649</b>
1	31,745.54	4,956,730	2,883,739	7,840,469	119,505	74,442	193,947	1,014,495	517,823	1,532,318
2	257.81	37,612	18,441	56,053	740	396	1,136	3,130	570	3,700
3	114.88	6,590	230	6,810	132	5	137	0	0	0
<b>Maribor</b>	<b>32,118.23</b>	<b>5,000,922</b>	<b>2,902,410</b>	<b>7,903,332</b>	<b>120,377</b>	<b>74,843</b>	<b>195,220</b>	<b>1,017,625</b>	<b>518,393</b>	<b>1,536,018</b>
1	3,825.24	122,902	291,510	414,412	6,177	7,955	14,132	16,405	36,405	52,810
2	106.98	0	17,743	17,743	0	423	423	0	0	0
<b>Metlika</b>	<b>3,942.22</b>	<b>122,902</b>	<b>309,253</b>	<b>432,155</b>	<b>6,177</b>	<b>8,378</b>	<b>14,555</b>	<b>16,405</b>	<b>36,405</b>	<b>52,810</b>
1	30,513.79	6,215,741	1,237,192	7,453,133	142,207	24,657	166,864	1,230,151	241,566	1,471,717
2	165.37	27,278	8,692	35,970	316	112	428	0	0	0
3	4,201.79	278,312	189,797	468,109	2,791	2,160	4,951	0	0	0
<b>Mozirje</b>	<b>34,880.95</b>	<b>6,521,531</b>	<b>1,435,681</b>	<b>7,957,212</b>	<b>145,314</b>	<b>26,929</b>	<b>172,243</b>	<b>1,230,151</b>	<b>241,566</b>	<b>1,471,717</b>
1	19,916.01	1,392,173	1,106,128	2,498,301	38,693	25,966	64,659	294,182	167,307	451,989
2	10.51	0	0	0	0	0	0	0	0	0
<b>M. Sobota</b>	<b>19,926.52</b>	<b>1,392,173</b>	<b>1,106,128</b>	<b>2,498,301</b>	<b>38,693</b>	<b>25,966</b>	<b>64,659</b>	<b>294,182</b>	<b>167,307</b>	<b>451,989</b>
1	27,652.86	391,258	2,441,364	3,332,622	17,976	89,997	107,973	139,024	518,951	657,975
2	515.55	17,481	42,487	59,968	329	1,760	2,089	1,710	5,610	7,329
3	1,162.41	22,315	125,218	147,533	449	3,214	3,663	0	0	0
<b>N. Corica</b>	<b>29,330.82</b>	<b>331,054</b>	<b>2,609,069</b>	<b>3,340,123</b>	<b>18,754</b>	<b>94,971</b>	<b>113,725</b>	<b>140,734</b>	<b>524,561</b>	<b>665,295</b>
1	40,597.09	2,832,998	5,609,797	8,442,685	79,053	173,348	252,401	617,815	1,057,467	1,675,282



Letna gozdna in  
gošpodarstva

Datum obdelave: 19.02.90

STATISTIČNI POVRŠIN, LESNIH ZALOG, PRIRASTKOV IN ETATOV IZ POPISA GOZDOV 1980

	Površina	Lesna zalog			Prirastek			E t a t		
		iglavci	listavci	skupaj	iglavci	listavci	skupaj	iglavci	listavci	skupaj
0	917.96	46,836	136,587	183,423	1,072	2,704	3,776	7,890	5,220	13,110
4	94.13	21,215	42,179	63,394	223	589	812	0	0	0
<b>Novo mesto</b>	<b>41,599.12</b>	<b>2,900,949</b>	<b>5,788,553</b>	<b>8,689,502</b>	<b>80,348</b>	<b>176,641</b>	<b>256,989</b>	<b>629,705</b>	<b>1,062,687</b>	<b>1,692,392</b>
1	4,133.95	218,911	788,825	1,007,736	7,168	21,220	28,388	39,959	152,721	192,680
2	10.12	5	735	740	0	28	28	0	0	0
<b>Ormož</b>	<b>4,149.07</b>	<b>218,916</b>	<b>789,560</b>	<b>1,008,476</b>	<b>7,168</b>	<b>21,248</b>	<b>28,416</b>	<b>39,959</b>	<b>152,721</b>	<b>192,680</b>
1	510.00	40	17,040	17,080	5	630	635	0	3,390	3,390
2	23.00	300	0	300	26	0	26	0	0	0
<b>Piran</b>	<b>533.00</b>	<b>340</b>	<b>17,040</b>	<b>17,380</b>	<b>31</b>	<b>630</b>	<b>661</b>	<b>0</b>	<b>3,390</b>	<b>3,390</b>
1	29,195.73	3,328,272	1,948,351	5,276,623	61,575	71,924	133,499	719,912	360,263	1,080,175
2	314.82	26,904	14,990	41,894	584	581	1,165	4,923	2,663	7,586
4	385.58	604	11,002	11,606	10	116	126	0	0	0
<b>Postojna</b>	<b>29,896.13</b>	<b>3,355,780</b>	<b>1,974,343</b>	<b>5,330,123</b>	<b>62,169</b>	<b>72,501</b>	<b>134,790</b>	<b>724,835</b>	<b>362,926</b>	<b>1,087,761</b>
1	13,186.44	577,001	2,147,822	2,724,823	18,215	62,259	80,474	107,760	388,431	496,191
2	760.71	70,839	56,504	127,343	2,371	1,729	4,100	12,826	12,701	25,527
4	34.34	90	14,132	14,222	3	253	256	0	0	0
<b>Ptuj</b>	<b>13,931.49</b>	<b>647,930</b>	<b>2,218,458</b>	<b>2,866,388</b>	<b>20,589</b>	<b>64,251</b>	<b>84,840</b>	<b>120,586</b>	<b>401,132</b>	<b>521,718</b>
1	23,803.00	5,691,380	2,61,246	6,552,626	139,785	23,720	163,505	1,189,235	170,370	1,359,605
2	268.68	52,240	26,799	79,039	1,202	498	1,700	3,837	1,958	5,795
4	3.61	147	130	277	4	2	6	0	0	0
<b>Radlje</b>	<b>24,075.49</b>	<b>5,743,767</b>	<b>982,175</b>	<b>6,725,942</b>	<b>140,991</b>	<b>24,220</b>	<b>165,211</b>	<b>1,193,072</b>	<b>172,328</b>	<b>1,365,400</b>
1	29,652.45	6,727,982	1,452,992	8,180,974	174,294	26,399	200,693	1,267,267	228,004	1,495,271
2	897.70	78,673	37,916	116,589	2,440	711	3,151	8,632	3,563	12,195
4	4,631.30	224,760	237,505	462,265	4,070	2,814	6,884	0	0	0
<b>Radovljica</b>	<b>35,091.15</b>	<b>7,031,415</b>	<b>1,728,413</b>	<b>8,759,828</b>	<b>180,804</b>	<b>29,924</b>	<b>210,728</b>	<b>1,275,899</b>	<b>231,567</b>	<b>1,507,466</b>

Letna gozdna in  
gozdničarska

Datum obdelave: 19.02.90

POVRŠINE, LESNIH ZALOG, PRIRASTKOV IN ETATOV IZ POPISA GOZDOV 1980

	Površina	Lesna zalog			Prirastek			E t a t		
		iglavci	listavci	skupaj	iglavci	listavci	skupaj	iglavci	listavci	skupaj
	19,535.46	4,298,281	637,468	4,935,749	97,202	15,319	112,521	817,030	110,238	927,268
	194.62	15,624	2,471	18,095	313	57	370	52	50	102
	2,274.58	173,192	26,660	199,852	2,709	638	3,347	0	0	0
<b>Pavne</b>	<b>22,004.66</b>	<b>4,487,097</b>	<b>666,599</b>	<b>5,153,696</b>	<b>100,224</b>	<b>16,014</b>	<b>116,238</b>	<b>817,082</b>	<b>110,288</b>	<b>927,370</b>
	15,432.07	2,785,274	1,278,398	4,063,672	66,540	31,497	98,037	549,546	223,347	772,893
	27.56	267	139	406	6	3	9	55	25	80
<b>Ribnica</b>	<b>15,459.63</b>	<b>2,785,541</b>	<b>1,278,537</b>	<b>4,064,078</b>	<b>66,546</b>	<b>31,500</b>	<b>98,046</b>	<b>549,601</b>	<b>223,372</b>	<b>772,973</b>
	16,074.98	555,930	2,001,990	2,557,920	16,110	55,258	71,368	83,145	314,165	397,310
<b>Sevnica</b>	<b>16,074.98</b>	<b>555,930</b>	<b>2,001,990</b>	<b>2,557,920</b>	<b>16,110</b>	<b>55,258</b>	<b>71,368</b>	<b>83,145</b>	<b>314,165</b>	<b>397,310</b>
	32,609.63	497,976	1,363,403	1,861,379	13,543	35,389	48,932	98,999	188,515	287,514
	186.99	0	2,128	2,128	0	223	223	0	0	0
	136.62	0	1,135	1,135	0	47	47	0	0	0
<b>Sežana</b>	<b>32,933.24</b>	<b>497,976</b>	<b>1,370,666</b>	<b>1,870,642</b>	<b>13,543</b>	<b>36,259</b>	<b>49,802</b>	<b>98,999</b>	<b>188,515</b>	<b>287,514</b>
	17,762.09	3,963,782	480,778	4,444,560	100,095	13,000	113,095	775,003	76,046	851,049
	209.24	43,188	4,545	47,725	979	100	1,079	974	19	993
	691.15	74,144	11,075	85,219	1,654	257	1,911	0	0	0
<b>Sl. Gradec</b>	<b>18,662.48</b>	<b>4,081,106</b>	<b>496,398</b>	<b>4,577,504</b>	<b>102,728</b>	<b>13,397</b>	<b>116,125</b>	<b>775,977</b>	<b>76,065</b>	<b>852,042</b>
	18,735.61	2,646,741	1,699,593	4,346,334	63,930	43,388	107,318	565,682	317,282	882,964
	191.67	20,911	24,725	45,636	494	474	968	2,741	2,238	4,979
	27.65	3,173	2,693	11,871	75	220	295	0	0	0
<b>Sl. Bistrica</b>	<b>18,954.93</b>	<b>2,670,930</b>	<b>1,733,011</b>	<b>4,403,941</b>	<b>64,499</b>	<b>44,282</b>	<b>108,781</b>	<b>568,423</b>	<b>319,520</b>	<b>887,943</b>
	11,557.66	2,008,296	685,839	2,694,135	52,309	21,441	73,750	429,375	119,640	549,015
	35.68	8,758	240	9,998	201	5	206	0	0	0
	592.05	41,140	25,074	66,216	787	630	1,417	0	0	0
<b>Sl. Konjice</b>	<b>12,245.39</b>	<b>2,058,194</b>	<b>711,155</b>	<b>2,769,349</b>	<b>53,297</b>	<b>22,076</b>	<b>75,373</b>	<b>429,375</b>	<b>119,640</b>	<b>549,015</b>

Področje gozdna in  
gozdarstvo

Datum obdelave: 19.02.90

GOZDNIH POVRŠIN, LESNIH ZALOG, PRIPASTKOV IN ETATOV IZ POPISA GOZDOV 1986

	Površina	Lesna zaloga			Prirastek			E t a t		
		iglavci	listavci	skupaj	iglavci	listavci	skupaj	iglavci	listavci	skupaj
1	9,782,55	605,170	1,301,088	1,904,258	16,154	36,191	52,345	116,346	252,864	369,210
2	15,57	1,270	3,932	5,202	21	53	74	206	602	208
4	145,18	288	15,615	15,903	7	440	447	0	0	0
<b>Šentjur</b>	<b>9,943,30</b>	<b>604,728</b>	<b>1,320,635</b>	<b>1,925,363</b>	<b>16,182</b>	<b>36,684</b>	<b>52,866</b>	<b>116,552</b>	<b>253,466</b>	<b>370,018</b>
1	34,416,17	4,446,789	2,590,276	7,037,065	106,761	57,972	164,733	723,622	404,859	1,128,481
2	196,37	21,584	17,959	39,543	465	378	843	2,110	1,380	3,490
4	870,63	14,575	46,689	61,264	230	709	939	0	0	0
<b>Škofja Loka</b>	<b>35,483,17</b>	<b>4,482,948</b>	<b>2,654,924</b>	<b>7,137,872</b>	<b>107,456</b>	<b>59,059</b>	<b>166,515</b>	<b>725,732</b>	<b>406,239</b>	<b>1,131,971</b>
1	14,736,07	370,772	2,179,151	2,549,923	9,961	63,613	73,574	66,299	419,109	485,408
2	1,162,21	15,002	156,018	171,020	405	3,877	4,282	2,529	22,897	25,426
4	255,90	916	24,022	24,938	17	550	567	0	0	0
<b>Šmarje pri J.</b>	<b>16,154,18</b>	<b>396,690</b>	<b>2,358,191</b>	<b>2,744,881</b>	<b>10,383</b>	<b>68,040</b>	<b>78,423</b>	<b>68,829</b>	<b>442,006</b>	<b>510,534</b>
1	20,489,48	909,505	3,063,078	3,972,583	22,783	94,993	107,766	121,887	381,043	502,930
2	6,176,45	111,676	544,892	656,568	2,666	12,306	14,972	50	760	810
4	6,702,26	130,169	264,513	294,682	3,665	7,965	11,630	0	0	0
<b>Tolmin</b>	<b>43,368,29</b>	<b>1,151,348</b>	<b>3,872,483</b>	<b>5,023,831</b>	<b>29,114</b>	<b>105,254</b>	<b>134,368</b>	<b>121,937</b>	<b>381,803</b>	<b>503,740</b>
1	2,677,00	228,853	350,567	579,420	5,305	6,634	11,939	37,956	60,742	98,698
2	594,91	7,864	83,671	91,535	126	1,361	1,487	1,607	10,196	11,803
4	636,36	79	5,992	6,071	0	9	9	0	0	0
<b>Trbovlje</b>	<b>1,898,67</b>	<b>336,796</b>	<b>440,230</b>	<b>677,026</b>	<b>5,431</b>	<b>8,004</b>	<b>13,435</b>	<b>39,563</b>	<b>70,938</b>	<b>110,501</b>
1	16,111,96	624,148	2,007,300	2,631,448	19,617	53,841	73,458	99,109	320,174	418,282
<b>Trebnje</b>	<b>16,111,96</b>	<b>624,148</b>	<b>2,007,300</b>	<b>2,631,448</b>	<b>19,617</b>	<b>53,841</b>	<b>73,458</b>	<b>99,109</b>	<b>320,174</b>	<b>418,282</b>
1	9,319,35	1,995,169	565,520	2,560,689	38,610	10,162	48,772	351,455	91,425	432,880
2	229,23	21,699	8,734	30,433	326	138	464	2,860	845	2,905
4	1,041,17	92,504	53,513	146,017	1,287	984	2,271	0	0	0
<b>Tržič</b>	<b>10,186,35</b>	<b>2,109,372</b>	<b>627,767</b>	<b>2,737,139</b>	<b>40,223</b>	<b>11,284</b>	<b>51,507</b>	<b>353,515</b>	<b>82,270</b>	<b>435,785</b>



Statistika gozdno in  
kmetijsko gospodarstvo

Datum obdelave: 02.03.90

GOZDNOST, POVRŠINA, LESNA ZALOGA, PRIRASTEK IN ETAT NA PREGIVALCA PO OBČINAM

OBČINA	Gozdnost	Površina ha/preb.			Lesna zaloga m <sup>3</sup> /preb	Prirastek m <sup>3</sup> /preb.	Etat m <sup>3</sup> /preb.
		Skupaj	Gosp.g.	Ostali g.			
01 BODOVŠČINA	50,94	0,30	0,73	0,06	121,45	3,39	19,37
02 BECELICE	14,13	0,36	0,36	0,00	48,10	1,33	7,64
03 BELUJE	44,42	0,16	0,14	0,01	29,46	0,71	4,79
04 BERNICA	53,39	1,96	1,90	0,06	433,66	13,33	61,27
05 BENOVELJ	54,46	1,51	1,49	0,03	241,96	6,95	37,48
06 BOMBALE	45,76	0,28	0,28	0,00	56,46	1,34	10,10
07 BRAVOGRAD	56,96	0,74	0,77	0,01	173,77	4,66	33,49
08 BORNJA RADGONA	35,17	0,26	0,25	0,00	42,22	1,06	8,62
09 BROSUPLJE	54,24	0,90	0,89	0,01	138,46	3,82	21,59
10 BRASTNIK	51,76	0,28	0,25	0,03	44,22	0,93	6,93
11 BRDICA	65,64	1,59	1,45	0,14	290,35	7,65	44,02
12 BUKARSKA BISTRICA	59,75	1,90	1,73	0,15	296,91	7,74	51,74
13 BUKLA *ISOLA	18,69	0,04	0,04	0,00	1,27	0,05	0,26
14 BUKOVICA	54,46	0,66	0,42	0,24	126,96	2,72	14,47
15 BUKOVNIK	57,10	0,63	0,54	0,09	108,37	2,17	16,89
16 BUKOVJE	61,02	0,42	0,13	0,29	759,94	17,17	150,38
17 BUKOVJE *KOPAR BISTRICA	16,15	0,23	0,22	0,01	9,49	0,32	1,41
18 BUKOVJE	56,05	0,39	0,30	0,06	75,05	1,69	11,75
19 BUKOVJE	41,66	0,52	0,51	0,00	60,91	1,31	11,05
20 BUKOVJE	56,09	0,75	0,65	0,10	137,69	3,22	21,16
21 BUKOVJE	27,32	0,33	0,33	0,00	59,05	1,69	10,54
22 BUKOVJE	21,32	0,20	0,20	0,00	32,56	0,92	7,12
23 BUKOVJE	65,11	1,22	1,19	0,04	195,37	4,72	29,26
24 BUKOVJE-BEŽIGRAD	29,65	0,00	0,00	0,00	3,24	0,06	0,33
25 BUKOVJE-MOSJE POLJE	51,64	0,13	0,10	0,03	17,24	0,37	1,96
26 BUKOVJE-SISKA	49,83	0,09	0,07	0,02	16,26	0,38	0,58
27 BUKOVJE-VILJUNIK	49,49	0,36	0,34	0,03	70,66	1,72	11,24
28 BUKOVJE	20,53	0,21	0,21	0,00	33,37	0,92	5,56
29 BUKOVJE	65,57	1,37	1,37	0,00	312,53	7,14	59,38
30 BUKOVJE	43,54	0,17	0,17	0,00	42,56	1,05	6,37
31 BUKOVJE	16,36	0,50	0,47	0,01	54,98	1,31	6,72
32 BUKOVJE	69,73	2,07	1,94	0,08	506,47	10,94	93,67
33 BUKOVJE-SOBOTA	25,31	0,31	0,31	0,00	39,95	1,01	7,03
34 BUKOVJE	48,46	0,50	0,49	0,03	62,37	2,00	11,72
35 BUKOVJE-MESTO	54,33	1,73	0,73	0,02	156,33	4,60	20,38
36 BUKOVJE	26,99	0,34	0,34	0,00	56,03	1,59	10,70
37 BUKOVJE *BIRANJ	11,75	0,03	0,03	0,00	1,14	0,04	0,22
38 BUKOVJE	60,90	1,50	1,47	0,04	267,75	7,73	54,68
39 BUKOVJE	29,41	0,28	0,27	0,01	40,31	1,01	7,70
40 BUKOVJE OB BRANCI	69,50	1,42	1,41	0,02	397,61	9,72	80,72
41 BUKOVJE	54,79	1,10	0,93	0,17	273,86	6,50	47,13
42 BUKOVJE NA KROVSKEM	70,47	0,85	0,75	0,10	199,93	4,45	35,80
43 BUKOVJE	60,40	1,27	1,27	0,00	334,93	8,08	63,70

Institut za gozdno in  
lesno gospodarstvo

Datum izdelave: 02.03.90

GOZDNOST, POVRŠINA, LESNA ZALOGA, PRIRASTEK IN ETAT NA PREŽIVALCA PO OBČINAH

OBČINA	Gozdnost	Površina: ha/preb.			Lesna zaloga m <sup>3</sup> /preb.	Prirastek m <sup>3</sup> /preb.	Etat m <sup>3</sup> /preb.
		Skupaj	Gosp. g.	Ostali g.			
SI BEVNICA	54.94	0.83	0.83	0.00	131.72	3.67	30.46
SI BEŽANA	47.19	1.40	1.39	0.01	79.48	2.12	12.02
SI BLOVENI GRADEC	65.26	0.98	0.90	0.05	239.74	6.02	44.62
SI BLOVENSKA BISTRICA	51.41	0.60	0.59	0.01	139.93	3.43	27.99
SI BLOVENSKE KONJICE	55.09	0.60	0.59	0.03	104.75	3.67	26.74
SI BENTUR PRI CELJU	41.47	0.54	0.53	0.01	104.33	2.96	20.05
SI BVOVJA LOKA	69.04	1.01	0.98	0.03	202.34	4.72	32.09
SI ŠMARJE PRI JELESAH	40.40	0.52	0.47	0.05	87.56	2.50	16.30
SI TOLMIN	46.16	2.02	1.42	0.60	234.50	6.27	33.51
SI TRBOVLJE	67.72	0.21	0.14	0.07	36.04	0.72	5.88
SI TREBNJE	52.27	0.93	0.93	0.00	152.21	4.25	24.19
SI TRZIC	65.55	0.73	0.64	0.09	195.31	3.68	31.10
SI VELENJE	56.60	0.27	0.27	0.01	55.81	1.29	7.99
SI VARNIKA	53.79	0.52	0.50	0.01	118.17	2.99	20.63
SI VAGORJE OB SAVI	59.24	0.53	0.49	0.04	99.89	2.43	16.79
SI VALEČ	48.79	0.46	0.45	0.01	81.41	2.40	13.58
<b>SKUPAJ</b>	<b>49.77</b>	<b>0.01</b>	<b>0.01</b>	<b>0.00</b>	<b>1.60</b>	<b>0.05</b>	<b>0.27</b>

**BLAGOVNA PROIZVODNJA**

po gozdnogospodarskih območjih Slovenije

## REALIZACIJA PLAGOVNE PROIZVODNJE ZA OBDOBJE JANUAR-DECEMBER 1988

OG=ORUŽBENI, ZS=ZASEBNI, SK=SKUPAJ/IGL=IGLAVCI, LST=LISTAVCI (V M3)

\*POROC. \* HLADI ZA \* LES ZA \* LES ZA \* DRUGA \* \* % \* 88/\*  
\*MOTA \*PREDELAVO\* CELUL.\* PLOŠNE\* TRH.L.\* CRVA\* SKUPAJ\*PL.\* 87\*

## SLOVENIJA

OG	IGL	535.415	185.353	4.172	103.248	579	229.387	108	92
	LST	153.665	50.529	117.760	25.261	129.493	486.302	108	102
	SK	689.082	235.882	121.934	128.509	140.072	1.316.109	109	95
ZS	IGL	453.285	165.121	3.041	124.210	231	756.488	105	97
	LST	179.122	17.539	99.571	36.798	57.615	390.706	94	110
	SK	632.407	182.660	107.612	161.008	57.347	1.147.194	101	101
SK	IGL	994.303	350.474	12.215	228.058	810	1.585.875	107	94
	LST	332.787	68.228	217.331	62.059	197.109	877.514	101	105
	SK	1.327.090	418.702	229.546	290.117	197.919	2.463.389	105	98

## SOB TOLMIN

OG	IGL	45.744	13.140	126	1.833	0	60.843	122	89
	LST	16.635	0	15.902	4.643	7.868	45.048	127	82
	SK	62.379	13.140	16.028	6.476	7.868	105.891	124	86
ZS	IGL	19.619	8.206	509	1.378	0	29.712	128	94
	LST	11.517	0	24.114	2.559	6.498	45.688	83	100
	SK	31.136	8.206	24.623	4.937	6.498	75.400	96	97
SK	IGL	65.363	21.346	625	3.211	0	90.555	124	91
	LST	28.152	0	40.016	8.202	14.366	90.726	100	90
	SK	93.515	21.346	40.651	11.413	14.366	181.281	111	90

## OG BLEJ

OG	IGL	53.322	7.213	0	13.939	164	74.638	98	93
	LST	1.449	0	0	479	3.291	19.200	110	132
	SK	54.771	7.213	0	14.409	3.445	93.838	100	97
ZS	IGL	49.685	7.097	0	9.161	149	57.092	107	104
	LST	271	0	0	128	221	1.220	24	159
	SK	41.656	7.097	0	9.289	370	58.312	100	105
SK	IGL	94.997	14.310	0	23.100	213	131.730	102	98
	LST	2.320	0	0	598	3.502	11.420	80	135
	SK	96.327	14.310	0	23.698	3.215	143.150	100	100

## OG KRANJ

OG	IGL	34.294	21.075	0	1.437	7	56.362	102	90
	LST	2.600	0	1.939	37	16.219	29.764	106	121
	SK	36.894	21.075	1.939	1.524	16.226	77.627	103	97
ZS	IGL	52.264	35.109	0	4.747	0	91.911	124	97
	LST	5.339	0	3.651	1.633	0.891	27.504	157	108
	SK	57.403	35.109	3.651	6.380	0.891	112.415	124	95
SK	IGL	86.758	56.175	0	6.234	7	143.774	114	94
	LST	7.939	0	5.590	1.670	26.100	41.268	127	114
	SK	94.297	56.175	5.590	7.904	26.107	190.042	117	98



INSTITUT ZA GOZDARSTVO  
LESNO GOZDOPRESTAVO DRŽAVE

DATUM OPELAVE 23. 1. 1989  
STPAH 2

REALIZACIJA PLAGOVNE PROIZVODNJE ZA OPELAVE JANUAR-DECEMBER 1988

CG=GRUPENI, ZS=IZSEBNI, SK=SKUPAJ, IGL=IGLAVCI, LST=LISTAVCI (V M3)

POPLOZ. \* HLODI ZA \* LES ZA \* LES ZA \* DRUGA \* S \* 88/\*  
EMOTA \* OPELAVCI \* CELUL. \* PLOSTE \* TEH.L. \* DRVA \* SKUPAJ \* PL. \* 87\*

GR LJUBLJANA

CG	IGL	35.051	20.217	377	4.056	0	61.601	114	93
	LST	11.083	2.235	11.671	3.906	9.138	36.984	120	130
	SK	47.034	22.453	12.048	7.962	3.138	98.585	116	104

ZS	IGL	94.025	40.254	132	21.541	0	155.952	114	96
	LST	44.057	204	14.352	9.432	10.736	79.523	96	120
	SK	138.082	41.158	14.520	30.973	10.736	235.475	107	103

SK	IGL	129.076	60.571	539	26.497	0	217.553	114	95
	LST	55.940	3.140	26.059	12.444	18.924	116.507	102	123
	SK	185.016	63.711	26.569	38.941	18.924	334.060	110	103

GR POSTOJNA

CG	IGL	70.830	35.260	620	12.200	0	129.579	113	91
	LST	12.083	0	7.259	0	6.954	26.387	120	110
	SK	91.913	35.260	8.520	12.200	6.954	155.466	114	94

ZS	IGL	30.750	9.132	1.000	6.800	0	56.682	96	83
	LST	5.617	0	1.350	0	1.200	8.767	70	93
	SK	45.367	9.132	2.350	6.800	1.200	65.449	92	84

SK	IGL	110.580	45.001	1.600	19.000	0	185.261	107	88
	LST	17.700	0	9.200	0	2.754	35.654	102	105
	SK	137.280	45.001	10.800	19.000	2.754	220.915	107	91

GR KOBEVJE

CG	IGL	77.835	20.237	0	8.210	0	106.282	111	86
	LST	31.070	14.644	23.160	1.527	23.630	94.057	105	101
	SK	108.914	34.881	23.160	9.737	23.630	200.339	108	92

ZS	IGL	27.050	13.353	0	2.430	0	42.242	108	101
	LST	3.032	1.525	6.601	4	1.458	12.680	79	114
	SK	30.082	14.878	6.601	2.442	1.458	55.522	100	103

SK	IGL	104.085	23.500	0	10.640	0	149.124	110	90
	LST	34.111	16.270	29.760	1.531	25.397	106.737	101	102
	SK	138.196	40.319	29.760	12.170	25.397	255.861	106	95

GR NOVO MESTO

CG	IGL	33.035	13.187	0	7.426	0	58.648	114	89
	LST	22.253	20.342	21.370	1.632	19.490	85.097	109	99
	SK	60.288	33.529	21.370	9.058	19.490	143.745	111	95

ZS	IGL	9.918	2.667	0	2.325	0	15.410	135	102
	LST	27.480	3.284	7.960	2.411	4.243	45.987	86	103
	SK	37.398	6.551	7.960	5.236	4.243	61.397	95	103

SK	IGL	47.052	15.354	0	10.251	0	74.053	118	91
	LST	49.743	24.226	29.330	4.043	23.733	131.084	94	100
	SK	97.695	40.080	29.330	14.294	23.733	205.142	105	97

ALIZACIJA PLAGOVNE PROIZVODNJE ZA OBRUBE JANUAR-DECEMBER 1988

=ORUŽENI, ZS=ZASERNI, SK=SKUPAJ, IGL=IGLAVCI, LST=LISTAVCI (V M3)

\*\*\*\*\*  
 OROZ. \* HLEBI ZA\* LES ZA\* LES ZA\* DRUG\* \* S \*88/\*  
 NOTA \*PREDLAVO\* CELUL.\* PLOSTE\* TEH.L.\* DEVA\* SKUPAJ\*PL.\* 87\*  
 \*\*\*\*\*

LJUFLJANA									
6	IGL	35.951	20.217	377	4.956	0	61.601	114	93
	LST	11.882	2.235	11.671	3.906	9.138	36.984	120	130
	SK	47.834	22.453	12.048	7.962	9.138	98.585	116	104
5	IGL	94.025	40.254	102	21.541	0	155.952	114	96
	LST	44.057	904	14.353	9.433	10.736	79.523	96	120
	SK	138.082	41.158	14.520	30.974	10.736	235.475	107	103
4	IGL	129.976	60.371	500	26.497	0	217.553	114	95
	LST	55.940	3.140	26.050	12.444	18.924	116.507	102	123
	SK	185.916	63.711	26.568	38.941	18.924	334.060	110	103
POSTOJNA									
6	IGL	70.830	35.260	600	12.200	0	129.579	113	91
	LST	12.083	0	7.250	0	6.954	25.287	120	110
	SK	91.913	35.260	8.530	12.200	6.954	155.466	114	94
5	IGL	39.750	9.132	1.000	6.800	0	56.682	96	83
	LST	5.617	0	1.350	0	1.200	8.767	70	93
	SK	45.367	9.132	2.350	6.800	1.200	65.449	92	84
4	IGL	119.580	45.001	1.600	19.000	0	185.261	107	88
	LST	17.700	0	9.200	0	2.754	35.654	102	105
	SK	137.280	45.001	10.800	19.000	2.754	220.915	107	91
KOŠEVJE									
6	IGL	77.835	20.237	0	8.210	0	106.282	111	86
	LST	31.979	14.644	23.160	1.537	23.630	94.057	105	101
	SK	108.914	34.881	23.160	9.747	23.630	200.339	108	92
5	IGL	27.050	13.353	0	2.430	0	42.242	108	101
	LST	3.032	1.385	6.601	4	1.458	12.680	79	114
	SK	30.082	14.738	6.601	2.442	1.458	55.522	100	103
4	IGL	104.885	23.590	0	10.640	0	149.124	110	90
	LST	34.111	16.220	24.760	1.531	25.097	106.737	101	102
	SK	138.996	49.810	24.760	12.170	25.097	255.861	106	95
NOVO MESTO									
6	IGL	33.135	13.137	0	7.426	0	58.648	114	89
	LST	22.263	20.342	21.370	1.632	10.490	85.097	109	99
	SK	60.298	33.479	21.370	9.058	10.490	143.745	111	95
5	IGL	9.918	2.657	0	2.325	0	15.410	135	102
	LST	27.480	3.384	7.960	2.411	4.243	45.987	86	103
	SK	37.398	6.041	7.960	5.236	4.243	61.397	95	103
4	IGL	47.952	15.354	0	10.251	0	74.053	118	91
	LST	49.743	24.226	29.320	4.043	23.733	131.084	94	100
	SK	97.695	49.580	29.320	14.294	23.733	205.142	105	97

REALIZACIJA PLAGOVNE PROIZVODNJE ZA OPELAVE JANUAR-DECEMBER 1980

BESEDI\*RENI\*7SE\*7ASERNI\*SK=SKUPAJ/IGL=IGLAVCI\*LST=LISTAVCI (V M3)

POPOB. \* HLQDI ZA \* LES ZA \* LES TA \* DRUGA \*  
NOTA \* PPEDELAVC \* CELUL. \* PLOSTI \* TRH.L. \* SEVA \* SKUPAJ \* PL. \* 87 \*  
PREVICE

IGL	5.574	3.142	0	2.608	0	11.414	135	76
LST	11.060	4.750	13.000	667	7.018	33.521	96	102
SK	16.643	7.891	13.000	3.365	7.018	44.935	104	94
IGL	2.011	1.315	0	365	0	3.601	105	82
LST	21.373	3.611	10.404	600	2.252	36.410	84	97
SK	23.384	4.926	10.404	1.045	2.252	42.101	86	96
IGL	7.585	4.457	0	3.062	0	15.105	126	78
LST	32.442	5.370	23.573	1.347	0.270	71.931	90	99
SK	40.027	12.827	23.573	4.410	0.270	87.036	94	95
IGL	10.182	4.251	500	9.011	0	23.969	97	85
LST	6.711	2.440	5.060	4.329	2.267	20.824	96	107
SK	16.893	6.700	5.560	13.340	2.267	44.793	97	94
IGL	10.831	7.018	1.977	12.008	0	40.834	91	92
LST	30.213	6.106	16.960	12.016	1.987	75.282	117	116
SK	59.044	13.124	18.937	24.024	1.987	117.116	106	107
IGL	30.013	11.260	2.502	21.010	0	64.803	93	90
LST	45.924	0.555	22.070	16.345	4.254	97.106	112	114
SK	75.937	10.824	24.530	37.364	4.254	161.900	103	103
IGL	23.081	4.802	2.172	0.784	0	39.845	104	97
LST	4.111	011	5.727	3	4.081	14.893	108	102
SK	27.192	5.713	7.945	9.787	4.081	54.738	105	98
IGL	33.728	4.704	3.502	27.023	0	69.053	88	105
LST	1.756	0	1.817	507	150	4.239	123	140
SK	35.484	4.704	5.415	27.530	150	73.292	90	107
IGL	56.808	9.506	5.776	36.807	0	109.398	93	102
LST	5.867	011	7.664	510	4.240	16.132	111	114
SK	62.675	10.417	13.340	37.317	4.240	125.530	96	103
IGL	56.870	16.918	0	21.737	272	95.707	106	100
LST	2.118	2.222	1.270	135	2.288	8.733	74	74
SK	58.988	19.240	1.270	21.872	3.160	104.530	103	97
IGL	60.782	20.502	550	28.208	0	118.051	109	106
LST	1.105	026	1.421	28	0	3.540	63	121
SK	60.987	21.429	2.070	28.236	0	121.591	106	106
IGL	125.652	37.421	550	40.945	272	213.848	108	103
LST	3.223	3.248	2.751	163	2.288	12.273	71	83
SK	129.875	40.669	3.300	50.108	3.160	226.121	105	102

MAZARJE

IGL	56.870	16.918	0	21.737	272	95.707	106	100
LST	2.118	2.222	1.270	135	2.288	8.733	74	74
SK	58.988	19.240	1.270	21.872	3.160	104.530	103	97
IGL	60.782	20.502	550	28.208	0	118.051	109	106
LST	1.105	026	1.421	28	0	3.540	63	121
SK	60.987	21.429	2.070	28.236	0	121.591	106	106
IGL	125.652	37.421	550	40.945	272	213.848	108	103
LST	3.223	3.248	2.751	163	2.288	12.273	71	83
SK	129.875	40.669	3.300	50.108	3.160	226.121	105	102

MA SLOVENIJI GRADEC

INSTITUT ZA GOZDARSTVO IN  
 RENO GOSPODARSTVO PRI RF

DATUM ODRZAVNE 23. 1.1989  
 STRAN 4

REALIZACIJA PLAGOVNE PROIZVODNJE ZA OBDOBJE JANUAR-DECEMBER 1988

OPUŠČENI, ZS=ZASEBNJ, SK=SKUPAJ, IGL=IGLAVCI, LST=LISTAVCI (V M3)

\*\*\*\*\*  
 OPOZ. \* HLADI ZA\* LES ZA\* LES ZA\* DRUG\* \* S \* 88/\*  
 KATA \* PREDELAVO\* OPLUL\* PLOŠE\* TFL.L\* DRVA\* SKUPAJ\* PL\* 87\*  
 \*\*\*\*\*

MARIBOR

IGL	79.666	22.444	222	3.812	121	97.321	103	97
LST	19.254	1.332	12.327	7.913	13.120	54.582	110	106
SK	89.920	24.332	12.601	11.725	13.250	151.913	106	100

IGL	49.262	13.562	267	1.867	82	65.040	88	100
LST	13.436	323	5.621	6.262	3.631	29.323	87	113
SK	62.698	13.885	5.948	8.129	3.713	94.373	88	104

IGL	119.928	36.306	555	5.670	203	162.371	97	98
LST	32.695	2.211	15.074	14.175	16.760	83.915	101	108
SK	152.623	38.217	13.620	19.854	16.963	246.286	98	102

TRJUSKI KOMBINAT RADGONA

IGL	986	483	0	420	0	1.809	130	118
LST	2.591	1.078	0	392	1.508	5.650	112	97
SK	3.577	1.481	0	812	1.508	7.468	116	102

IGL	143	114	0	35	0	292	73	137
LST	1.953	256	0	41	832	3.982	112	107
SK	2.096	370	0	76	832	3.374	107	109

IGL	1.120	517	0	455	0	2.101	117	120
LST	4.544	1.334	0	433	2.430	8.741	112	100
SK	5.673	1.251	0	888	2.430	10.842	113	104

POMURKA

IGL	2.144	2.370	0	1.522	0	6.036	103	106
LST	9.760	0	0	336	14.630	24.726	106	101
SK	11.904	2.370	0	1.858	14.630	30.762	105	102

IGL	611	2.096	0	368	0	3.075	78	72
LST	960	4	0	1	700	1.764	107	110
SK	1.571	2.100	0	369	700	4.839	86	82

IGL	2.755	4.466	0	1.800	0	9.111	93	91
LST	10.720	4	0	337	15.420	26.400	106	102
SK	13.475	4.470	0	2.227	15.420	35.601	102	99

SEŽANA

IGL	904	0	0	4.813	15	5.732	115	73
LST	54	0	1.365	171	3.243	4.832	121	106
SK	958	0	1.365	4.984	3.258	10.565	117	85

IGL	1.406	0	0	5.445	0	6.851	90	70
LST	1.413	0	5.065	90	13.119	19.687	97	109
SK	2.819	0	5.065	5.535	13.119	26.538	95	95

IGL	2.310	0	0	10.259	15	12.583	100	71
LST	1.467	0	6.430	261	16.362	24.520	100	109
SK	3.777	0	6.430	10.519	16.377	37.103	100	92

**PRIKAZ GOZDNIH FONDOV**

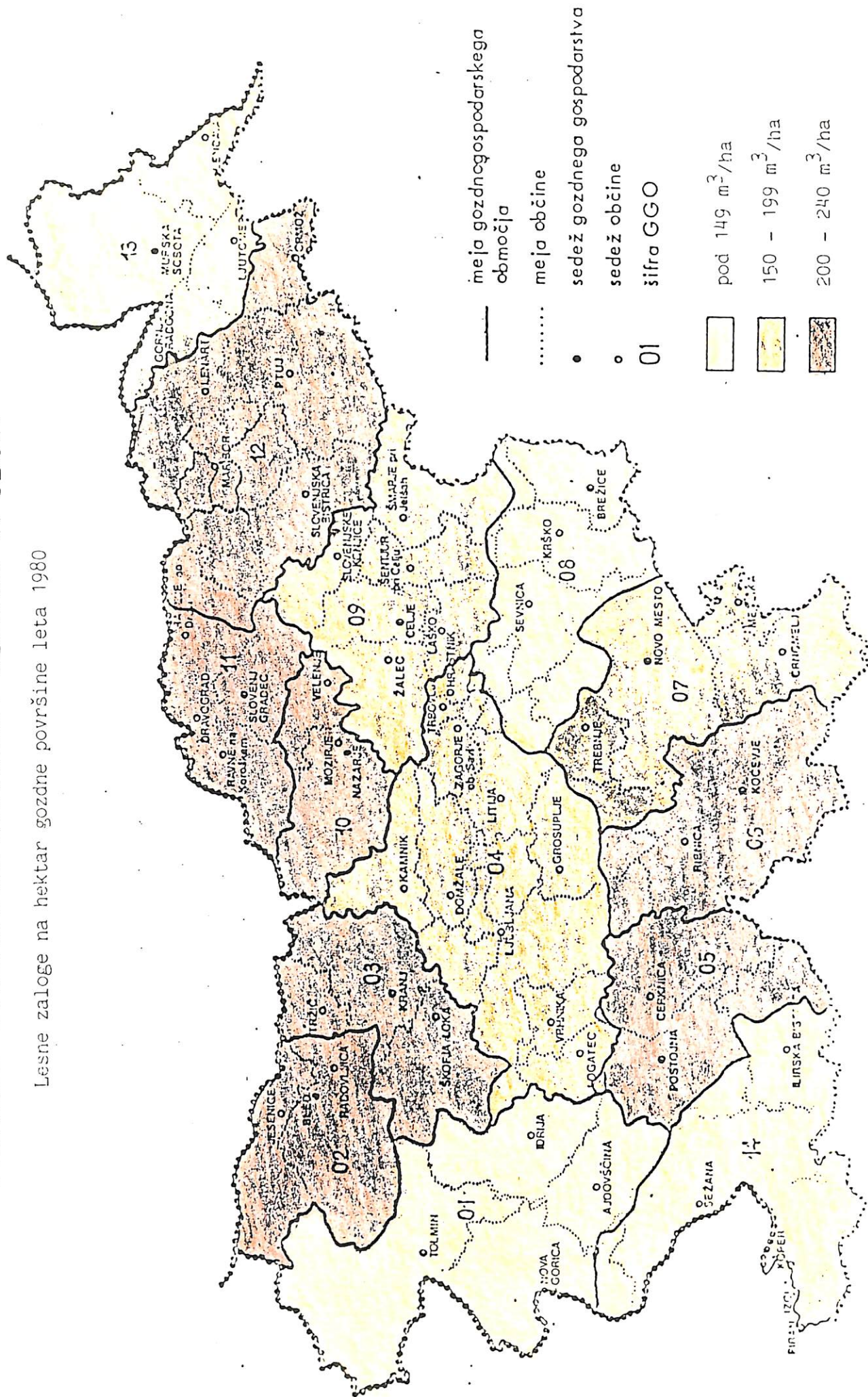
na kartogramih

/  
a) po gozdnogospodarskih območjih

•  
b) po občinah

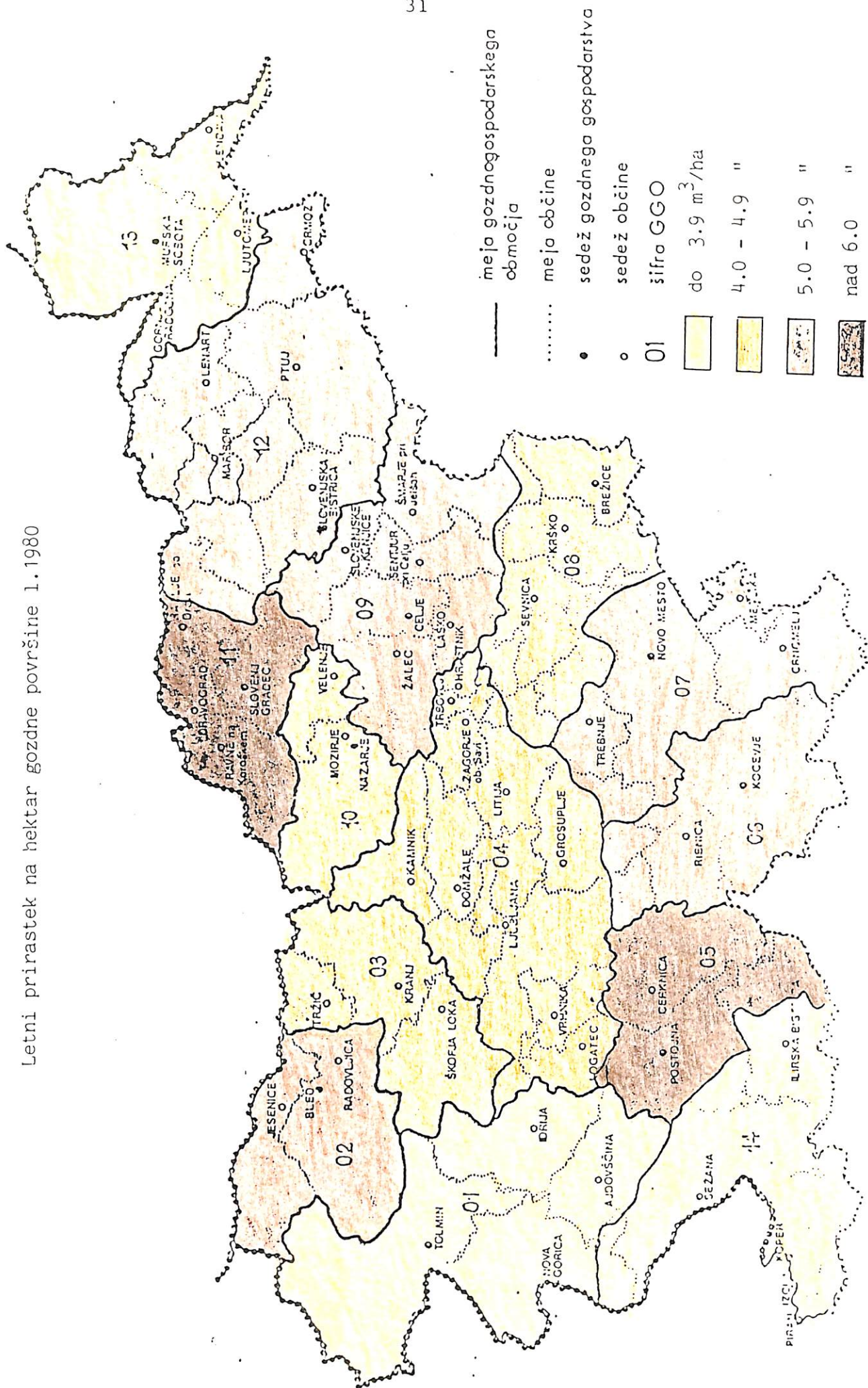
# PREGLED GOZDNOGOSPODARSKIH OBMOČIJ IN OBČIN

Lesne zaloge na hektar gozdne površine leta 1980



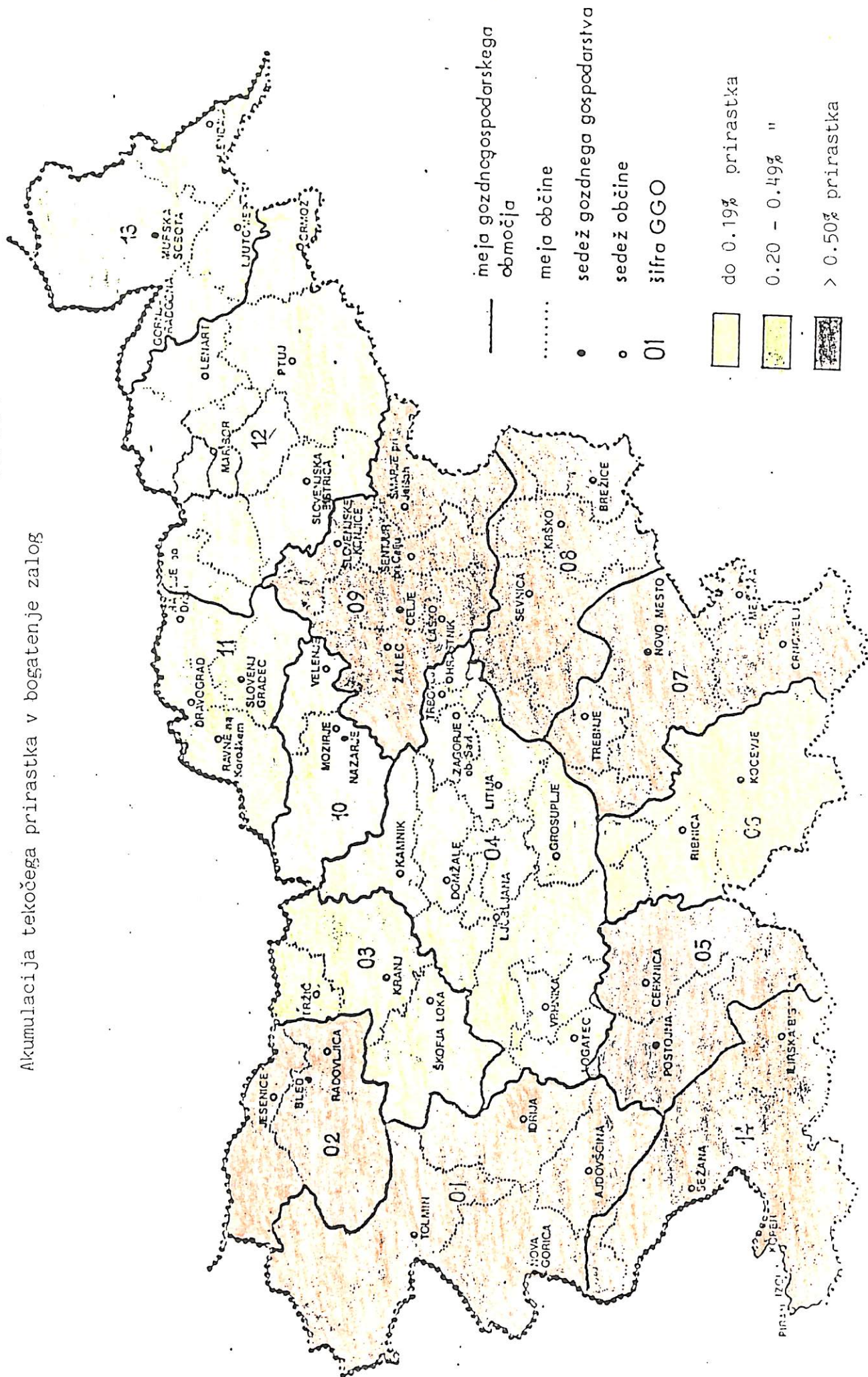
# PREGLED GOZDNOGOSPODARSKIH OBMOČIJ IN OBČIN

Letni prirastek na hektar gozdne površine 1.1980



# PREGLED GOZDNOGOSPODARSKIH OBMOČIJ IN OBČIN

Akumulacija tekočega prirastka v bogatenje zalog



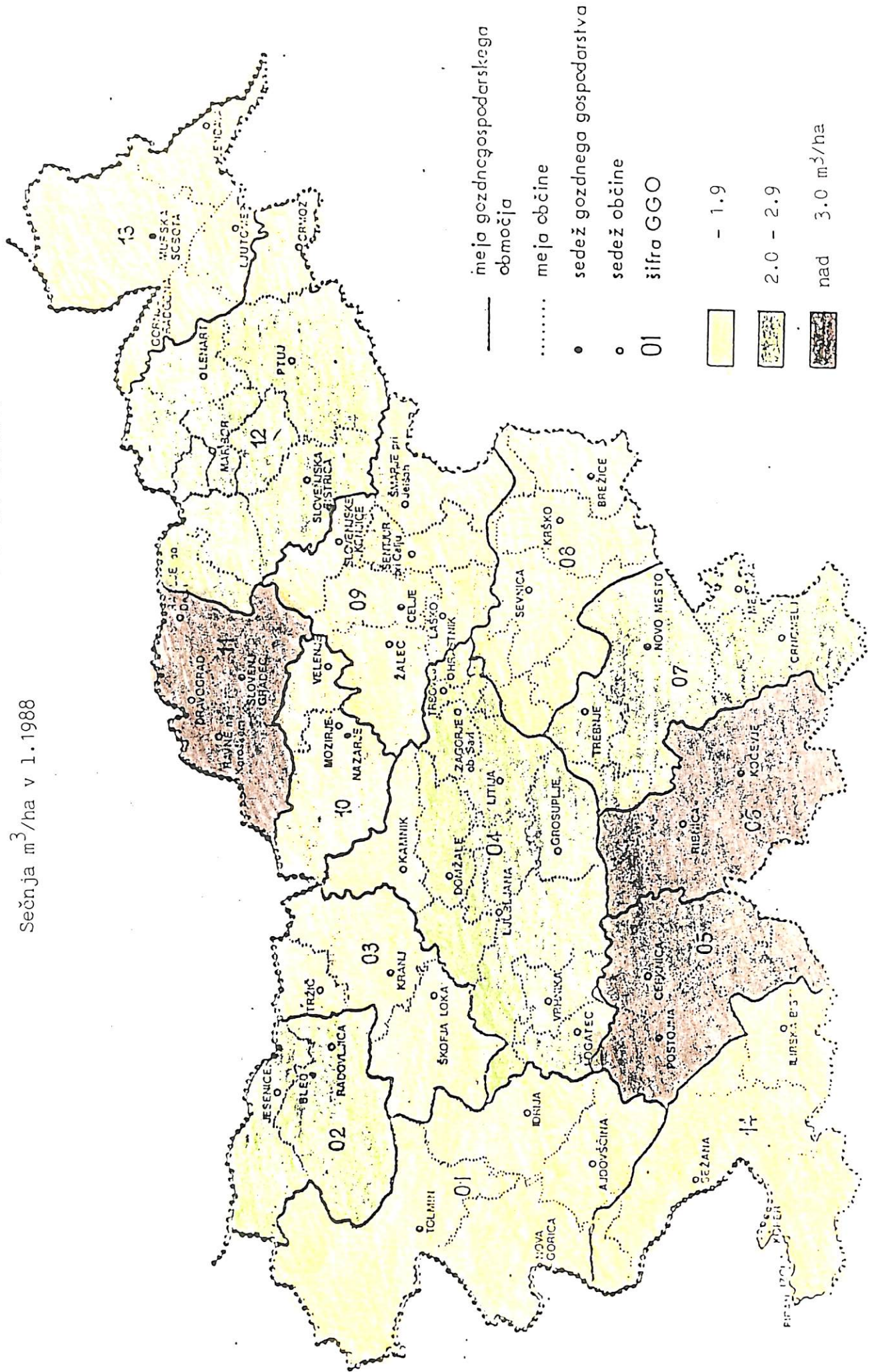
meja gozdnogospodarskega območja  
 meja občine  
 sedež gozdnega gospodarstva  
 sedež občine  
 01 šifra GGO

do 0.19% prirastka  
 0.20 - 0.49% "  
 > 0.50% prirastka



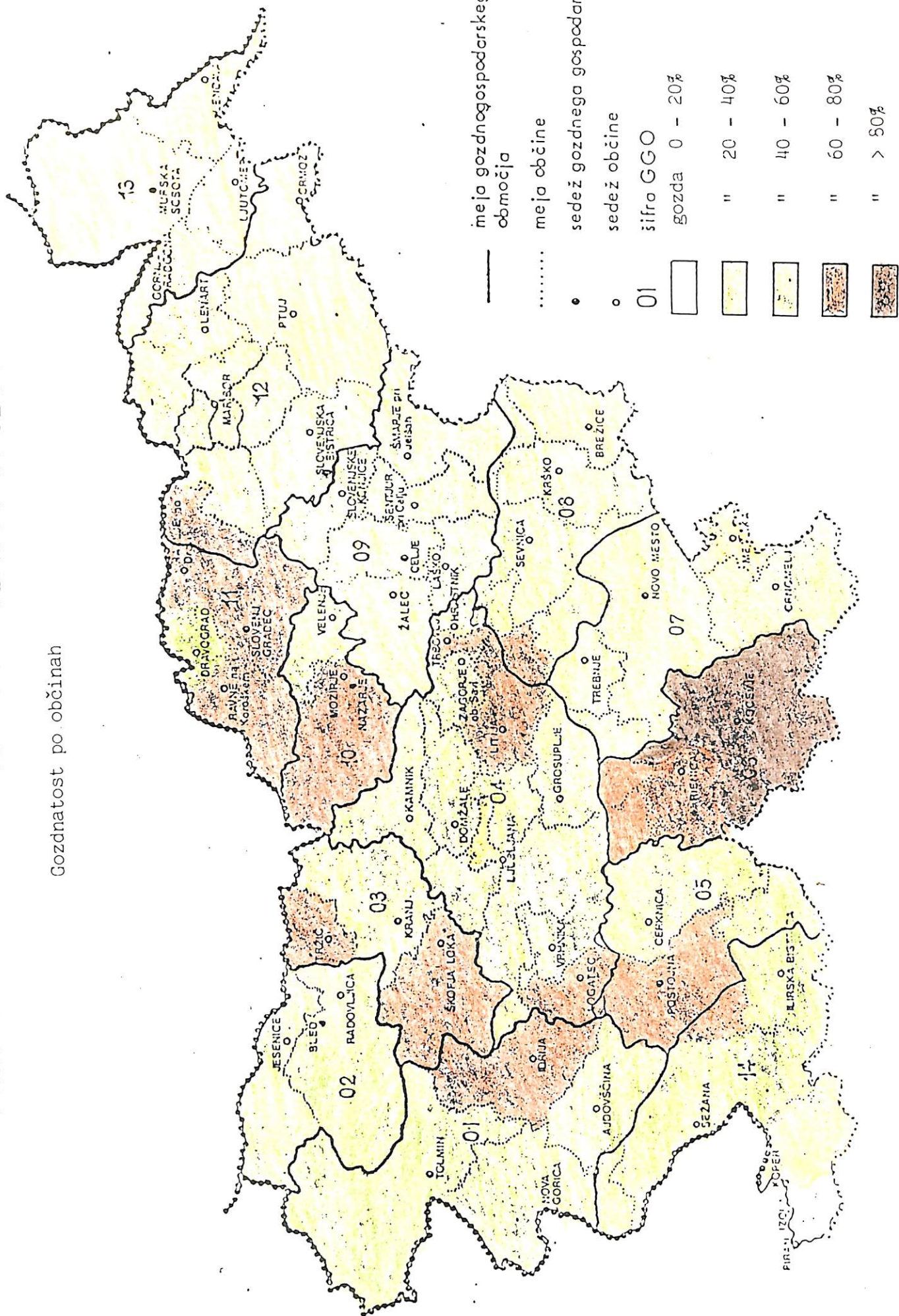
# PREGLED GOZDNOGOSPODARSKIH OBMOČIJ IN OBČIN

Sečnja m<sup>3</sup>/ha v 1.1988



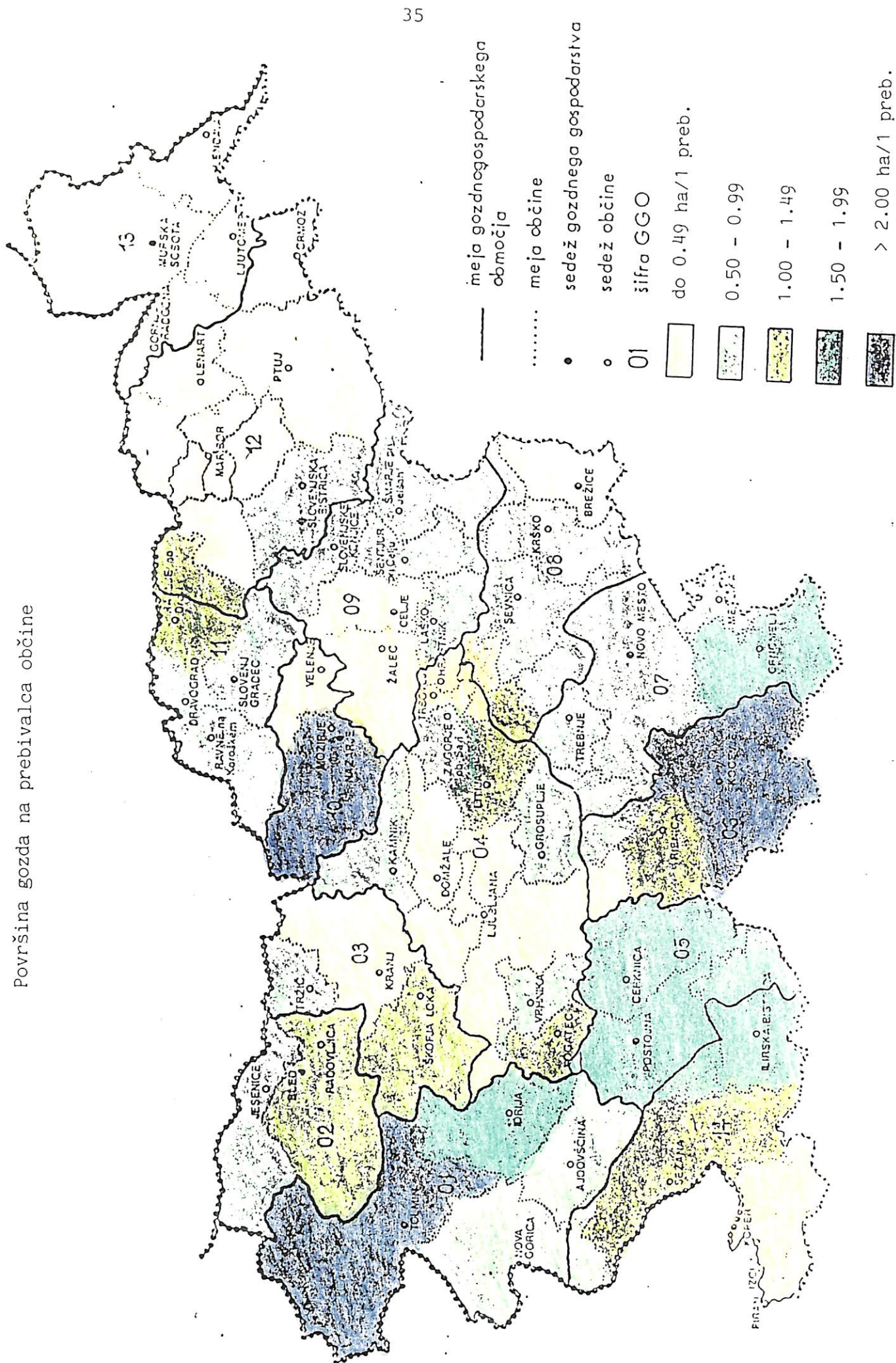
# PREGLED GOZDNOGOSPODARSKIH OBMOČIJ IN OBČIN

Gozdnatost po občinah



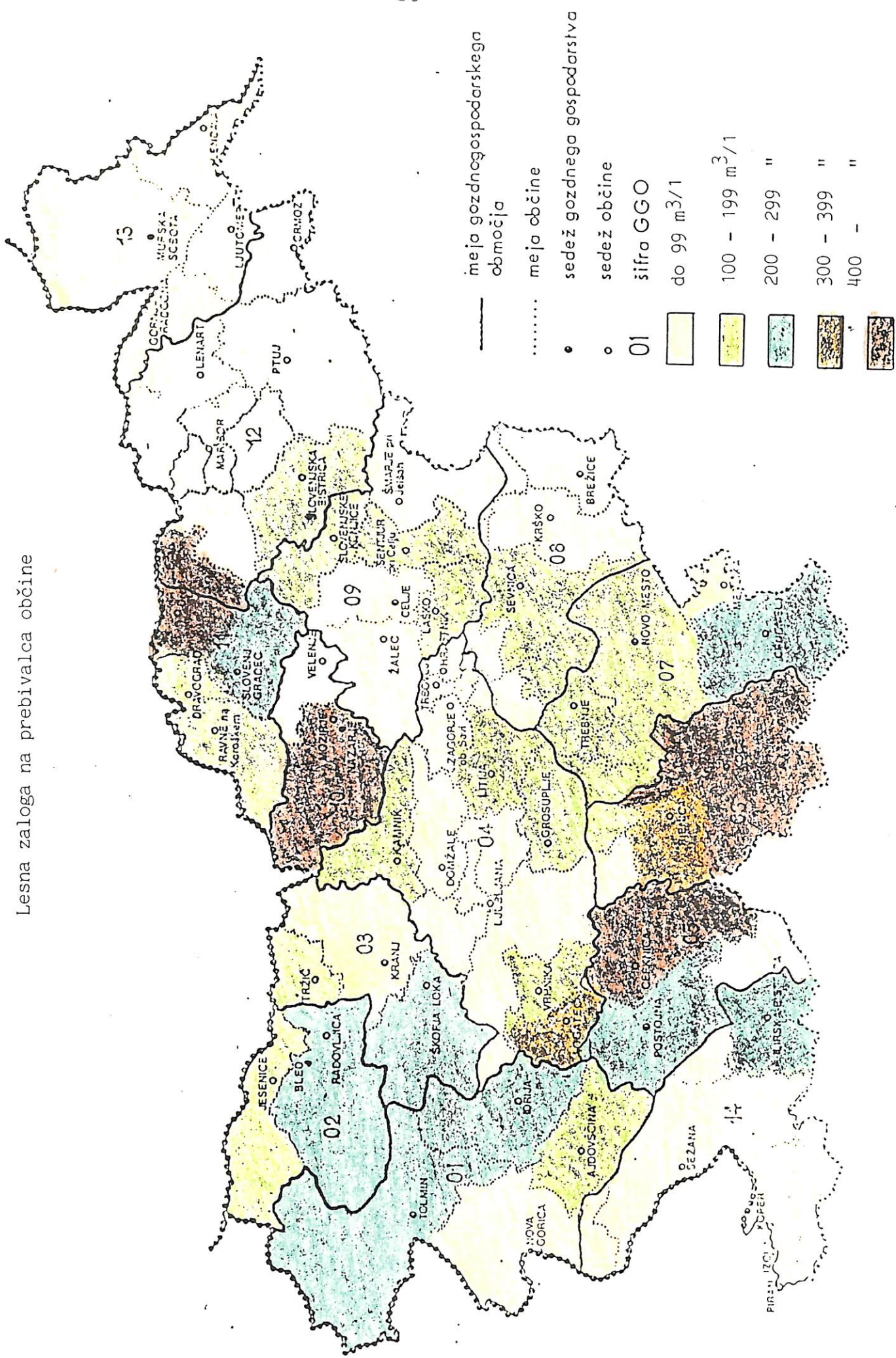
# PREGLED GOZDNOGOSPODARSKIH OBMOČIJ IN OBČIN

Površina gozda na prebivalca občine



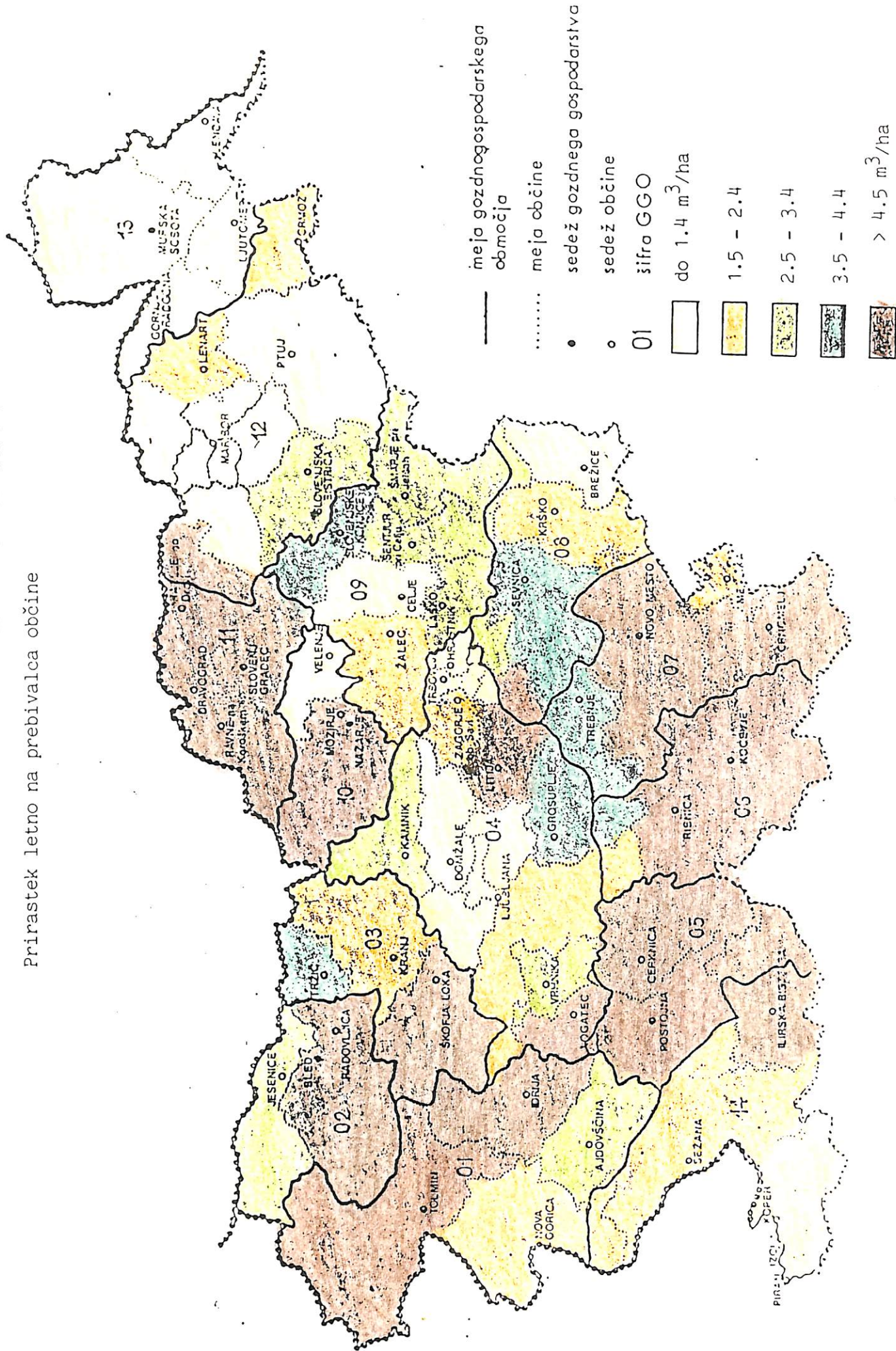
# PREGLED GOZDNOGOSPODARSKIH OBMOČIJ IN OBČIN

Lesna zaloga na prebivalca občine



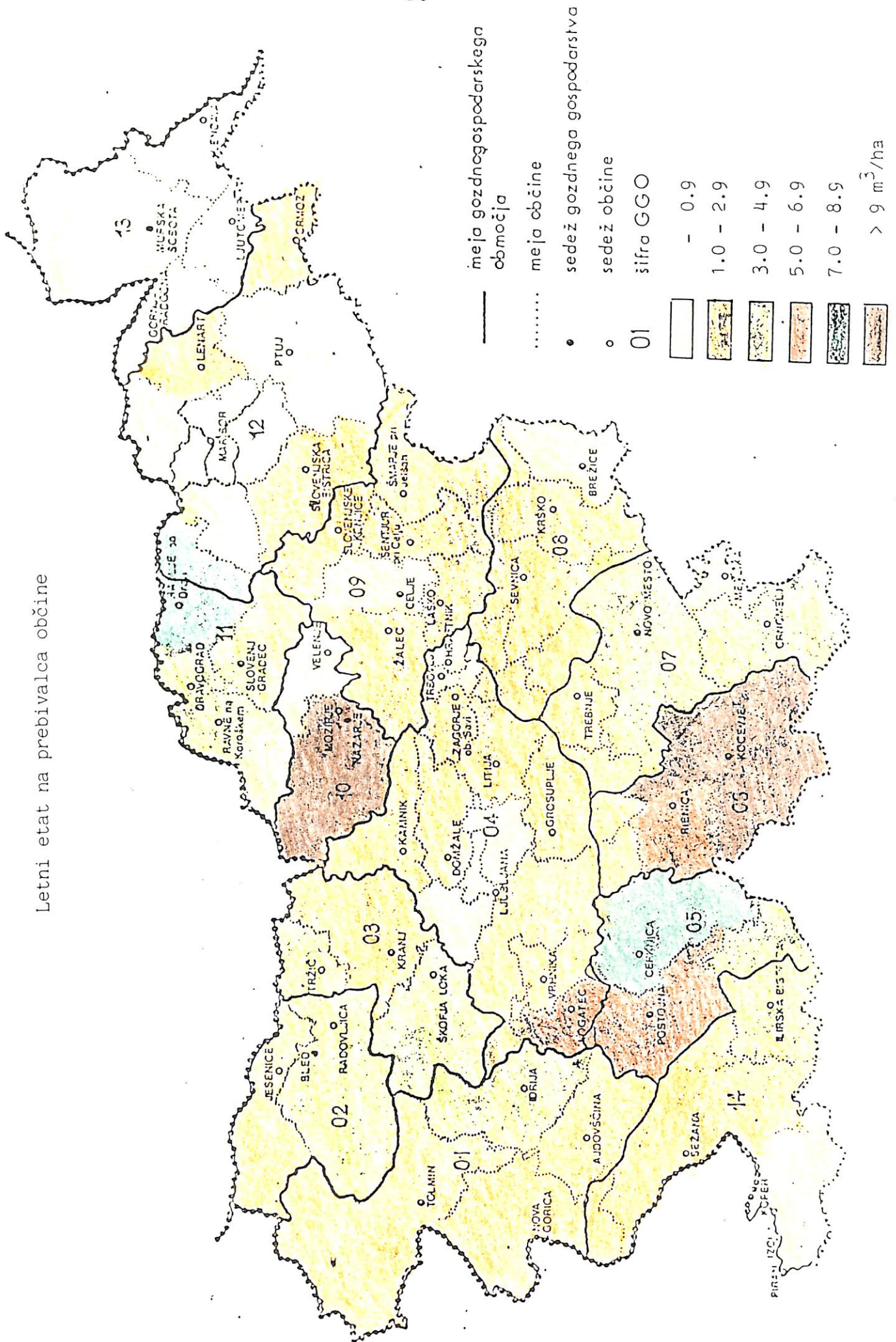
# PREGLED GOZDNOGOSPODARSKIH OBMOČIJ IN OBČIN

Prirastek letno na prebivalca občine



# PREGLED GOZDNOGOSPODARSKIH OBMOČIJ IN OBČIN

Letni etat na prebivalca občine



POŠKODBE GOZDOV

(dokumentacije iz 1.faze)

Tabela 1 : Število dreves po stopnji ogroženosti v SR Sloveniji  
(zajeti vsi biotski in abiotski vzroki poškodovanosti)

Crosstabulation:

SDV : Drevesna vrsta  
By STOPNJA : Stopnja poškodovanosti:

SDV	Count	ne-	imala	izelo	iz prasa-	Row	
STOPNJA	Row Pct	ogroženi	ogroženi	ogroženi	ogroženi	danju	Total
SDV	Col Pct	0	1	2	3	4	Total
sm	1.00	1761	3152	1766	850	554	9095
		21.3	38.7	21.3	10.5	7.0	29.0
		11.0	55.0	55.0	46.2	37.2	
je	2.00	104	250	336	492	520	1752
		5.9	14.0	22.0	23.1	29.7	6.0
		.7	4.5	12.2	25.8	34.0	
r.3a	3.00	517	530	218	72	95	1432
		40.4	29.7	17.0	5.5	7.0	4.5
		5.0	6.8	6.9	3.9	6.1	
t.3a	4.00	275	219	59	55	58	642
		42.5	34.1	9.2	5.1	9.0	2.0
		1.8	3.9	1.9	1.3	3.8	
a.3gl	5.00	272	34	9	8	45	368
		74.0	9.0	2.5	2.2	11.7	1.0
		1.8	.6	.0	.4	2.8	
bu	6.00	6676	856	529	155	25	8099
		92.4	10.6	4.1	1.9	1.0	29.0
		43.0	15.4	10.4	9.0	5.6	
hr	7.00	1641	317	149	102	55	2262
		72.5	14.0	6.6	4.6	2.0	8.0
		10.5	5.7	4.7	5.5	3.5	
ka	8.00	522	101	52	52	48	775
		57.4	10.0	6.7	6.7	6.2	2.3
		3.4	1.8	1.6	2.8	3.2	
pl.1st.	9.00	1037	68	55	15	12	1187
		37.4	5.7	4.5	1.0	1.0	4.0
		6.7	1.2	1.7	.8	.8	
o.t.1st	10.00	2139	142	90	21	29	2421
		88.4	5.9	3.7	.9	1.2	8.3
		13.8	2.5	2.9	1.1	1.9	
m.1st	11.00	600	55	40	40	12	747
		90.0	7.4	5.4	5.4	1.5	2.7
		3.9	1.0	1.0	2.2	.3	
Column		13342	3574	3150	1803	1517	27504
Total		35.0	20.2	11.4	6.7	5.5	100.0

Za razumevanje:

Zgornja št. v vsakem okencu pomeni št.dreves, srednja delež stopnje poškodovanosti drevesne vrste in spodnja delež drevesne vrste pri stopn. poškodovanosti.

Naša najbolj poškodovana drevesna vrsta je jelka (akutni tip umiranja gozdov - velik delež 3. in 4. stopnje poškodovanosti), na drugem mestu je smreka, sledijo pa ji bori ... najmanj poškodovani so nekateri listavci. Vse ostalo je razvidno iz tabele.



Tabela 2 : Stevilo dreves po stopnji ogroženosti v SR Sloveniji  
(zajeti vsi biotski in abiotski vzroki poškodovanosti)

STOPENJA-	Count	ne-	malo	veliko	veliko	v prasa-	Row
660	Row	ogroženi	ogroženi	ogroženi	ogroženi	ganju	Total
	Col	0	1	2	3	4	
	Pct						
	Pct						
Tolmin	1	2053	374	150	107	124	2808
		73.1	13.3	5.3	3.8	4.1	10.2
		13.2	5.7	4.3	5.3	8.2	
Bled	2	797	442	195	92	92	1508
		49.5	27.5	11.5	5.7	5.7	5.3
		5.1	7.9	5.9	5.0	5.1	
Kranj	3	1022	347	475	244	172	2760
		37.0	10.7	17.2	8.3	6.2	10.0
		5.5	15.2	15.1	13.3	11.3	
Ljubljana	4	1342	691	352	174	147	3215
		57.3	21.5	11.3	5.4	4.6	11.5
		11.9	12.4	11.5	9.5	9.7	
Postojna	5	843	225	78	57	58	1272
		66.3	17.8	6.1	5.3	4.6	4.6
		5.4	4.1	2.5	3.5	3.8	
Kočevje	6	933	229	129	102	90	1488
		63.0	15.4	8.7	6.9	6.0	5.4
		5.0	4.1	4.1	5.5	5.9	
Novo mesto	7	1993	315	199	107	98	2712
		73.5	11.6	7.3	3.9	3.5	9.8
		12.3	5.7	6.3	5.8	6.5	
Brežice	8	1106	131	70	46	39	1392
		79.5	9.4	5.0	3.3	2.8	5.0
		7.1	2.4	2.2	2.5	2.5	
Čalje	9	780	237	206	130	109	1512
		51.5	19.0	13.6	8.5	7.2	5.5
		5.0	5.1	6.5	7.1	7.2	
Nazarje	10	381	539	433	232	167	1752
		21.7	30.8	24.7	13.2	9.5	6.3
		2.5	9.7	13.7	12.5	11.0	
Slov. Gradec	11	529	677	395	231	205	2038
		25.3	32.4	19.0	13.5	9.9	7.5
		3.4	12.1	12.6	15.3	13.5	
Maribor	12	1497	475	225	110	93	2400
		62.4	19.3	9.4	4.6	3.9	8.7
		9.5	3.5	7.1	6.0	6.1	
Murska Sobota	13	700	35	13	3	16	792
		88.4	6.9	2.3	.4	2.0	2.9
		4.5	1.0	.5	.2	1.1	
Kras	14	1052	236	227	143	106	1824
		58.2	13.7	12.4	7.8	5.8	6.5
		5.3	5.1	7.2	7.3	7.0	
Column	Total	12340	5574	3153	1938	1517	27524
		35.3	20.2	11.4	5.7	5.5	100.0

IGLG, Propadanje gozdov v Sloveniji, 1987.  
Raba podatkov brez navedbe vira ni dovoljena.

Tabela 3 : Število dreves po stopnji ogroženosti v SR Sloveniji  
(odšteti biotski in abiotski vzroki)

Klasifikacija:		SDV		Drevesna vrsta				Rcw Total
By STOPNJAK		By STOPNJAK		Stopnja poškodovanosti				
STOPNJAK	Count Row Pct Col Pct	ne- ogroženi 0	malo ogroženi 1	izelo ogroženi 2	izelo ogroženi 3	iv propa- danju 4		
ov	1.00	3445	2279	1050	476	331	7591	
sm		45.4	30.1	13.9	6.3	4.4	29.1	
		18.2	62.5	59.6	47.9	43.4		
je	2.00	529	330	284	279	253	1675	
		31.6	19.7	17.0	16.7	15.1	6.4	
		2.8	9.1	16.1	28.1	33.2		
r.bo	3.00	758	252	73	53	43	1179	
		64.3	21.4	6.2	4.5	3.6	4.5	
		4.0	6.9	4.1	5.3	5.6		
t.bo	4.00	366	136	26	10	14	552	
		66.3	24.6	4.7	1.8	2.5	2.1	
		1.9	3.7	1.5	1.0	1.8		
o.igl	5.00	280	20	7	11	38	356	
		78.7	5.6	2.0	3.1	10.7	1.4	
		1.5	.5	.4	1.1	5.0		
bu	6.00	7205	311	113	48	29	7706	
		93.5	4.0	1.5	.6	.4	29.5	
		38.1	8.5	6.4	4.8	3.8		
hr	7.00	1841	127	78	65	25	2136	
		86.2	5.9	3.7	3.0	1.2	8.2	
		9.7	3.5	4.4	6.5	3.3		
ko	8.00	671	38	19	22	6	756	
		88.8	5.0	2.5	2.9	.8	2.9	
		3.5	1.0	1.1	2.2	.8		
ol.1st.	9.00	1019	38	32	10	6	1105	
		92.2	3.4	2.9	.9	.5	4.2	
		5.4	1.0	1.8	1.0	.8		
o.t.1st	10.00	2135	98	73	14	17	2327	
		91.7	3.8	3.1	.6	.7	8.9	
		11.3	2.4	4.1	1.4	2.2		
o.1st	11.00	677	25	6	6	1	715	
		94.7	3.5	.8	.8	.1	2.7	
		3.6	.7	.3	.6	.1		
Column Total		19926	3644	1761	994	763	26088	
		72.5	14.0	6.8	3.8	2.9	100.0	

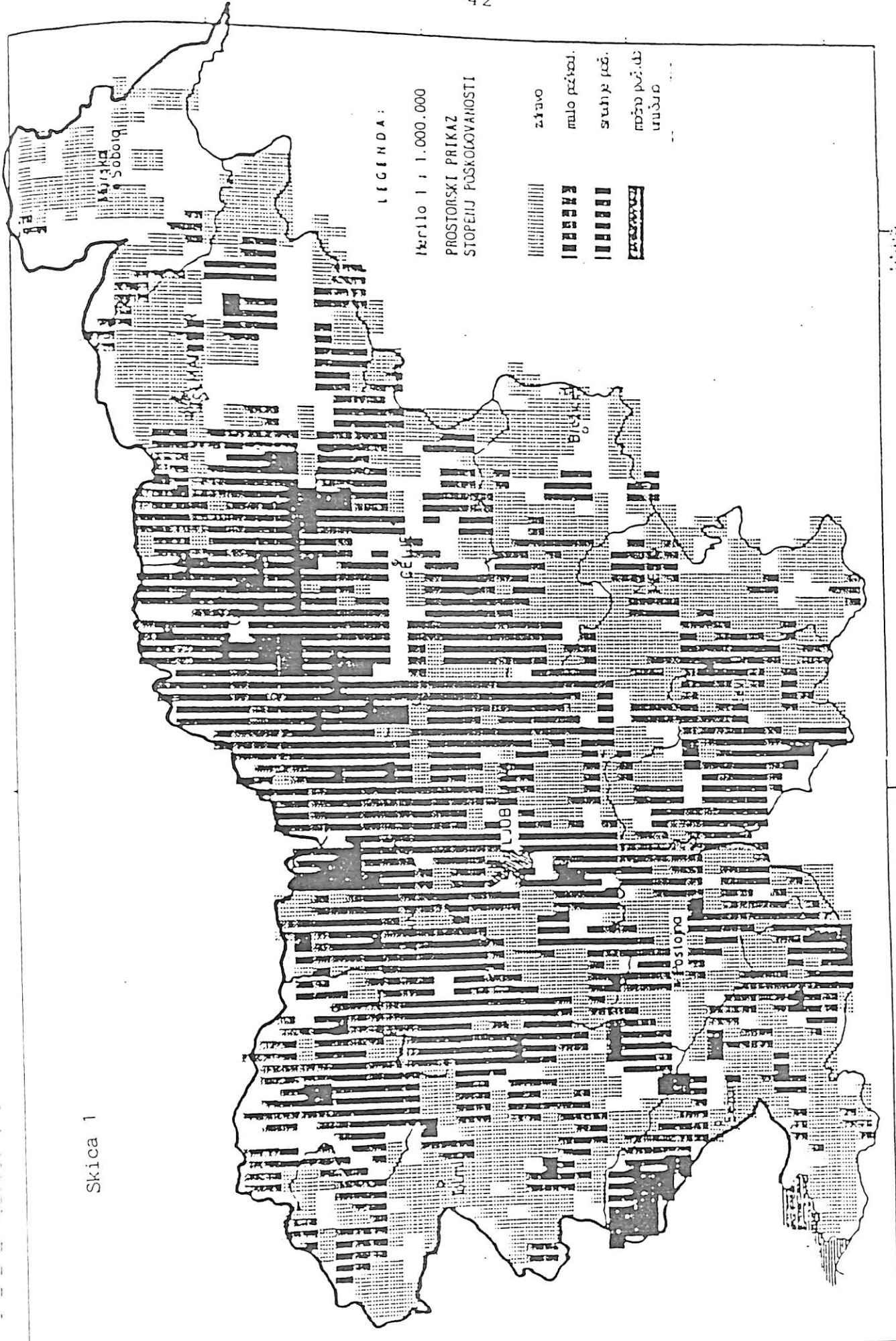
Skica 1

5155

5116

5077

5038



LEGENDA:

1:100.000

PROSTORSKI PRIKAZ  
STOPENJ FUSKOLOVANOSTI

- zravo
- nalo prtkod.
- stuhj pč.
- močno pč. d.
- urubra

5155

5176

Povzetek ugotovitev tabel 1-3 in prostorskega prikaza z zornega kota ogroženosti naravnih virov

Stanje našega gozda je skrajno zaskrbljujoče. Četudi samo 4. stopnjo ogroženosti vzamemo kot odpisano predstavlja to 5.5% vseh dreves ali preprosto in nazorno povedano: v najkrajšem času bomo izgubili vsako 18. drevo.

Ta izguba je sicer koncentrirana bolj v območjih delovanja znanih emitentov, območjih občutljivih iglavcev in predelih z večjim deležem znanih dejavnikov žive in nežive narave.

Vse ostalo drevje z poškodovanostjo manj kot 4. stopnja z redukcijo vlog gozda prav tako načinja fond gozdov, lesa in vsega ostalega, kar gozd človeku in družbi daje in mora dajati.

Številne študije posredujejo podatke, da se prirastek začne značilno zmanjševati, ko drevo izgubi več kot 30% asimilacijskega aparata. Po tem principu moramo našo 2. (25-60% izguba) in 3. (60-90% izguba) stopnjo jemati kot tisto, ki močno načenjata lesno zalogo in prirastek. V teh dveh stopnjah imamo v Sloveniji 18.1% dreves, pa spet preprosto in nazorno povedano: vsako 5. drevo v lesnoproizvodnem smislu ne prirašča več normalno in ima okrnjene tudi vse druge vloge. Pri vsem tem je zgornji del 3. stopnje sploh eksistenčno vprašljivi.

Menim, da ni odveč povedati še enkrat, da je za 60% vseh poškodb krivo onesnaženo ozračje in da je tudi v preostalih 40% poškodb po znanih dejavnikih žive in nežive narave posredno skrito tudi onesnaženo ozračje. Da je temu res tako, potrjuje žveplena, lišajska, klorofilna in citogenetska bioindikacija.

Se najbolj nazorno prikazuje vdor fenomena propadanja gozdov v naravni gozdni vir Slovenije sledeča preglednica (tabela 4)

Tabela 4 : Lesna zaloga v m<sup>3</sup> po skupinah drevesnih vrst  
in stopnjah ogroženosti

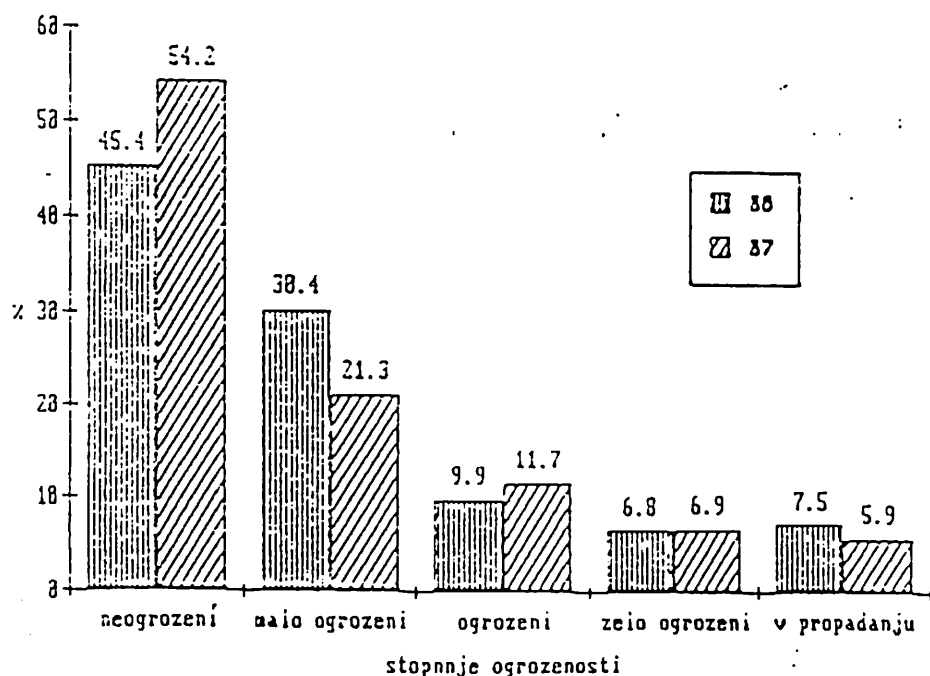
	0	1	2	3	4	skupaj	skizaj
iglavci m <sup>3</sup>	1815,10	3611,29	2064,04	1123,90	881,50	2005,40	9495,83
%	19,11	38,03	21,74	11,83	9,28	21,11	100,0
m <sup>3</sup> *	19663431	39131360	22369556	12172600	9548751	21721351	102.896.035
list m <sup>3</sup>	6310,12	717,19	276,74	139,71	82,06	211,77	755,82
%	82,25	9,53	3,68	1,86	1,09	2,95	100,0
m <sup>3</sup> *	72241465	8269803	3193376	1614043	945364	259907	86.776.535

m<sup>3</sup>\* lesna zaloga glede na skupno lesno zalogo drevesnih vrst  
(iglavci, listavci) v SRS  
Vir: Popis gozdov, 1980, IGLG

Komentar: Prikaz v nobenem slučaju ne sme služiti manipulacijam z  
etatom. Služiti mora osveščanju stroke in javnosti, kako ogromne lesne  
zaloge (glavnice) nam odhajajo iz našega gozda. Samo lesna zaloga v  
4. stopnji ogroženosti je trikrat večja kot znaša naš strokovno ugotovlje-  
ni etat. Prišli bomo v fizično, materialno in prostorsko hude zadrege pri  
izvajanju osnovnih ukrepov varstva gozdov.

Skica 2

Primerjava stopenj ogroženosti gozdov v SR Sloveniji  
1985-1987  
zajeti vsi biotski in abiotski vzroki



Skica 2 :

K o m e n t a r :

Iz skice in relativnih podatkov je razvidno, da leto 1987 kaže manjšo ogroženost gozdov kot leto 1985, vendar je ta izboljšava vezana samo na 1. stopnjo ogroženosti. Del malo ogroženih dreves se je premestil med zdrave.

Ker pa je ravno ta 1. stopnja vedno zelo različno pojmovana, te izboljšave ne gre jemati resno, tudi ne iz razloga, da je samo enkratna. V nedvoumno ogroženih gozdovih se ni nič spremenilo. Celovit popis poškodovanosti gozdov v l. 1988 ni bil narejen. Številna opažanja iz manjših lokalnih inventur (Zasavje, Gorenjska, Šaleška in Mežiška dolina) iz leta 1988 so nam lani vlila precej optimizma, ki pa se letos z močnimi poškodbami pomladka ponovno razblinja. Z velikim zanimanjem pričakujemo rezultate selektivnega popisa v tem letu.

## Z A K L J U Č E K

V poročilu smo nanizali glavne rezultate sistematične raziskave fenomena propadanja gozdov v Sloveniji. Poskušali smo jih osvetliti z vidika naravnega obnovljivega vira surovine (in energije) in vidika splošno družbeno koristnih ter za obstoj neobhodno potrebnih vlog gozda. Prikazana je kompleksnost pojava in fokusirani glavni vzroki; s tem je posredno nakazano ukrepanje, ki se začne pri sanaciji ozračja.

-----  
Opomba: Kljub temu, da se vsi podatki nanašajo na število dreves, smiselno govorimo o ogroženosti gozda, vendar ne v površinskem smislu.

## IZKAZ GOZDNIH POVRŠIN PO VZROKU IN OBSEGU POSKODB

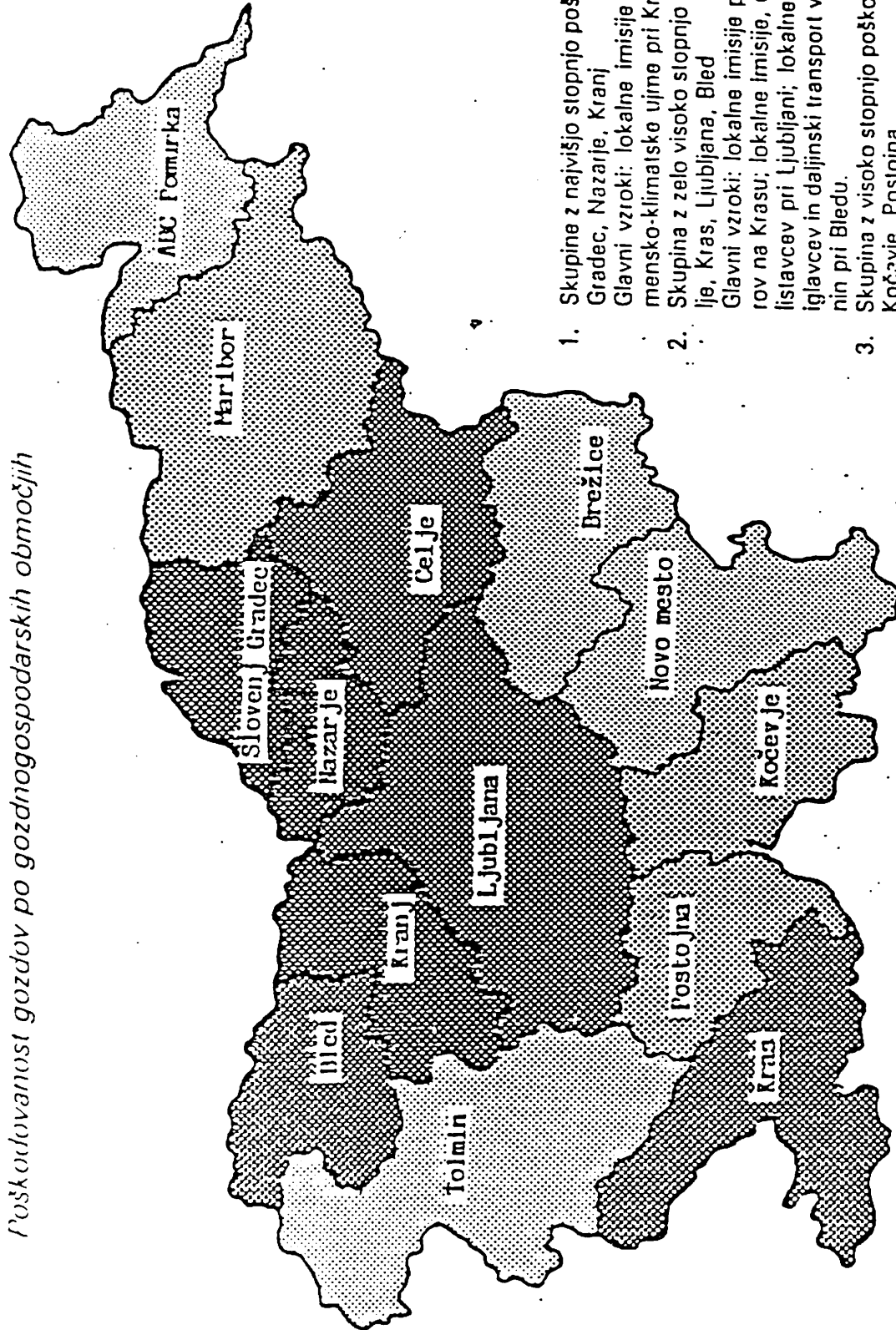
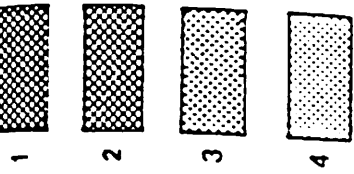
Gozdnoposodarsko območje	Bolezni, in-sekti ha %	Vetro-snegolom ha %	Požar ha %	Imisija ha %	Divjad ha %	Glodalci ha %	Po doz-dejavn. ha %	Skupaj ha %	Po stopnjah	
									neznatne vzdržne	nevezdržn v propac
KOLIN	3188.47 12	23228.14 86	122.9 0	13.65 0	173.95 1	120.32 0	10.16 0	26857.59 10/0	13309.77 50	1403.90 5
BLEJ	4531.19 11	25267.32 60	615.05 1	181.22 0	7803.51 18	194.08 0	3831.21 9	42423.58 10/0	12101.00 45	42.92 0
FRANJ	1164.07 6	6286.19 35	91.64 1	209.47 1	9092.59 51	153.86 1	919.61 5	17917.43 100	1653.29 39	1099.53 2
JUPELJANA	22153.61 25	42373.48 49	483.90 1	3003.93 3	18089.86 21	30.40 0	784.70 1	86919.88 100	24611.63 58	177.13 0
OSTOJNA	17171.37 35	5099.93 10	655.76 1	-	26278.84 53	39.90 0	4.43 0	49250.23 100	7528.21 42	883.28 5
DEVIJE	3040.00 5	14616.87 24	590.23 1	-	22600.51 37	96.67 0	19721.14 33	60665.42 100	9270.25 52	225.59 1
DVO MESTO	8177.33 28	10316.15 36	386.72 1	70.83 0	6318.40 22	14.53 0	3438.84 12	28722.80 100	48063.82 55	231.10 0
REDICE	2134.45 17	9829.88 78	20.24 0	131.94 1	259.71 2	-	152.99 1	12529.21 100	4779.36 10	23288.25 47
LJE	4126.13 23	8819.49 49	18.24 0	2276.50 13	1108.25 6	1.85 0	1704.03 9	18054.49 100	11980.12 24	9202.49 19
ZARJE	5556.80 33	10708.00 63	33.44 0	-	26.10 0	42.24 0	569.46 3	16935.04 100	29538.33 49	1698.93 2
GRADEC	5288.22 16	20215.96 61	288.65 1	2772.99 8	2502.43 8	13.63 0	2252.47 7	33334.35 100	29400.97 48	27.19 0
RIBOP	11760.59 19	11283.38 18	111.22 0	491.38 1	18128.95 29	64.26 0	20708.99 33	62548.77 100	16711.14 58	843.40 3
ROBOTA	844.36 7	4539.72 40	44.88 0	-	5806.66 52	26.30 0	4.75 0	11266.67 100	11166.76 39	1.50 0
SKO OCJE	9.00 100	360.50 7	3984.52 77	-	685.50 13	76.00 1	46.50 1	5162.02 100	9432.31 75	338.08 3
VENIJA	89145.59 18	169716.87 36	7336.78 1,5	9151.91 2	118875.26 25	874.04 0	54149.28 11	472588.48 100	2758.82 22	917.52 5
									5624.71 31	137.32 1
									7006.00 41	254.32 2
									9658.11 57	17.61 0
									12682.42 38	1688.74 5
									18047.14 54	916.05 2
									25110.26 40	2713.31 4
									34499.64 55	225.56 0
									7811.35 60	654.24 6
									2797.01 25	4.07 0
									907.00 18	248.00 5
									4007.02 78	
									197436.63 42	39946.22 8
									223987.00 47	11218.63 2

## DELEŽI STOPENJ POSKODB GOZDOV PO GOZDNOGOSPODARSKIH OBMOČJIH

GGC	P o s t o p n j a h				Skupa j
	Neznatne	Vzdržne	Nevzdržne	V propadu	
	%	%	%	%	
TOLMIN	13	11	1	0	25
BLED	3	48	2	0	53
kranj	11	14	1	0	26
LJUBLJANA	27	37	3	0	66
POSTOJNA	7	17	34!	13!	71
KOČEVJE	42	42	2	0	86
NOVO MESTO	20	14	1	0	35
BREŽICE	15	4	0	0	19
CELJE	17	8	1	0	26
NAZARJE	16	22	0	0	38
SLOVENJ GRADEC	18	26	2	1	47
MARIBOR	27	38	3	0	68
MUR-SOBOTA	27	10	2	0	39
KRAŠKO OBMOČJE	21	5	1	0	27
SLOVENIJA	19	22	4	1	46

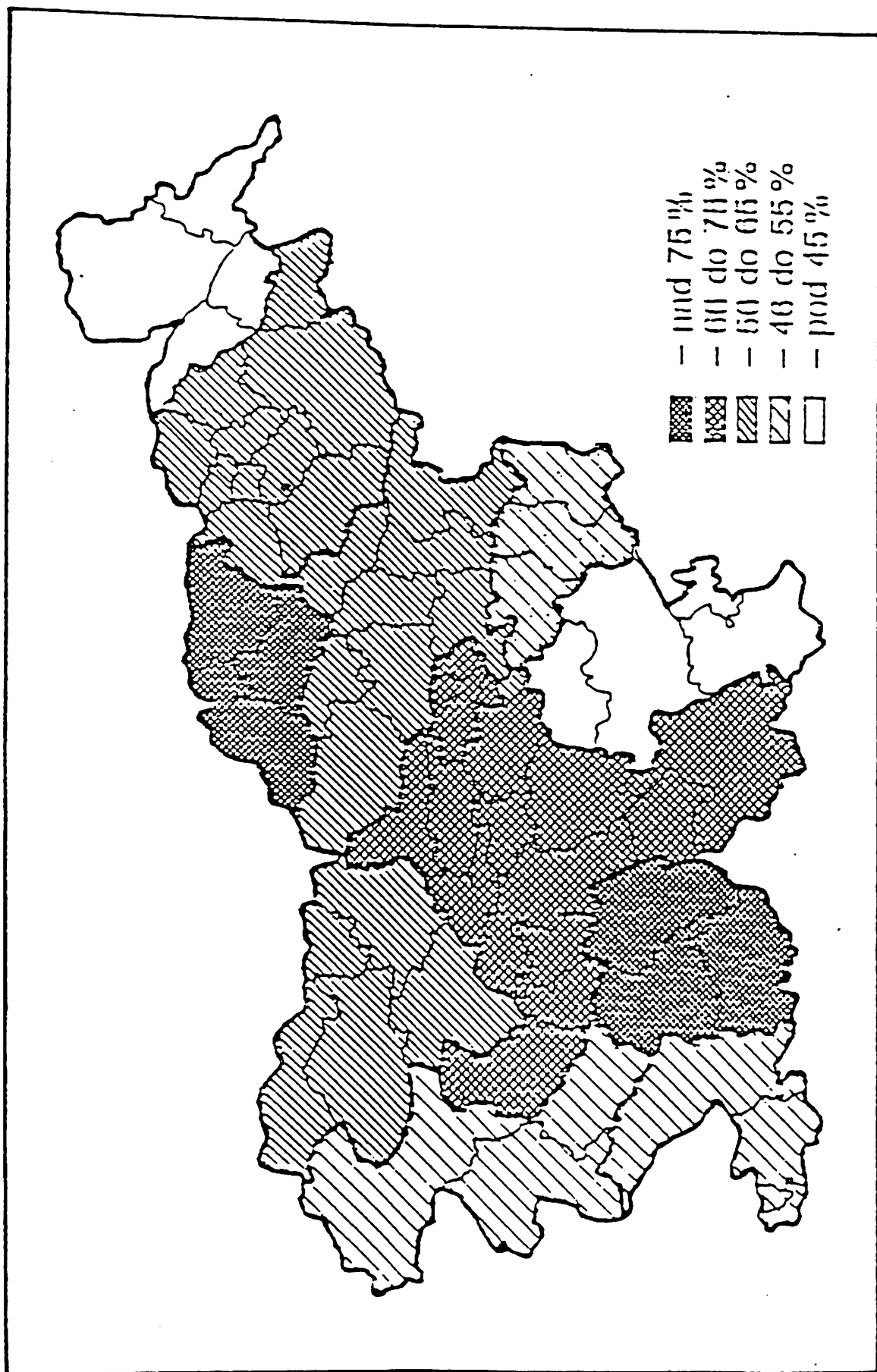


Poškodovanost gozdov po gozdnogospodarskih območjih



1. Skupine z najvišjo stopnjo poškodovanosti: Slovenj Gradec, Nazarje, Kranj  
 Glavni vzroki: lokalne imisije pri prvih dveh, vremensko-klimatsko ujme pri Kranju  
 Skupina z zelo visoko stopnjo poškodovanosti: Celje, Kras, Ljubljana, Bled  
 Glavni vzroki: lokalne imisije pri Celju; bolezni borov na Krasu; lokalne imisije, delež jelke in boleznolistavcev pri Ljubljani; lokalne imisije, visok delež iglavcev in daljinski transport v obliki mokrih odložnin pri Bledu.
2. Skupina z visoko stopnjo poškodovanosti: Maribor, Kočevje, Postojna  
 Glavni vzroki: visok delež občutljivih iglavcev (jelka), pri Mariboru pa še lokalne imisije
3. Skupina z najmanjšo stopnjo poškodovanosti: ABC Pomurka, Brežice, Novo mesto, Tolmin  
 Glavni vzroki: velik delež listavcev, odmaknjenost od lokalnih virov onesnaževanja.

ODNOS ANKETIRANCEV DO PROPADANJA GOZDOV PO GOZDNOGOSPODARSKII OBMOČJIH  
SLOVENIJE ( po stanju 1988 )



Pojasnilo:

Glede na stopnjo poškodovanosti dreves lahko gozdnogospodarska območja v Sloveniji razdelimo na štiri skupine:

1. Skupina z najvišjo stopnjo poškodovanosti: Slovenj Gradec, Nazarje, Kranj  
Glavni vzroki: lokalne imisije pri prvih dveh, vremensko-klimatske  
ujme pri Kranju.
2. Skupina z zelo visoko stopnjo poškodovanosti: Celje, Kras, Ljubljana, Bled  
Glavni vzroki: lokalne imisije pri Celju; bolezni borov na Krasu;  
lokalne imisije, delež jelke in bolezni listavcev pri  
Ljubljani; lokalne imisije, visok delež iglavcev in  
daljinski transport v obliki mokrih odložin pri Bledu.
3. Skupina z visoko stopnjo poškodovanosti: Maribor, Kočevje, Postojna  
Glavni vzroki: visok delež občutljivih iglavcev (jelka), pri Mariboru  
pa še lokalne imisije
4. Skupina z najmanjšo stopnjo poškodovanosti: ABC Pomurka, Brežice, Novo  
mesto, Tolmin  
Glavni vzroki: velik delež listavcev, odmaknjenost od lokalnih virov  
onesnaževanja.

Ne moremo miro žalostne ugotovitve, da nas 43,7% odstotna poškodovanost (vseh drevesnih vrst, vseh razvojnih faz) uvršča med velike poškodovance v prostoru, kamor po naravnih danostih, načinih gospodarjenja z gozdom, pa tudi zemljepisno sodimo. Skupna poškodovanost pravzaprav pove zelo malo. Moramo pa se zamisliti nad podatki, da imamo v Sloveniji samo še 5,9% zdrave jelke in 21,8% zdrave smreke, na nazarskem in slovenjgraškem gozdnogospodarskem območju pa skoraj 80% poškodovanega gozda z visokim deležem močno poškodovanih ali celo uničenih dreves. Ti podatki morajo usmerjati naše ukrepe.